WYDAWNICTWO KURII DIECEZJALNEJ
W ZAMOŚCIU

Z A M O J S K I
I N F O R M A T O R
D I E C E Z J A L N Y

KOLEGIUM REDAKCYJNE

ks. Adam K. Firosz,
ks. Zygmunt Jagiełło,
ks. Mariusz R. Trojanowski

WYDAWNICTWO KURII DIECEZJALNEJ

ISSN 1425-7777

ADRES REDAKCJI
ul. Hetmana Jana Zamoyskiego 1
22-400 Zamość
tel. 084/627-95-21

DRUK: Zakład Poligraficzny Krystyna Górska, Zamość
Nakład 670

Na okładce: Koncert w Katedrze Zamojskiej
Fot.: ks. Adam Dworzycki

STOLICA APOSTOLSKA

Benedykt XVI

Być "sąsiadem Pana Boga" – papieska homilia podczas pasterki w Watykanie 25 XII 2009

„Dziecię się nam narodziło, Syn został nam dany" (Iz.9.5). To, co Izajasz, patrząc z odległej przeszłości, mówi do Izraela jako pocieszenie w jego utrapieniu i ciemności, świetlisty Anioł zwiastuje pasterzom jako spełnienie. „Dziś w mieście Dawida narodził się wam Zbawiciel, którym jest Mesjasz, Pan" (Łk 2,11). Pan jest obecny. Od tej chwili, Bóg jest naprawdę „Bogiem z nami". Już nie jest Bogiem odległym, którego można jakoś z oddali intuicyjnie odczuć poprzez dzieło stworzenia i przez sumienie. On przyszedł na świat. Jest kimś Bliskim. Zmartwychwstały Chrystus powiedział to swoim, nam: „A oto Ja jestem z wami przez wszystkie dni, aż do skończenia świata" (Mt 28, 20). Dla was narodził się Zbawiciel. To, co Anioł ogłasza pasterzom, Bóg przywołuje nam poprzez Ewangelię i za pośrednictwem swoich posłańców. To jest ta wiadomość, która nie może pozostawić nas obojętnych. Jeśli jest prawdziwa, wszystko się zmienia. Jeśli jest prawdziwa, dotyczy także i mnie. Tak więc za pasterzami muszę powiedzieć i ja: „Nuże, chcę iść do Betlejem i zobaczyć Słowo, które tam się spełniło. Ewangelia nie opowiada nam historii pasterzy bez celu. Oni pokazują nam jak odpowiedzieć w słuszny sposób na to przesłanie, które jest zwrócone także i do nas. Co więc mówią nam ci pierwsi świadkowie wcielenia Boga?

O pasterzach trzeba powiedzieć przede wszystkim, że byli osobami czuwającymi i że przesłanie mogło dotrzeć do nich właśnie dlatego, że nie spali. Musimy obudzić się, by orędzie dotarło także i do nas. Trzeba być osobami czuwającymi. A co to znaczy? Różnica między tym, który śni, a tym, który czuwa, jest trzeźwy, polega na tym, że pierwszy żyje w szczególnym świecie. Ze swoim ego jest zamknięty w tym świecie snów, który jest tylko jego, bez

odniesienia do innych. Obudzić się to znaczy wyjść z takiego specyficznego świata własnego ego i wejść we wspólny świat, w jedyną prawdę, która jednoczy nas wszystkich. Konflikt w świecie, wzajemne niepojednanie, pochodzą z faktu, że jesteśmy zamknięci w kręgu własnych interesów, osobistych opinii, w naszym małym prywatnym świecie. Egoizm grupowy i indywidualny czyni nas niewolnikami własnych interesów i pragnień, które sprzeciwiają się prawdzie i nas dzielą. Obudźcie się, mówi nam Ewangelia. Wyjdźcie, by wejść w wielką, wspólną prawdę, w łączność z jedynym Bogiem. Obudzić się to znaczy wyrobić wrażliwość na Boga, na milczące znaki, którymi stara się nas prowadzić, na rozliczne wskazówki Jego obecności. Są osoby, które określają siebie jako „pozbawione religijnego słuchu muzycznego". Zdolność wyczuwania Boga wydaje się być zaletą nie dla wszystkich. I rzeczywiście – nasz sposób myślenia i postępowania, mentalność świata współczesnego, zasób naszych różnych doświadczeń przyczyniły się do zmniejszenia wrażliwości na Boga, do pozbawienia nas tego „muzycznego słuchu" otwartego na Pana. Ale pomimo wszystko w każdej duszy jest obecne, w sposób ukryty czy otwarty, oczekiwanie na Boga, zdolność do spotkania z Nim. By otrzymać ten stan czuwania, to przebudzenie się na rzeczy istotne, chciejmy modlić się za nas samych i za innych, za tych, którzy wydają się być „pozbawieni tego słuchu muzycznego", a w których mimo wszystko żywe jest pragnienie, by objawił się Bóg. Wielki teolog Orygenes powiedział: Gdybym miał łaskę widzenia, jaką miał Paweł, potrafiłbym teraz (w czasie liturgii) kontemplować wielką rzeszę Aniołów (por. Łk 23,9). Rzeczywiście w świętej Liturgii, Aniołowie Boży i Święci otaczają nas. Sam Pan jest obecny pośród nas. Panie, otwórz oczy naszych serc, byśmy stali się czujni i jasno widzący, zdolni nieść Twoją bliskość także drugim.

Powróćmy do bożonarodzeniowej Ewangelii. Opowiada ona, że pasterze po otrzymaniu przesłania Anioła mówili sobie

nawzajem: „Pójdźmy do Betlejem”… Udali się z pośpiechem” (Łk 2, 15 n.). „Udali się z pośpiechem” mówi tekst grecki. To, co usłyszeli było dla nich tak ważne, iż musieli iść natychmiast. Rzeczywiście to, co zostało im powiedziane przekraczało zupełnie ramy codzienności. Zmieniał się świat. Narodził się Zbawiciel. Oczekiwany Syn Dawida przyszedł na świat w jego mieście. Czyż mogło być coś ważniejszego? Naturalnie, popychała ich także i ciekawość, ale przede wszystkim głębokie poruszenie po wielkiej rzeczy, którą usłyszeli, oni mali, na pozór nieznaczący ludzie. Udali się w pośpiechu, bez zwłoki. W naszym codziennym życiu sprawy stoją inaczej. Większość ludzi nie uważa spraw Bożych za priorytetowe. One nie narzucają się w sposób bezpośredni. I tak oto większość z nas bez problemu oddala je na później. Robi się to, co tu i teraz wydaje się nie cierpiące zwłoki. W spisie rzeczy najważniejszych Bóg często znajduje się na końcu. Do Niego – myśli się – będzie zawsze czas powrócić. Ewangelia mówi nam: Bóg jest największym priorytetem. Jeżeli coś w naszym życiu wymaga bezzwłocznego pośpiechu to tylko sprawa Pana Boga. Reguła św. Benedykta mówi: “Nie przedkładaj niczego ponad dzieło Boże (tzn. niczego ponad modlitwę liturgiczną)”. Dla mnichów Liturgia jest najważniejszą sprawą. Wszystko inne jest na dalszym miejscu. W swej istocie zdanie św. Benedykta ma znaczenie dla każdego człowieka. Pan Bóg jest ważny, najważniejszy w naszym życiu. Właśnie tego uczą nas pasterze. Chciejmy nauczyć się od nich, jak nie pozwolić się zmiażdżyć koniecznymi sprawami naszego codziennego życia. Chciejmy od nich nauczyć się wewnętrznej wolności, zdolnej oddalić na drugi plan inne zajęcia - choćby nie wiem jak były ważne – aby pójść do Pana Boga, pozwolić Mu wejść w nasze życie i w nasz czas. Czas oddany Panu Bogu, a stąd naszemu bliźniemu nie jest nigdy czasem straconym. Jest czasem, w którym naprawdę żyjemy, w którym przeżywamy nasze człowieczeństwo.

Niektórzy komentatorzy zauważają, że pasterze, prości ludzie, jako pierwsi przybyli do Jezusa w żłobie i mogli spotkać Odkupiciela świata. Mędrcy ze Wschodu, przedstawiciele tych, którzy mają znaczenie i nazwisko, przybyli znacznie później. Komentatorzy dodają, że ta sytuacja jest normalna. Bowiem pasterze mieszkali obok. Oni musieli tylko „pójść" (por. Łk 2,15) tak jak przechodzi się krótką przestrzeń idąc do sąsiadów. Mędrcy natomiast mieszkali daleko. By dojść do Betlejem musieli przebyć długą i ciężką drogę. Musieli mieć przewodnika i wskazówki. Otóż i dziś istnieją proste i pokorne dusze, które mieszkają bardzo blisko Pana. One są, można powiedzieć, Jego sąsiadami i bardzo łatwo mogą Go odwiedzić. A większość z nas ludzi nowoczesnych żyje daleko od Jezusa Chrystusa, od Tego, który stał się człowiekiem, który od Boga przyszedł między nas. Żyjemy filozofiami, interesami i zajęciami, które całkowicie nas wypełniają i od których droga do stajenki jest bardzo daleka. I na różne sposoby Bóg musi wielokrotnie popychać nas i pomagać wychodzić z plątaniny naszych myśli i naszych zajęć, byśmy odnaleźli drogę do Niego. A droga jest dla wszystkich. Wszystkim daje Pan stosowne znaki. On woła do nas wszystkich: „Pójdźmy", idźmy do Betlejem – ku Bogu, który wyszedł na spotkanie nas. Bóg rozpoczął drogę do nas. Sami nie potrafimy dojść do Niego. Zadanie przekracza nasze siły. Ale Bóg zstąpił. Idzie ku nam. Przebył większą część drogi. Teraz prosi: przyjdźcie i zobaczcie jak was kocham. Przyjdźcie i zobaczcie, że ja tu jestem. *Transeamus usque Bethleem* – mówi Biblia łacińska. Wyjdźmy ku Niemu! Przekroczmy nas samych! Stańmy się na różny sposób pielgrzymami ku Bogu: wejść na duchową drogę ku Niemu. Ale także na drogi bardzo konkretne – w Liturgii Kościoła, w służbie bliźniemu, gdzie Chrystus nas oczekuje.

Posłuchajmy raz jeszcze Ewangelii. Pasterze przekazują sobie nawzajem motyw rozpoczęcia drogi: „Zobaczmy, co się tam zdarzyło". Dosłownie tekst grecki powiada: "Zobaczmy to Słowo, które tam się zdarzyło". Tak, to jest ta nowość tamtej nocy: Słowo

może być widziane. Bowiem stało się ciałem. Ten Bóg, którego nie wolno przedstawiać na żadnym obrazie, bo obraz mógłby Go umniejszyć, albo co więcej, wypaczyć, ten Bóg, On sam, stał się widoczny w Tym, który jest Jego prawdziwym obrazem, jak mówi Paweł (por. 2Kor 4,4; Kol 1,15). W postaci Jezusa Chrystusa, w Jego całym życiu i dziełach, w Jego śmierci i zmartwychwstaniu, możemy oglądać Słowo Boże, a co za tym idzie tajemnicę Boga żywego. Bóg jest właśnie taki. Anioł powiedział pasterzom: „To będzie znakiem dla was: Znajdziecie Niemowlę, owinięte w pieluszki i leżące w żłobie" (por. Łk 2,12; 16). Znak Boży, znak dany pasterzom i nam samym, nie jest podniecającym cudem. Znakiem Boga jest Jego pokora. Znakiem Boga jest to, że staje się małym; niemowlęciem, pozwala się dotykać i prosi o naszą miłość. Jak bardzo, my ludzie, pragnęlibyśmy innego znaku, potężnego , nieodpartego znaku potęgi Boga i Jego wielkości. A Jego znak zaprasza do wiary i miłości i dlatego daje nam nadzieję. Taki jest Bóg. On posiada moc, a jest nią Dobroć. Zaprasza by stać się podobnymi do Niego. Tak, stajemy się podobni do Boga, jeśli pozwolimy się ukształtować przez ten znak, jeśli nauczymy się pokory, tej prawdziwej wielkości; jeśli wyrzekniemy się przemocy i użyjemy tylko broni prawdy i miłości. Orygenes, idąc za słowami Jana Chrzciciela, widział istotę pogaństwa w symbolu kamieni; pogaństwo jako brak wrażliwości, serce z kamienia niezdolne do kochania i do odczucia miłości Boga. Orygenes mówi o poganach: "Pozbawieni uczuć i rozumu przemieniają się w kamienie i drewno". Chrystus natomiast chce nam dać serce z ciała. Kiedy widzimy Go, Boga, który stał się dzieckiem, otwiera się nam serce. W Liturgii Świętej Nocy Bóg przychodzi do nas jako człowiek, abyśmy stali się naprawdę ludzcy. Posłuchajmy jeszcze raz Orygenesa: „Rzeczywiście, na co by ci służyło, że Chrystus przyszedł niegdyś w ciele, jeśli nie dotrze do twojej duszy? Módlmy się, by przychodził codziennie do nas by móc powiedzieć: żyję, ale nie ja żyję, lecz Chrystus żyje we mnie (Gal 2,20)".

Tak, o to chcemy modlić się tej Świętej Nocy. Panie Jezu Chryste, Ty, który urodziłeś się w Betlejem, przyjdź do nas! Wejdź do mnie, do mojej duszy. Przemień mnie. Odnów mnie. Spraw, byśmy ja i my wszyscy z kamienia i drewna stali się osobami żywymi, w których będzie widoczna Twoja miłość a świat się przemieni. Amen.

Źródło: http://www.oecumene.radiovaticana.org/pol/Articolo.asp?c=344774

Abp Zygmunt Zimowski
Watykan

List do chorych i cierpiących świata z okazji Roku Kapłańskiego

Drodzy Bracia i Siostry Chorzy i Cierpiący
Czcigodni Bracia Biskupi i Kapłani odpowiedzialni za duszpasterstwo Chorych
Szanowne Stowarzyszenia Chorych
Wszyscy, którzy pełnicie drogocenną służbę przy Chorych i Cierpiących

Przeżywamy Rok Kapłański ogłoszony przez Benedykta XVI dnia 19 czerwca 2009 z okazji 150. rocznicy narodzin Jana Marii Vianneya, świętego Patrona wszystkich proboszczów świata. W *Liście na rozpoczęcie Roku Kapłańskiego* Ojciec Święty pisze: „Ów rok pragnie przyczynić się do krzewienia zapału wewnętrznej odnowy wszystkich kapłanów na rzecz silniejszego i bardziej wyrazistego świadectwa ewangelicznego we współczesnym świecie". W tym czasie łaski cała wspólnota chrześcijańska jest wezwana, by na nowo odkryć piękno powołania kapłańskiego i by modlić się za kapłanów.

Kapłan przy łożu boleści chorego reprezentuje samego Chrystusa, Boskiego Lekarza, któremu nie jest obojętny los człowieka cierpiącego. Co więcej, za sprawą sakramentów świętych udzielanych przez kapłana Jezus Chrystus ofiaruje choremu łaskę uzdrowienia przez pojednanie i odpuszczenie grzechów, poprzez namaszczenie świętym olejem, wreszcie w Eucharystii i Wiatyku, gdzie On sam staje się, jak zwykł mawiać św. Jan Leonardi, „*»lekiem nieśmiertelności«*, poprzez który "*»jesteśmy pocieszeni, nakarmieni, zjednoczeni, przemienieni w Boga i uczestniczymy w Boskiej naturze* (por. 2 Pt 1, 4)«". W osobie kapłana jest zatem obecny przy chorym sam Chrystus, który przebacza, uzdrawia, pociesza, bierze za rękę i mówi: „*Ja jestem zmartwychwstaniem i życiem. Kto we Mnie wierzy,*

choćby umarł, żyć będzie. Każdy, kto żyje i wierzy we Mnie, nie umrze na wieki" (J 11, 25-26).

Rok Kapłański zakończy się w Uroczystość Najświętszego Serca Pana Jezusa, 11 czerwca 2010 roku. W tym właśnie roku Papieska Rada ds. Duszpasterstwa Służby Zdrowia będzie obchodzić 25. rocznicę swojego powstania. Sługa Boży Jan Paweł II, nieodżałowanej pamięci, założył tę Dykasterię 11 lutego 1985 r., w liturgiczne wspomnienie Matki Bożej z Lourdes, w celu ukazania „troski Kościoła o chorych, wspomagając tych, którzy pełnią wobec nich służbę, aby apostolat miłosierdzia, którego pragną, odpowiadał coraz lepiej nowym wymaganiom" (Konstytucja *Pastor Bonus*, nr 152).

Ta opatrznościowa zbieżność motywuje mnie zarówno do wyrażenia bliskości z każdym z Was, Drodzy Bracia i Siostry Chorzy, jak i do skierowania do Was prośby o nieustanną modlitwę i ofiarę cierpienia w intencji świętości Waszych ukochanych kapłanów, aby z oddaniem i pasterską miłością pełnili zaszczytny urząd powierzony im przez Chrystusa – Lekarza duszy i ciała. Zachęcam Was do odkrycia piękna modlitwy różańcowej dla duchowego dobra kapłanów, przede wszystkim w miesiącu październiku. Ponadto pragnę przypomnieć, że każdy pierwszy czwartek i pierwszy piątek miesiąca, poświęcone odpowiednio Eucharystii i Najświętszemu Sercu Pana Jezusa, są dniami szczególnie wskazanymi, aby uczestniczyć we Mszy św. i adoracji Najświętszego Sakramentu.

Chciałbym też podkreślić, że modląc się za kapłanów, można w tym roku uzyskać specjalne odpusty. Odnośny *Dekret* Penitencjarii Apostolskiej stwierdza: „Osoby w podeszłym wieku, chorzy i wszyscy, którzy ze słusznych powodów nie mogą wychodzić z domu, mogą uzyskać odpust zupełny, jeśli – w duchu wyzbycia się przywiązania do jakiegokolwiek grzechu i z zamiarem wykonania, jak tylko będzie to możliwe, trzech zwykłych warunków odpustu – we własnym domu albo tam, gdzie

przeszkoda ich wstrzymuje, w dniach wyżej wskazanych odmówią modlitwy o uświęcenie kapłanów i ofiarują z ufnością Bogu przez Maryję, Królową Apostołów, swoje cierpienia i niewygody życia. Udziela się również odpustu cząstkowego wszystkim wiernym, ilekroć pobożnie odmówią pięć razy *Ojcze nasz*…, *Zdrowaś Maryjo*… i *Chwała Ojcu*… albo inną modlitwę specjalnie zatwierdzoną ku czci Najświętszego Serca Pana Jezusa, by wyprosić kapłanom łaskę zachowania czystości i świętości życia".

Pragnę także powierzyć Waszym modlitwom pielgrzymkę kapelanów szpitalnych z okazji 25-lecia istnienia Papieskiej Rady ds. Duszpasterstwa Służby Zdrowia, która odbędzie się w kwietniu przyszłego roku, najpierw do Lourdes, a potem do Ars. Pomiędzy tymi dwoma francuskimi miasteczkami istnieje bowiem jakaś głęboka i ścisła więź. Mówiąc o tym opatrznościowym związku w *Liście na rozpoczęcie Roku Kapłańskiego*, Benedykt XVI przywołał słowa bł. Papieża Jana XXIII, który w 1959 r. napisał: „Krótko przed zakończeniem przez św. Proboszcza z Ars pełnego niebiańskich zasług życia, w innej okolicy Francji ukazała się Maryja niewinnej i pokornej dziewczynce, by przez nią macierzyńskim upomnieniem wezwać ludzkość do modlitwy i chrześcijańskiej pokuty; a dostojny Jej głos, do dziś poruszający dusze mimo upływu wieku, dźwięczy długo i szeroko, jakby w nieskończoność. W rzeczy samej czyny i słowa kapłana, wyniesionego do czci Świętych, którego setną rocznicę śmierci obchodzimy, jakby jakimś uprzedzającym niebiańskim światłem oświetliły nadprzyrodzone prawdy, które objawione zostały w grocie w Lourdes niewinnej dziewczynce. (...) Święty Proboszcz zawsze przypominał swoim wiernym, że »Jezus Chrystus, dawszy nam wszystko, co mógł nam dać, pragnie nas jeszcze uczynić dziedzicami tego, co ma najcenniejsze, to znaczy swojej Najświętszej Matki«".

Wam zatem, drodzy Bracia i Siostry cierpiący i chorzy, powierzam Kościół, który potrzebuje ofiary Waszych cierpień i modlitwy, powierzam osobę Ojca Świętego Benedykta XVI i wszystkich biskupów i kapłanów świata, którzy codziennie

z troską zabiegają o Wasze uświęcenie. Proszę Was o szczególną modlitwę za kapłanów chorych i doświadczonych cierpieniem ciała, którzy każdego dnia, podobnie jak Wy, niosą ciężar choroby i bólu wraz ze zbawczą mocą, która pokrzepia i leczy duszę. Módlcie się również o beatyfikację i kanonizację Sługi Bożego Jana Pawła II. Módlcie się usilnie o liczne i święte powołania kapłańskie i zakonne! Proponuję w tym celu piękną modlitwę Jana Pawła II, którą możecie odmawiać każdego dnia. Módlcie się także za mnie! Również ja jako kapłan i biskup liczę na Waszą modlitwę i ofiarę cierpienia, abym mógł jak najlepiej i w bojaźni Bożej wypełnić zadanie Przewodniczącego Papieskiej Rady ds. Duszpasterstwa Służby Zdrowia, powierzone mi przez Ojca Świętego. Ze swej strony zapewniam o mojej gorącej modlitwie w Waszych intencjach. Wraz z moimi współpracownikami w Papieskiej Radzie w godzinie modlitwy „Anioł Pański" modlimy się każdego dnia, powtarzając słowa Papieża Benedykta XVI:

Módlmy się za wszystkich chorych,
a szczególnie za tych najbardziej cierpiących,
którzy nie mogą w żaden sposób zatroszczyć się o siebie,
ale są całkowicie zależni od troski i pomocy drugich:
niech każdy z nich doświadczy w opiece tego, kto jest obok,
potęgi miłości Boga i bogactwa Jego zbawczej Łaski.
Maryjo, Uzdrowienie Chorych, módl się za nami!

(Anioł Pański, 8.02.2009)

W tym duchu wzajemnej modlitwy udzielam Wam i Waszym bliskim oraz wszystkim, którzy Wam posługują, mojego błogosławieństwa: w Imię Ojca i Syna i Ducha Świętego.

✠ Abp Zygmunt Zimowski
Przewodniczący Papieskiej Rady
ds. Duszpasterstwa Służby Zdrowia

Watykan, 1 października 2009 r.

EPISKOPAT POLSKI

Jan Paweł II – Papież Wolności

List Pasterski Episkopatu Polski na IX Dzień Papieski – 4 października 2009 r.

Tak bowiem Chrystus, który uświęca, jak ludzie, którzy mają być uświęceni,z jednego mają być wszyscy.(Hbr 2, 11)

Drodzy Siostry i Bracia!

1. W dzisiejszą niedzielę rozpoczyna się Tydzień Miłosierdzia. Kolejny już raz Chrystus zleca nam troskę o swoich braci, o ludzi potrzebujących. Chrześcijańska miłość jest sprawdzianem naszej wiary w Chrystusa. Z Jego świętości człowiek czerpie bogactwo świętości osobistej, a droga do świętości prowadzi przez miłość i to miłosierną. Bogactwo osiąganej świętości ma przenikać wszystkie dziedziny ludzkiej aktywności, w życiu osobistym i społecznym. List do Hebrajczyków i nauczanie Chrystusa z dzisiejszej Ewangelii wskazują na ważne dziedziny ludzkiego życia, zwłaszcza na małżeństwo i rodzinę. Ten szczególny tydzień przygotowuje nas do wydarzeń, które będą miały miejsce w najbliższą niedzielę. Będzie to już IX Dzień Papieski, który przeżyjemy pod hasłem: Jan Paweł II – Papież Wolności. I tym razem hasło nie jest przypadkiem. Rok, który przeżywamy, budzi bolesne wspomnienia sprzed 70-ciu lat, gdy 1 września 1939 r. rozpoczynała się najtragiczniejsza z wojen – II Wojna Światowa. To właśnie o niej pięćdziesiąt lat później pisał do naszego narodu Jan Paweł II: „Mamy obowiązek przypominać sobie w obliczu Boga te tragiczne fakty, by uczcić pamięć zmarłych i okazać współczucie wszystkim, którym ów bezmiar okrucieństwa zadał rany na duszy i na ciele i aby całkowicie przebaczyć krzywdy" (26 sierpnia 1989 r.). Opatrzność Boża pozwoliła, że posługę Piotra naszych czasów, czasów przełomów, pełnił człowiek, który w wieku dojrzałym przeżył okres II Wojny Światowej i trudny czas powojenny. W przesłaniu z okazji 50-tej rocznicy zakończenia

w Europie II Wojny Światowej pisał: „Zakończenie wojny nie doprowadziło do zakończenia praktyk politycznych i ideologii, które ją zrodziły lub jej sprzyjały. Reżimy totalitarne przetrwały pod inną postacią, a nawet rozszerzyły swoje władanie, zwłaszcza we Wschodniej Europie… Nie zrozumiano, że społeczeństwa godnego człowieka nie można budować na niszczeniu osoby, na ucisku i dyskryminacji" (8 maja 1995 r.).

2. Episkopat Polski, kierując się inspiracją zaczerpniętą z nauczania Jana Pawła II, powołał przed 9-ciu laty Fundację Dzieło Nowego Tysiąclecia z troską o młode pokolenie, by ono, żyjąc w wolności i pokoju, mogło zdobywać wiedzę i tworzyć klimat wzajemnego szacunku, respektując fundamentalne prawa każdego człowieka, a także kierując się nauczaniem Jana Pawła II. On sam nazwał tę Fundację Żywym pomnikiem Jana Pawła II. A gdy zbliżało się Trzecie Tysiąclecie, zwrócił uwagę całego Kościoła właśnie na młodzież w słowach: „Przyszłość świata i Kościoła należy do młodych pokoleń (…) Chrystus czeka na młodych, tak jak czekał na młodzieńca, który Mu zadał pytanie: «Nauczycielu, co dobrego mam czynić, aby otrzymać życie wieczne?» (Mt 19, 16) (…) Młodzi w każdej sytuacji i we wszystkich regionach świata nieustannie zadają pytania Chrystusowi" (TMA 58). Fundacja Dzieło Nowego Tysiąclecia podjęła opiekę nad przeszło dwoma tysiącami (2150) młodych, zdolnych Polaków, dźwigających razem ze swoimi rodzicami kłopoty materialne, będące w zdecydowanej większości konsekwencją minionego okresu państwa totalitarnego. Prawie siedemset z nich to już studenci wyższych uczelni. To dzieło naród wspiera swą ofiarnością, zwłaszcza w Dniu Papieskim, który będziemy obchodzić w najbliższą niedzielę.

3. Wolność to wielka wartość, z której Polacy nigdy nie zrezygnowali. Trudne były dla nas zwłaszcza dwa minione wieki. Traciliśmy wolność polityczną i ponownie ją odzyskiwaliśmy. Polska znikała z mapy Europy i ponownie stawała się suwerennym

państwem. W przyszłą niedzielę, w Dniu Papieskim, przeżyjemy niezwykłe wydarzenie, jakim będzie kanonizacja w Rzymie Arcybiskupa Metropolity Warszawskiego, bł. Zygmunta Szczęsnego Felińskiego, który był pasterzem Warszawy w trudnym czasie Powstania Styczniowego. Odbył studia w zakresie nauk ścisłych w Moskwie i w Paryżu, a następnie studia teologiczne w Petersburgu. W 39-tym roku życia, mając osiem lat kapłaństwa został zamianowany przez Stolicę Apostolską w roku 1862 Arcybiskupem Metropolitą Warszawskim. Po szesnastu miesiącach, broniąc praw narodu wobec władzy carskiej, został wywieziony w głąb Rosji, gdzie przebywał przez dwadzieścia lat. Jako więzień – zesłaniec, nawet wśród największych cierpień dawał przykład głębokiej wiary i pełnego zaufania wobec Bożej Opatrzności. Należał do najwybitniejszych Polaków XIX wieku. Pozostał symbolem walki o wolność, zawsze jako Pasterz. Wcześniej, w listopadzie 1847 r., pisał w swym pamiętniku: „Gdyby głos z Nieba oznajmił mi, że Polska nigdy już nie zmartwychwstanie, błagałbym jak o największą łaskę, by i mnie wieko trumny wnet przykryło, gdyż życie bez nadziei odzyskania Ojczyzny stokroć straszniejszym wydawało mi się od zgonu." Jego przyjaźń z Juliuszem Słowackim świadczy o duchowym pokrewieństwie tych dwóch sławnych Polaków. Naród, żegnając zmarłego bohaterskiego Arcybiskupa, nazwał go wyznawcą wiary oraz męczennikiem za Kościół i Ojczyznę. Z okazji tych dwóch wydarzeń: tegorocznego Dnia Papieskiego i kanonizacji Arcybiskupa Warszawskiego, gdy rozważamy tegoroczne hasło Jan Paweł II – Papież Wolności, dziękujemy Panu Bogu za Polaków, którzy niezależnie od sytuacji i czasów uznali wolność za szczególną wartość, bez której naród normalnie żyć nie może.

4. Chrystus w swym mesjańskim posłannictwie wskazał na wolność, którą głosił i na której musi opierać się ludzkie życie (por. Łk 4, 18; J 8, 34). Na czym polega Chrystusowa wolność? Jan Paweł II najpierw prowadził Kościół w trudnym okresie zmagań z systemem

totalitarnym i wielokrotnie dawał dowód swej troski, zwłaszcza w momencie, gdy rodził się wyzwoleńczy ruch Solidarność. W roku 1983 mówił na Jasnej Górze: „Naród jest prawdziwie wolny, gdy może kształtować się jako wspólnota określona przez jedność kultury, języka, historii. Państwo jest istotnie suwerenne, jeśli rządzi społeczeństwem i zarazem służy dobru wspólnemu społeczeństwa, i jeśli pozwala narodowi realizować właściwą mu podmiotowość, właściwą mu tożsamość" (11 czerwca 1983 r.). Ale służył też Kościołowi, gdy Polska cieszyła się już wolnością polityczną. W polskim parlamencie przywołał słowa aktualnego konkordatu: „Fundamentem rozwoju wolnego i demokratycznego społeczeństwa jest poszanowanie godności osoby ludzkiej i jej praw" (11 czerwca 1999 r.). We wszystkich epokach towarzyszyła Kościołowi troska o wolność, o pokój i o dobro, co również stało się hasłem duchowych synów św. Franciszka z Asyżu, o czym wspominamy zwłaszcza w tym roku, gdy obchodzimy 800-lecie założenia tej wspólnoty zakonnej.

Drodzy Siostry i Bracia!

Te dwie wielkie postacie Polaków mówią nam dzisiaj o wolności i koniecznej trosce o nią. Już za tydzień odbędzie się kanonizacja Arcybiskupa Felińskiego, a jeżeli Pan Bóg pozwoli, niebawem będziemy się cieszyć wyniesieniem na ołtarze Sługi Bożego Jana Pawła II. Ten Wielki Papież, ogłaszając w Krakowie błogosławionym Metropolitę Warszawskiego, mówił: „Arcybiskup Feliński głęboko angażował się w obronę wolności narodowej. Potrzeba tego i dzisiaj, gdy różne siły – często kierując się fałszywą ideologią wolności – starają się ten teren zagospodarować dla siebie. Kiedy hałaśliwa propaganda liberalizmu, wolności bez prawdy i odpowiedzialności nasila się również w naszym kraju, pasterze Kościoła nie mogą nie głosić jednej i niezawodnej filozofii wolności, jaką jest prawda Krzyża Chrystusowego" (11 sierpnia 1999 r.). Jak różny był czas, gdy troszczył się o wolność dla własnego narodu Jan

Paweł II – Papież Wolności od tego, w którym żył Arcybiskup Feliński i jak różny jest nasz czas. Zawsze jednak tak samo rozumiemy wolność w oparciu o nauczanie Jezusa Chrystusa. I dlatego współcześni Arcybiskupowi Felińskiemu mówili o nim, iż uważał, że „prawdziwy patriotyzm polega nie na głośnych okrzykach, lecz na sumiennej i wytrwałej pracy dla dobra kraju".

5. Jan Paweł II – Papież Wolności podejmował w tej dziedzinie starania w stosunku do całej rodziny ludzkiej. W dniu 10 stycznia 2005 r., a więc niespełna na trzy miesiące przed swoją śmiercią, mówił do ambasadorów akredytowanych przy Stolicy Apostolskiej: „Pragnę na koniec wspomnieć o wyzwaniu wolności. Jak wiecie, temat ten jest mi niezwykle drogi ze względu na dzieje narodu, z którego się wywodzę. (…) Wolność państw jest święta, muszą one bowiem być wolne, aby mogły wywiązywać się ze swojego pierwszorzędnego obowiązku, jakim jest obrona nie tylko życia, ale i wolności swoich obywateli we wszystkich jej uprawnionych przejawach" (10 stycznia 2005 r.).

Drodzy Siostry i Bracia!

Gdy rozpoczynał się wiek XXI, Jan Paweł II powiedział, że musi to być stulecie solidarności (10 stycznia 2000 r.). To on pilnował, by solidarność stała się bezkrwawym sposobem zdobywania wolności, czyli troski o człowieka i jego prawa. W tym duchu przeżyjmy w najbliższym czasie Dzień Papieski jemu poświęcony. Modlić się będziemy o jego rychłe wyniesienie na ołtarze. Na Uniwersytecie Warszawskim tradycyjnie już odbędzie się międzynarodowe sympozjum na temat wolności w nauczaniu Jana Pawła II. Na Zamku Królewskim w Warszawie zostaną wręczone twórcom doroczne nagrody. A w całej Polsce odbędą się imprezy artystyczne dla uczczenia wielkiego Rodaka. Swoimi ofiarami będziemy wspierać fundację Dzieło Nowego Tysiąclecia, która służy młodemu pokoleniu Polaków, by mogli zdobywać

wiedzę i mądrość i w ten sposób budować przyszłość naszej Ojczyzny i Kościoła w klimacie odpowiedzialnej troski o wolność.

Podpisali: *Kardynałowie, Arcybiskupi i Biskupi obecni na 348. Zebraniu plenarnym Konferencji Episkopatu Polski.*

Łomża, 19 czerwca 2009 r.

Komunikat z 350. Zebrania Plenarnego Konferencji Episkopatu Polski

Po dorocznych rekolekcjach Księży Biskupów odbyło się w dniu 26 listopada 2009 r. 350. zebranie plenarne Konferencji Episkopatu Polski. Obradami kierował abp Józef Michalik, przewodniczący Konferencji. W zebraniu brał udział Nuncjusz Apostolski w Polsce, abp Józef Kowalczyk.

1. Podczas uroczystej Mszy św. w Kaplicy Jasnogórskiej biskupi podziękowali kard. Józefowi Glempowi za jego długoletnią posługę Prymasa Polski. Wyrazili także wdzięczność abp. Józefowi Kowalczykowi za 20-letnią misję Nuncjusza Apostolskiego w naszym kraju. Biskupi modlili się też w intencji abp. Stanisława Nowaka, metropolity częstochowskiego, z okazji 25-lecia jego święceń biskupich.

2. Konferencja Episkopatu Polski wyraziła swój protest w sprawie wyroku Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu w odniesieniu do znaku krzyża. Sprzeciwiła się także przejawom wrogości względem niego, jakie przy tej okazji miały miejsce w Polsce. Krzyż jest wyrazem miłości i znakiem poświęcenia się dla innych. Jest on nie tylko świętym znakiem każdego chrześcijanina, ale stanowi również ważny element tożsamości kultury europejskiej, jest obecny w symbolach narodowych wielu krajów i organizacji oraz stanowi główny motyw wielu odznaczeń. Ma zatem wymiar uniwersalny. Obrona krzyża jest zadaniem nas wszystkich. Prawa niewierzącej mniejszości powinny być łączone z obowiązkiem respektowania praw większości ludzi wierzących. Nie wolno ranić uczuć osób, dla których krzyż jest symbolem największych wartości. Trzeba uszanować ich prawo do publicznego wyrażania swych przekonań religijnych.

3. Biskupi dziękują wszystkim osobom zaangażowanym w obronę życia poczętego. Szczególną wdzięczność wyrażają tym spośród polskich parlamentarzystów oraz profesorów i lekarzy, którzy

działają na rzecz całkowitej ochrony życia ludzkiego i prawnego zakazu stosowania zapłodnienia pozaustrojowego (in vitro).

4. Konferencja Episkopatu wybrała nowego delegata ds. Duszpasterstwa Emigracji Polskiej. Został nim biskup pomocniczy archidiecezji gnieźnieńskiej, Wojciech Polak. Zastąpi on w tej posłudze abp. Zygmunta Zimowskiego, który podjął obowiązki w Stolicy Apostolskiej; biskupi dziękują mu za ofiarną pracę dla Polonii i w innych gremiach Episkopatu Polski. Zadaniem nowego delegata będzie m.in. koordynacja działań duszpasterskich wśród wielomilionowej rzeszy Polaków poza granicami kraju i nawiązywanie kontaktów z miejscowymi episkopatami.

5. Biskupi przyjęli dokument określający zasady okresu propedeutycznego, to jest wstępnego etapu formacji seminaryjnej.

W dniu 29 listopada br. przypada pierwsza niedziela Adwentu, która rozpoczyna nowy rok duszpasterski. Jego hasłem są słowa: „Bądźmy świadkami Miłości". Na radosne świadectwo miłości w okresie przygotowania się do Bożego Narodzenia, biskupi błogosławią z Jasnej Góry wiernym w kraju i poza jego granicami.

Podpisali:
Pasterze Kościoła katolickiego w Polsce

Jasna Góra, 26 listopada 2009 r.

Komunikat Konferencji Episkopatu Polski w sprawie ujednolicenia nazw podmiotów kościelnych

W związku z pracami podjętymi przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji i Sekretariat Konferencji Episkopatu Polski w sprawie ujednolicenia nazw podmiotów kościelnych informujemy, że nie będzie żadnej ogólnopolskiej inicjatywy, która zmierzałaby do ujednolicenia wszystkich nazw parafii na terenie Rzeczypospolitej Polskiej według formuły np. parafia rzymskokatolicka. Każda parafia i inne kościelne osoby prawne mają prawo używać nazwy, która stanowi ich nazwę własną. Należy jednak zwrócić uwagę, aby w ramach poszczególnych osób prawnych zawsze stosować nazwę w sposób jednolity.

Okazuje się, że nie zawsze nazwa stosowana jest w sposób jednolity. Zdarza się, że np. parafia rzymskokatolicka pod wezwaniem św. Kazimierza:

- w powiadomieniu wojewody posiada nazwę: *parafia rzymskokatolicka pod wezwaniem św. Kazimierza*;
- inna nazwa widnieje na pieczątkach: np. *parafia katolicka świętego Kazimierza*;
- a jeszcze inna nazwa zamieszczona jest na tablicy ogłoszeń przy kościele parafialnym: np. *parafia św. Kazimierza*.

W związku z powyższym podczas 349. Zebrania plenarnego Konferencji Episkopatu Polski (Warszawa, 6-7 października 2009 r.), biskupi zwrócili uwagę, aby wszystkie diecezje uporządkowały kwestie dotyczącą jednolitego stosowania nazw parafii, podmiotów kościelnych działających na terenie diecezji. W tym celu należy podjąć inicjatywy zmierzające do zweryfikowania, czy taka sama nazwa stosowana jest przez parafie i inne podmioty kościelne działające na terenie diecezji w takich dokumentach jak:

- REGON,
- NIP,
- nazwa konta bankowego,
- księdze wieczystej,

- na pieczątkach,
- na tablicach informacyjnych,
- w księgach parafialnych,
- w wydawanych zaświadczeniach,
- w zawieranych umowach itp. dokumentach,

Weryfikacja jednolitego stosowania nazw parafii i podmiotów kościelnych jest uzasadniona przede wszystkim tym, że jej brak rodzi problemy w obrocie cywilnoprawnym, niekiedy przyczynia się także do dezorientacji wiernych.

Ks. Krzysztof Mikołajczuk
Kierownik Biura Sekcji KEP

Warszawa, 9 października 2009 r.

Komunikat z 349. Zebrania Plenarnego Konferencji Episkopatu Polski

W dniach 6 i 7 października 2009 r. odbyło się w Warszawie 349. Zebranie plenarne Konferencji Episkopatu Polski. Obradami kierował Przewodniczący Konferencji, abp Józef Michalik. W drugim dniu obrad brał udział również Nuncjusz Apostolski, abp Józef Kowalczyk. W zebraniu uczestniczyli przedstawiciele zagranicznych episkopatów (Białorusi, Chorwacji, Francji, Kazachstanu, Mołdawii, Niemiec, Serbii oraz Czarnogóry, Macedonii i Kosowa, a także Słowacji, Ukrainy, Węgier i Włoch). Przedstawili oni relacje z życia i działalności Kościoła w ich krajach.

1. W trakcie zebrania plenarnego Księża Biskupi dokonali promulgacji nowego Statutu Konferencji Episkopatu Polski. Nowelizacja statutu była konieczna ze względu na nowe dokumenty Kościoła, które należało wziąć pod uwagę. Statut przewiduje m.in. ustanowienie Rady Biskupów Diecezjalnych oraz podkreśla honorowe pierwszeństwo Prymasa Polski. Po zatwierdzeniu przez Stolicę Apostolską w maju br. statut wszedł w życie 7 października 2009 r., we wspomnienie NMP Różańcowej.

2. Biskupi – w poczuciu odpowiedzialności za stan przygotowania kandydatów do kapłaństwa – podjęli decyzję w sprawie okresu propedeutycznego w seminariach duchownych. Decydując o wprowadzeniu tego okresu, pozostawiono możliwość szczegółowych rozwiązań biskupowi diecezjalnemu. Okres propedeutyczny ma służyć pogłębieniu formacji wewnętrznej kandydatów do kapłaństwa oraz lepszemu ich przygotowaniu do studiów filozoficzno-teologicznych. Ma być czasem umocnienia osobistego związku z Chrystusem i budowania wspólnoty. Zwrócono również uwagę na konieczność uświadomienia sobie odpowiedzialności za powołania we wspólnotach duszpasterzy, w rodzinach, parafiach i grupach apostolskich tworzących kulturę powołaniową.

3. Biskupi przyjęli zasadnicze założenia trzyletniego programu duszpasterskiego. Będzie on realizowany pod hasłem „Kościół domem i szkołą komunii". Temat ten podejmuje główną myśl Soboru Watykańskiego II, rozwiniętą przez Jana Pawła II w Liście apostolskim na nowe tysiąclecie Novo millennio ineunte. Program ten ma ukazać rzeczywistość Kościoła jako komunii, czyli wspólnoty z Bogiem i drugim człowiekiem.

4. Dziewiętnastego października przypada 25. rocznica męczeńskiej śmierci Sługi Bożego ks. Jerzego Popiełuszki. Przypominamy tę rocznicę w trwającym Roku Kapłańskim. Stanowi on okazję do podjęcia różnych inicjatyw zmierzających do „odnowy wszystkich kapłanów na rzecz silniejszego i bardziej wyrazistego świadectwa ewangelicznego we współczesnym świecie". Wierni temu wskazaniu Ojca Świętego Benedykta XVI, biskupi zapraszają wszystkich kapłanów diecezjalnych i zakonnych, pracujących w kraju i za granicą, do udziału w pielgrzymce na Jasną Górę, która odbędzie się 1 maja 2010 roku. Biskupi zachęcają, aby w to kapłańskie pielgrzymowanie włączyli się duchowo wierni świeccy, wspierając w ten sposób kapłanów i wypraszając obfite owoce ich pielgrzymowania.

5. We wrześniu przebywali w Polsce prawosławni duchowni z monastyru św. Nila koło Ostaszkowa. Poprosili oni o kopię obrazu Matki Boskiej Częstochowskiej, którą odebrali na Jasnej Górze. Ikonę umieszczą w specjalnie wzniesionej kaplicy, gdzie będzie czczona. Na przełomie roku 1939/40 na terenie tego właśnie klasztoru, zamienionego w więzienie, przebywali polscy jeńcy wojenni – głównie policjanci i żołnierze Korpusu Ochrony Pogranicza. Zamordowani oni zostali w miejscowości Twer i pochowani w Miednoje. W kaplicy prawosławni mnisi umieszczą też dwie istniejące już tablice upamiętniające polskich jeńców. Biskupi z wdzięcznością przyjęli ten piękny gest ze strony prawosławnej. Dostrzegają w nim ważny krok ku pojednaniu Kościołów katolickiego i prawosławnego, a także Polaków i Rosjan.

Przypominają, że właśnie obowiązkiem Kościołów jest budowanie mostów pojednania i porozumienia.

6. Biskupi solidaryzują się z prześladowanym Kościołem w Sudanie i Wietnamie. Nasza solidarność z prześladowanymi niech zostanie wypowiedziana modlitwą różańcową, postem, umartwieniami oraz wyrażona wsparciem materialnym. Prośmy, by Maryja, Wspomożycielka Wiernych, wyjednała wszystkim cierpiącym wyznawcom swojego Syna łaskę pokoju i wolności w głoszeniu Ewangelii miłości, tak potrzebnej w świecie przemocy i nienawiści. Zwracamy się również do osób i organizacji działających na arenie międzynarodowej, aby zaangażowały się na rzecz poszanowania praw człowieka w Sudanie i Wietnamie.

7. Okazją do wyrażenia naszej solidarności z osobami niewidomymi i niedowidzącymi będzie obchodzony 15 października Międzynarodowy Dzień Białej Laski. W związku z zapytaniami o możliwość wprowadzania psów-przewodników do świątyń, biskupi zachęcają księży proboszczów, aby życzliwie wspierali każdą formę uczestnictwa w Eucharystii osób niewidomych i niedowidzących.

8. Maryi, Matce Różańcowej, polecamy górników, którzy zginęli lub ucierpieli wskutek katastrof w kopalniach oraz ich rodziny. Wdzięczni Panu Bogu za pielgrzymkę Ojca Świętego Benedykta XVI do Czech, prosimy w modlitwach o jej duchowe owoce dla całego narodu czeskiego, od którego przed tysiącem lat przyjęliśmy wiarę chrześcijańską. W atmosferze modlitwy wspólnie z wiernymi oczekujemy kanonizacji abp. Zygmunta Szczęsnego Felińskiego, która odbędzie się w Bazylice św. Piotra 11 października br.

9. Zatroskani o praworządność w naszej Ojczyźnie prosimy Parlamentarzystów o uchwalanie służących dobru Polaków ustaw, także odnoszących się do obrony życia nienarodzonych oraz prawnego zakazu stosowania zapłodnienia in vitro.

U progu nowego roku akademickiego biskupi błogosławią wszystkim studentom i wykładowcom wyższych uczelni życząc,

aby Bóg otwierał ich umysły i serca na poszukiwanie prawdy i dawanie o niej świadectwa.

Podpisali*: Kardynałowie, Arcybiskupi i Biskupi zgromadzeni na 349. Zebraniu Plenarnym Konferencji Episkopatu Polski*

Warszawa, 7 października 2009 r.

Święty Pasterz i Wygnaniec

List Pasterski Episkopatu Polski
na kanonizację Arcybiskupa Zygmunta Szczęsnego Felińskiego 11 października 2009 r.

Bracia i Siostry w Chrystusie!

Młodzieniec z dzisiejszej Ewangelii stawia Chrystusowi zasadnicze pytanie: „Nauczycielu dobry, co mam czynić, aby osiągnąć życie wieczne?" W odpowiedzi Jezus ukazuje mu wzór życia, które jest całkowitym związaniem się z Boskim Nauczycielem i Mistrzem. W dniu dzisiejszym Ojciec Święty Benedykt XVI ogłasza świętym błogosławionego Polaka, Zygmunta Szczęsnego Felińskiego, Arcybiskupa Warszawskiego. Był on człowiekiem, który całkowicie związał swoje życie z Chrystusem i ludem, do którego został posłany.

1. Kim był nasz nowy Święty?

Urodził się 1 listopada 1822 r. w Wojutynie na Wołyniu. Z domu rodzinnego wyniósł mocny fundament wiary. Dzięki temu nie załamał się, gdy w 1833 r. umarł mu ojciec, a 5 lat później została aresztowana za działalność patriotyczną i zesłana na Syberię jego matka. W wieku 17 lat sam musiał myśleć o swojej przyszłości. Studiował matematykę w Moskwie, historię ojczystą w tajnych kółkach studenckich, a nauki humanistyczne w Paryżu. Jednak nie nauka była jego najważniejszym celem. Pisał: „Nauki kształcą tylko umysł, największą zaś baczność trzeba zwracać na ukształtowanie charakteru, gdyż najlepsze zasady na nic się nie przydadzą człowiekowi, co nie umie panować nad sobą".

Cechowała go zawsze zadziwiająca pokora i prostota, stałość woli, odwaga i otwartość w głoszeniu swoich poglądów i przekonań. Wychowany w duchu miłości ojczyzny, w czasie Wiosny Ludów wziął udział w powstaniu w Wielkopolsce. Klęska powstania, a następnie śmierć przyjaciela, Juliusza Słowackiego,

którym opiekował się aż do śmierci, wpłynęła na zmianę jego poglądów. Odtąd pragnął dążyć do odzyskania niepodległości, pracując nad odrodzeniem religijnym i moralnym narodu.

W 1851 r. wrócił do kraju i wstąpił do seminarium duchownego w Żytomierzu, skąd wysłano go do Akademii Duchownej w Petersburgu. Tam z rąk abpa Ignacego Hołowińskiego otrzymał święcenia kapłańskie i został skierowany do pracy w Petersburgu. Widząc trudną sytuację sierot i ludzi bezdomnych, założył schronisko dla ubogich, a następnie Zgromadzenie Sióstr Franciszkanek Rodziny Maryi. Jako wikariusz był jednocześnie ojcem duchownym alumnów i profesorem Akademii. Zasłynął jako kaznodzieja i spowiednik, opiekun ubogich i sierot, człowiek wielkiego miłosierdzia i poświęcenia.

2. Dobry Pasterz w Warszawie

Mianowany 6 stycznia 1862 r. Arcybiskupem Warszawy, zanotował w swoich pamiętnikach: „Zdało mi się, że przede wszystkim domaga się ode mnie Pan, abym zrzuciwszy wszelką obłudę, stanął wobec Boga i ludzi takim, jakim rzeczywiście byłem, śmiało oddając świadectwo prawdzie i nie troszcząc się o zewnętrzne następstwa mego postępowania".

Przybył do Warszawy 9 lutego, przez wielu niechciany i odrzucany. Początkowo był postrzegany jako człowiek cara. Wielu zarzucało mu brak miłości do Ojczyzny. Odpowiadając na te zarzuty, wyznał: „Polakiem jestem, Polakiem umrzeć pragnę, bo tego chce Boskie i ludzkie prawo, uważam nasz język, naszą historię, nasze obyczaje narodowe za drogocenną spuściznę po przodkach, którą następcom naszym święcie przekazać powinniśmy, wzbogaciwszy skarbnicę narodową własną pracą".

„Z postawieniem nogi na ziemi warszawskiej – wspominał Arcybiskup Feliński – rozpoczęło się moje trudne, po ludzku mówiąc niemożebne posłannictwo!" Powitanie w Warszawie było bardzo chłodne. Grozę sytuacji powiększało wrzenie rewolucyjne w stolicy, w której władze carskie wprowadziły stan wojenny.

Kościoły od czterech miesięcy stały zamknięte przez władzę kościelną na znak protestu przeciw represjom wojsk carskich, w wyniku których doszło do rozlewu krwi w warszawskiej katedrze i w kościele św. Anny.

Konflikt duchowieństwa i wiernych z władzami miał rozwiązać nowy Arcybiskup, przychodzący prosto z Petersburga. „Zbyt dużo racji złożyło się na to, że społeczeństwo polskie nieufnie odnosiło się do wszystkiego, co przychodzi ze Wschodu – stwierdził kardynał Wyszyński. – Zdaje się, że taki los był udziałem niemal wszystkich arcybiskupów warszawskich, którzy przychodzili tu ze Wschodu. Społeczeństwo, uwrażliwione na obronę ideałów narodowych i religijnych, posuwało swoją wrażliwość niekiedy tak daleko, że dopuszczało się niesprawiedliwości". Doznał jej również Arcybiskup Feliński.

W swoim programie duszpastersko-społecznym zamieścił słowa: „Starać się będę zaszczepić w narodzie cnoty publiczne i prywatne, które stanowią wielkość ludów". Ten program realizował dążąc do zjednoczenia narodu, do uczciwego i solidnego działania dla dobra ojczyzny. Przestrzegał przed nierozważnym działaniem i rozlewem bratniej krwi.

Idąc za wskazaniami Stolicy Apostolskiej, Arcybiskup dokonał rekoncyliacji katedry, a następnego dnia zostały otwarte wszystkie świątynie warszawskie. To dzięki jego zabiegom Stolica Apostolska powstrzymała się od jakiegokolwiek aktu potępiającego powstanie styczniowe, czego usilnie domagała się Rosja.

Zygmunt Szczęsny Feliński pełnił swoją posługę nad Wisłą zaledwie 16 miesięcy. W tym okresie rozwinął wszechstronną działalność zmierzającą do odrodzenia Archidiecezji i całego Królestwa Polskiego. Skoncentrował swoją działalność na dążeniu do ożywienia życia religijnego. Skupił wokół siebie grono światłych i gorliwych kapłanów, z którymi przystąpił do reformy programów nauczania i wychowania w Akademii i seminariach duchownych, do podniesienia poziomu duchowego i intelektualnego kleru. Ważne miejsce w Kościele i społeczeństwie wyznaczył zakonom. Do

Warszawy sprowadził siostry Rodziny Maryi i siostry Matki Bożej Miłosierdzia, aby opiekowały się najbiedniejszymi. Przyczynił się do rozszerzenia w stolicy kultu Najświętszego Sakramentu i ożywił cześć Matki Najświętszej, zaprowadzając w Archidiecezji, a następnie w całym Królestwie, nabożeństwa majowe.

Wobec wybuchu powstania i krwawych represji ze strony rządu carskiego nie pozostał bezczynny. Odważnie stanął po stronie ludu. Na znak protestu złożył dymisję z członkostwa w Radzie Stanu. Napisał w liście do cara: „Krew płynie wielkimi strumieniami, a represje zamiast uspokoić umysły, jeszcze bardziej je rozdrażniają. W imię miłosierdzia chrześcijańskiego i w imię interesów obu narodów, błagam Waszą Cesarską Mość, abyś położył kres tej wyniszczającej wojnie… Polska nie zadowoli się autonomią administracyjną, ona potrzebuje bytu niepodległego". Po opublikowaniu tego listu został wezwany do Petersburga. Zdawał sobie sprawę, że do Warszawy nie wróci. Odrzucił jednak propozycję Rządu Narodowego, aby uciec za granicę. Opuścił stolicę pod eskortą wojskową jako więzień stanu 14 czerwca 1863 r. i po trzech tygodniach internowania został zesłany do Jarosławia nad Wołgą.

Dopiero wówczas Warszawa zrozumiała, kim był jej Pasterz, który w krótkim czasie uczynił tak wiele. Wraz z rządami abpa Felińskiego przeszedł przez Warszawę i całe Królestwo „powiew Ducha Świętego", który umocnił duchowo Kościół i pomógł Narodowi przetrwać trudny okres powstania styczniowego i ciężkie lata represji.

3. Wygnanie i ostatnie lata życia

Zesłany w głąb Rosji, spędził w Jarosławiu nad Wołgą 20 lat, oddany modlitwie, apostolstwu i dziełom miłosierdzia. Swoje losy złożył w ręce Ojca Świętego, odpierając jednocześnie naciski, by zrezygnował z arcybiskupstwa. Pomimo ograniczeń otoczył opieką zesłańców, niosąc im pociechę duchową i pomoc materialną. Pamięć o „świętym biskupie polskim" pozostała żywa nad Wołgą

przez długie dziesięciolecia. Dopiero po 20 latach został uwolniony, ale do Warszawy nie pozwolono mu powrócić.

Czas wygnania pokazuje jego bezgraniczne zawierzenie Bogu. Jego listy odsłaniają żywą wiarę, zaufanie bez granic pokładane w Opatrzności Bożej. Jego miłość i ufność nie były bierne, lecz podtrzymywane poprzez nieustanną pracę: „Kiedy czynimy wszystko, co możliwe, łatwiej rachować na pomoc Bożą". Według opinii sobie współczesnych Arcybiskup był „zawsze Bogiem zajęty". Podziwiano jego długie modlitwy, trwanie przed Najświętszym Sakramentem.

Ostatnie 12 lat swojego życia spędził we wsi Dźwiniaczka na Podolu, poświęcając się pracy duszpasterskiej, społecznej i oświatowej. Stan jego zdrowia pogarszał się coraz bardziej. Kilkakrotnie wyjeżdżał na leczenie. W czasie jednej z podróży zmarł w pałacu biskupim w Krakowie 17 września 1895 r. W pożegnaniu napisano: „Większej pokory i prostoty nie ma, jak u tego starca, co był jedną z najwybitniejszych postaci naszej porozbiorowej historii. Z pokorą tą i zdaniem się na wolę Bożą równało się tylko męstwo duszy, gotowość do ofiary i wytrwałość w cierpieniu za naród i Kościół".

Kraków zgotował zmarłemu pogrzeb iście królewski. Za trumną do katedry wawelskiej podążało duchowieństwo, władze krajowe i miejskie Lwowa i Krakowa. Weterani powstania styczniowego nieśli wieniec cierniowy z napisem: „Męczennikowi za sprawę narodową". W czasie Mszy Świętej późniejszy biskup Pelczar powiedział między innymi: „Pozostawił po sobie królewski spadek, jedną sutannę i brewiarz". Później ciało Arcybiskupa przewieziono do Dźwiniaczki. Zaraz po śmierci okoliczna ludność uznała go za świętego. Po odzyskaniu przez Polskę niepodległości o swojego Arcypasterza upomniała się Warszawa. „Po 58 latach wrócił Feliński, chociaż w trumnie, do swojej katedry, z której w sile wieku przemocą go usunięto".

4. Patron na trudne czasy

Święty Zygmunt Szczęsny Feliński staje dziś przed nami jako patron na czasy trudne. Umiał być wolnym od ludzkich opinii i od przywiązania do spraw po ludzku nawet najsłuszniejszych, jeśliby trzeba było bronić ich za cenę jakiegokolwiek kompromisu z sumieniem. Kiedy było trzeba, upominał rządzących, nie bacząc na konsekwencje. Skutkiem tej postawy była droga przez cierpienie. Pokorna zgoda na tę drogę była dla niego aktem najwyższej miłości. „Owo chętne przyjęcie wszelkiego rodzaju doświadczeń, jakimi podoba się może Bogu nas próbować, jest najmilszym hołdem, jakie stworzenie może oddać Stwórcy swemu".

Rozpoczynając proces beatyfikacyjny, kardynał Stefan Wyszyński powiedział: „Ta trudna i ciężka droga będzie świadectwem świętości Arcybiskupa Felińskiego. Jest ona bardziej wyraźna, aniżeli znaki i cuda, które miałby czynić. To był bowiem cud miłości, najwspanialsza potęga ducha człowieka, który się nie załamał, chociaż miałby do tego prawo".

Radujemy się z wyniesienia do chwały świętych Arcybiskupa Felińskiego, człowieka nadziei, apostoła pokoju, jedności i zgody narodowej. Ze skarbnicy jego życia pragniemy zaczerpnąć ożywczego ducha i światła, jak służyć Bogu, Kościołowi, Ojczyźnie i wielkiej rodzinie ludzkiej. Święty Pasterz Archidiecezji Warszawskiej wzywa dziś wszystkich do odnowy duchowej, do odważnego wyznawania wiary, do ufności w pomoc Bożą, do wiernego trwania przy Chrystusie i Kościele. Jego droga świętości może być drogą każdego z nas.

Podpisali Kardynałowie, Arcybiskupi i Biskupi
obecni na 348. Zebraniu Plenarnym Konferencji Episkopatu Polski.

Łomża, 19 czerwca 2009 r.

Komunikat z zebrania Rady Stałej Konferencji Episkopatu Polski

Dnia 21 grudnia br. obradowała w Warszawie Rada Stała Konferencji Episkopatu Polski. Posiedzeniem kierował abp Józef Michalik, przewodniczący Konferencji. Biskupi dziękują Ojcu Świętemu Benedyktowi XVI za zatwierdzenie dekretów o heroiczności cnót Sługi Bożego Jana Pawła II, o męczeństwie Sługi Bożego ks. Jerzego Popiełuszki oraz o cudzie dokonanym za wstawiennictwem bł. Stanisława Kazimierczyka, krakowskiego kanonika regularnego z XV wieku.

Kościół w Polsce przyjmuje także z wdzięcznością decyzję Ojca Świętego o przywróceniu tytułu prymasa Polski Arcybiskupowi Gniezna, pierwszej polskiej stolicy metropolitalnej, który jest równocześnie kustoszem relikwii św. Wojciecha Biskupa i Męczennika, pierwszego patrona Polski. Zgodnie z tą decyzją tytuł prymasa Polski jest honorowy, co oznacza, że nie łączy się z władzą jurysdykcyjną, którą pełnią gremia statutowe Konferencji Episkopatu Polski. Zgodnie z obowiązującym Statutem Episkopatu prymas Polski jest z urzędu członkiem Rady Stałej KEP, koordynującej prace całej Konferencji. Ten sam Statut przewiduje również, że reprezentantem Konferencji na zewnątrz jest jej przewodniczący.

Członkowie Rady Stałej dyskutowali także o problemach duszpasterstwa polonijnego, które stanowi wielkie wyzwanie i jest przedmiotem ciągłej troski pasterzy Kościoła w Polsce.

Wszystkim Rodakom w kraju i za granicą składamy najlepsze życzenia radosnych i pełnych pokoju Świąt Narodzenia Pańskiego. Niech Słowo, które stało się Ciałem i przyniosło światłość na ziemię, prowadzi po drogach wiary i miłości w Nowym Roku.

Z serca wszystkim błogosławimy,
Rada Stała Konferencji Episkopatu Polski

Warszawa, 21 grudnia 2009 r.

Okres Propedeutyczny w Diecezjalnych Wyższych Seminariach Duchownych w Polsce

Kościół katolicki uważa formację do kapłaństwa za swoje zadanie priorytetowe, decydujące także o przyszłości jego misji ewangelizacyjnej.

Konferencja Episkopatu Polski w nawiązaniu do zaleceń adhortacji Ojca świętego Jana Pawła II *Pastores dabo vobis* oraz postanowień zawartych w *Ratio institutionis sacerdotalis pro Polonia* (z roku 1999) uznaje konieczność wprowadzenia w diecezjalnych wyższych seminariach duchownych okresu propedeutycznego.

Potrzeba ta wynika ze zróżnicowanej kondycji duchowej i ludzkiej kandydatów do kapłaństwa. Pewien ich procent pochodzi z rodzin niepełnych i dysfunkcyjnych, co pociąga za sobą trudność w podejmowaniu decyzji wiążących na całe życie oraz osłabia zdolność do budowania autentycznych relacji międzyludzkich. Problemy tego typu pogłębiają postawy wpisane w styl życia współczesnej młodzieży: pośpiech, ucieczka od ciszy, ekranizacja i wirtualizacja życia, utylitaryzm, nastawienie na szybki efekt. Najważniejszy jednak problem stanowią dla wielu młodych ludzi: brak osobistego doświadczenia wiary w Boga i zakorzenienia w Kościele oraz niezrozumienie modlitwy indywidualnej i liturgicznej.

W takich środowiskach młodzieżowych wzrastają przyszli kandydaci do kapłaństwa. Wprawdzie wielu z nich wynosi piękne doświadczenia wiary z rodzin czy grup duszpasterskich, ale i oni potrzebują głębszego wprowadzenia w życie duchowe i wspólnotowe.

Z powyższego rozpoznania wynikają główne cele związane z okresem propedeutycznym. Po pierwsze, wprowadzenie w życie duchowe, które otwiera na osobowe spotkanie z Bogiem w Jezusie Chrystusie, odkrycie mocy formacyjnej Słowa Bożego (*Lectio divina*) i życie liturgią. Po drugie, doświadczenie Kościoła (także Kościoła partykularnego) jako żywej wspólnoty zbawienia. Po trzecie, pomoc

w zdobyciu dojrzałości ludzkiej i integracji osobowej, w oparciu o klasyczną kulturę humanistyczną. Okres propedeutyczny stwarza także okazję uzupełnienia wiedzy religijnej oraz wykształcenia ogólnego.

Osiągnięciu tych celów powinny służyć: miejsce (poza głównym budynkiem seminarium), czas (pożądany rok, minimum jeden semestr) oraz starannie dobrane narzędzia i program. Główny akcent programu powinien być położony na życie duchowe – przede wszystkim na wprowadzenie w modlitwę myślną, opartą na Słowie Bożym i na przeżyciu liturgii. Formacji duchowej winny towarzyszyć wykłady i ćwiczenia z zakresu teologii życia wewnętrznego, szkół duchowości chrześcijańskiej, wprowadzenie do Pisma Świętego i w liturgię. Pomocą mogą być także bogate teksty Katechizmu Kościoła Katolickiego. Elementem formacji liturgicznej winno być przeżywanie – w miarę możliwości tylko we wspólnocie grupy formacyjnej – istotnych momentów roku liturgicznego.

Formacja ludzka i powołaniowa ma stworzyć kandydatom możliwość poznania samego siebie (indywidualnie i we wspólnocie), zmierzenia się z własną przeszłością i z wynikającymi z niej ograniczeniami. Winny temu służyć: kierownictwo duchowe, kształtowanie sumienia, zwłaszcza w sakramencie pokuty, dni skupienia, rekolekcje, a także warsztaty z komunikacji, konsultacje psychologiczne itd. Wychwycone problemy pozwolą zasugerować kandydatom ewentualne formy i czas potrzebnej terapii.

Jednym z ważnych narzędzi formacji ludzkiej powinna być także praca nad tekstami literackimi, skoncentrowanymi wokół zasadniczych dla człowieka pytań i wartości. Istotnym elementem będzie również praca fizyczna – indywidualna i w grupie – oraz aktywny wypoczynek.

W okresie propedeutycznym kandydaci zasadniczo nie powinni korzystać z telewizji, internetu, gier komputerowych, telefonów komórkowych itp. Trzeba im stworzyć natomiast

możliwość kontaktu z bogactwem kultury polskiej i europejskiej (teatr, muzea, opera, filharmonia itp.). W zależności od rozeznania można zorganizować kandydatom zajęcia uzupełniające wiedzę z zakresu języka, literatury i historii polskiej.

Wszystkie elementy formacji (przygotowanie liturgii, dzielenie się Słowem Bożym, praca fizyczna, wypoczynek) winny odbywać się w małych grupach, pod opieką odpowiedniej liczby przewodników duchowych.

Okres propedeutyczny powinny zamykać wielodniowe rekolekcje, zakończone formalnym ponowieniem woli kandydata kontynuowania formacji do kapłaństwa.

Tak opisany okres propedeutyczny winien znaleźć kontynuację w formach i propozycjach następnych etapów drogi do kapłaństwa w ramach seminarium.

Namysłowi i decyzji biskupa diecezjalnego trzeba pozostawić: określenie czasu i miejsca okresu propedeutycznego, uzgodnienie jego przebiegu w odniesieniu do *ratio studiorum* oraz programu studiów wydziałów teologicznych, a także możliwość wprowadzenia dodatkowego czasu praktyk przed święceniami diakonatu lub po ich przyjęciu.

Dokument przyjęty podczas 350. Zebrania plenarnego Konferencji Episkopatu Polski w Częstochowie, dnia 26 listopada 2009 r.

Bądźmy Świadkami Miłości

List pasterski Episkopatu Polski
na Niedzielę Świętej Rodziny – 27 grudnia 2009 r.

Siostry i Bracia! Umiłowani w Chrystusie Panu!

W okresie Bożego Narodzenia wszyscy „ludzie dobrej woli" wracają z tęsknotą w duszy do Betlejem. W sercach wierzących narasta zaś pełne zdumienia i wdzięczności wołanie: „Tak Bóg umiłował świat, że Syna swego nam dał". Obok tej Miłości objawionej w Jezusie nie można przejść obojętnie. Emocje, jakie w tych dniach ożywają w kolędach i przy dzieleniu się opłatkiem, to za mało. Jezus „opuścił śliczne Niebo a wybrał barłogi" nie po to, by nas wzruszyć, lecz aby nas zbawić. Betlejem to nie sentymentalna historia, ale kluczowy etap walki, jaką Bóg podjął o człowieka. Ewangelie zostały spisane już po zmartwychwstaniu i opisują narodzenie tego, który dla nas i dla naszego zbawienia został ukrzyżowany, umarł i zmartwychwstał. Betlejem i krzyż idą razem i wzajemnie się wyjaśniają!

1. Objawienie Miłości ma imię i twarz: Jezus Chrystus

Na początku nowego roku duszpasterskiego, którego myślą przewodnią jest wezwanie: *Bądźmy świadkami Miłości*, powtarzamy za Sługą Bożym Janem Pawłem II: „Proszę was (…) abyście nigdy nie wzgardzili tą Miłością, która jest *największa*, która się wyraziła przez Krzyż, a bez której życie ludzkie nie ma ani korzenia, ani sensu".

Siostry i Bracia! Bądźmy naprawdę świadkami tej Miłości! Łagodnie, ale zdecydowanie; jasno, jednoznacznie, odważnie – szanując prawa innych, ale też z mocą i konsekwencją domagając się poszanowania naszych praw. Mamy pełne prawo żyć naszą wiarą. Prawo, którego nikt nam nie może odebrać, gdyż wolność religijna należy do najbardziej podstawowych praw związanych z godnością

osoby ludzkiej. Chrystusa nie można wyznawać jedynie od święta a do tego po cichu i tylko prywatnie. Kto kocha, ten nie kryje się ze swoją miłością. Bądźmy Jego świadkami w domu, ale też w życiu publicznym. Świat ma prawo widzieć uczniów Jezusa, którzy spotkali Go osobiście i żyją z Nim na co dzień w ogromnej zażyłości. My zatem mamy obowiązek dawać przed światem świadectwo naszej miłości do Chrystusa.

Gdy ktokolwiek urąga Krzyżowi Chrystusowemu, trzeba powiedzieć jasno: dosyć! Historia świadczy, że każdy, kto – strojąc się w szaty obrońcy praw człowieka – walczył z krzyżem, ostatecznie okazywał się tyranem. Gdy ktokolwiek próbuje usunąć Chrystusa z życia publicznego i chce budować Europę bez Chrystusa, temu trzeba powiedzieć – zgodnie z prawdą i dla dobra Europy – że byłoby to budowanie na piasku. A nawet gorzej: że podcina korzenie, z których wyrasta zachodnia cywilizacja.

Europo! Czas na poważną refleksję! Czas się określić! Niech centralne instytucje europejskie odpowiedzą jednoznacznie: w imię czego w Europie jest miejsce dla wszystkich ekstrawagancji, ale nie ma być miejsca dla Chrystusa? Dlaczego – jak w najczarniejszych momentach totalitaryzmów – pozwala się urągać chrześcijanom i podburzać przeciwko nam?

2. Bądźcie świadkami Miłości w rodzinie!

Drodzy małżonkowie! Czcigodni rodzice! Hasło nowego roku duszpasterskiego w szczególny sposób odnosi się do Was. Bądźcie świadkami Miłości w *Waszym ciele i w Waszej duszy*. Niech miłość Wasza będzie „na wskroś ludzka, a więc zarazem zmysłowa i duchowa". Nie kierujcie się jedynie „impulsem popędu lub uczuć". Bądźcie nie tylko jednym ciałem, ale też jednym sercem i jedną duszą. Równocześnie jednak bądźcie dla siebie świadkami Miłości w Waszym ciele. Nie banalizując życia płciowego pamiętajcie, że jest to cenne „tworzywo" dane przez Boga do budowania jedności małżeńskiej.

Rozwijajcie tę „szczególną formę *przyjaźni*, poprzez którą małżonkowie wielkodusznie dzielą między sobą wszystko, bez niesprawiedliwych wyjątków i egoistycznych rachub". Zawsze pamiętajcie, że „kto prawdziwie kocha swego współmałżonka, nie kocha go tylko ze względu na to, co od niego otrzymuje, ale dla niego samego, szczęśliwy, że może go wzbogacić darem z samego siebie".

Bądźcie świadkami Miłości w waszych *codziennych rozmowach*. Chciałoby się powiedzieć za poetą: „Niech ani jedno słowo nie będzie złe, niech ani jedno słowo nie czai się do skoku, niech ani jedno słowo nie nienawidzi. Niech nie krzywdzi. Niech nie zabija. Niech wybacza. Niech leczy. Niech łagodzi. Niech zamyka człowiecze rany". Rozmawiajcie ze sobą ciepło, życzliwie i szczerze, bez próby dominacji.

Niech Wasza miłość będzie *wierna i wyłączna* aż do końca życia. Wierność nie tylko jest możliwa, ale konieczna, by zasmakować Miłości w całej pełni. Zdrada nie da Wam tego, za czym tęsknicie. To możecie odnaleźć tylko we własnym małżeństwie.

Nie podejmujcie pochopnie decyzji o emigracji zarobkowej, zwłaszcza jednego z małżonków. Zbyt wiele można stracić. Rozłąka prowadzi niejednokrotnie do zachwiania wzajemnych więzi.

Trzeba wreszcie powiedzieć to, co oczywiste: miłość małżeńska zamknięta na dzieci jest niedojrzałą miłością. Rodzice, pokażcie światu szczęście Waszych oczu zapatrzonych w dzieci. Mężowie, stańcie dumnie obok Waszych żon w stanie błogosławionym. Dzielcie z żoną tkliwą troskę o Wasze dzieci. Kobiety do końca życia pamiętają, czy mąż towarzyszył im w oczekiwaniu na dziecko, w rodzeniu i pierwszych miesiącach po porodzie, czy też zostawił je samym sobie. Gdy dziecko się poczyna i rodzi – macie jeszcze jedną szansę, by pogłębić, a nawet odbudować waszą miłość!

Siostry i Bracia! Dzisiaj, gdy otwarcie atakuje się i celowo niszczy wartości rodzinne, potrzebujecie wsparcia. Cenną pomoc

dla Was stanowią ruchy i wspólnoty rodzinne, gdzie możecie spotkać ludzi podzielających Wasze ideały. Szukajcie takich środowisk i walczcie o czas na regularne spotkania. Nie szukajcie ich dopiero wtedy, gdy trzeba ratować zrujnowane małżeństwo. Pamiętajcie, że od samego początku trzeba budować małżeństwo na solidnych fundamentach; rozwijać i pogłębiać wspólnotę życia i miłości; tak kształtować relacje w małżeństwie, aby nigdy nie trzeba było mówić o jego „ratowaniu". Nie usprawiedliwiajcie się zbyt łatwo brakiem czasu. Ostatecznie to kwestia Waszych życiowych priorytetów.

3. Bądźcie świadkami Miłości w życiu społecznym!

Siostry i Bracia! Miłość to nie tylko intymne zacisze Waszego domu. Istnieje też miłość społeczna. Całe państwa i narody nie inaczej jak dzięki miłości rozkwitają, a bez miłości najpierw cierpią, a potem giną. Razem z Wami zwracamy się więc do pracodawców, publicystów, naukowców i polityków. Mówimy z całą powagą: Wy wszyscy, którzy czujecie się związani z Kościołem katolickim: Bądźcie świadkami Miłości! Pamiętajcie, że również ci, z którymi łączą Was przeróżne relacje społeczne, zostali tak samo, jak Wy, stworzeni do miłości i mają prawo być przez Was miłowani. „Będziesz miłował bliźniego swego, jak siebie samego", kimkolwiek jesteś i jakiekolwiek masz obowiązki. To nie „zasobami ludzkimi" zarządzacie, ale Waszymi siostrami i braćmi. Trzeba jak najszybciej skończyć z mitem nowoczesnego zarządzania przy pomocy wszelkiego rodzaju manipulacji i technik. Głęboko niemoralne jest tworzenie wirtualnych światów w polityce i gospodarce, zamiast stawiać czoło realnym problemom. Uwierzcie, że miłość społeczna ma sens. Bądźcie jej świadkami na Waszych stanowiskach. Miłość to nie sentymentalizm, ale pragnienie i czynienie dobra dla każdego człowieka, rozumianego w całej jego prawdzie istoty cielesnej i duchowej, doczesnej i powołanej do życia wiecznego. Niech inspiracją dla Was będzie najnowsza encyklika Ojca Świętego

Benedykta XVI pod wymownym tytułem *Caritas in veritate – Miłość w prawdzie.*

4. Eucharystia szkołą i źródłem Miłości

Siostry i Bracia, „Miłości trzeba się uczyć"! Przypomnijcie sobie, jak w dniu ślubu Kościół przyprowadził Was przed ołtarz, na którym odprawiała się Najświętsza Ofiara. W ten sposób chciał Wam niejako powiedzieć: „Patrzcie i uczcie się kochać. Patrzcie na Chrystusa. On «umiłowawszy wspólnotę Kościoła wydał za nią samego siebie». Wpatrując się w Eucharystię starajcie się zapamiętać raz na zawsze Boską logikę miłowania, która jest logiką daru z samego siebie". Umiłowani w Chrystusie Panu! Eucharystia jest i pozostanie najwspanialszą szkołą Miłości. Jej „wychowawcza moc (…) potwierdziła się poprzez pokolenia i stulecia". Wy zatem, którzy chcecie pogłębić Waszą miłość! Wy, którzy chcecie Waszą miłość ocalić: Przychodźcie najczęściej jak to możliwe przed ołtarz, by uczestniczyć w Eucharystii!

Uczestniczyć, to nie tylko być. To nawet nie tylko odpowiadać, śpiewać czy pełnić funkcje liturgiczne. Uczestniczyć, to wsłuchiwać się w Słowo Boże i wprowadzać je w czyn; to samych siebie składać Bogu w ofierze. Czynnie uczestniczyć w Eucharystii, to przystępować do Komunii świętej a równocześnie swoje życie małżeńskie czynić Eucharystią.

Pośród Waszych pracowitych dni znajdujcie też czas na adorację Pana Jezusa w Najświętszym Sakramencie. „Adoracja poza Mszą Świętą przedłuża i intensyfikuje to, co się dokonało podczas samej celebracji liturgicznej".

Siostry i Bracia! Eucharystia to nie tylko szkoła, ale też źródło mocy, aby miłować tak, jak Chrystus nas umiłował. W Waszym codziennym, małżeńskim miłowaniu bądźcie świadkami tej Miłości, która się uobecnia w Eucharystii.

5. Narzeczeni, bądźcie świadkami Miłości!

A cóż powiedzieć do Was, Młodzi, którzy dopiero myślicie o małżeństwie? Sługa Boży Jan Paweł II lubił powtarzać, że jesteście nadzieją Kościoła. Tak. Kościół wciąż ma nadzieję, że świat będzie lepszy, jeśli zechcecie być pośród świata świadkami Miłości!

Pokażcie Waszym rówieśnikom, a przede wszystkim pokażcie sobie wzajemnie, że wierzycie w wielką, piękną miłość narzeczeńską i małżeńską oraz że jesteście gotowi o nią walczyć. O miłość trzeba walczyć! Nie pozwólcie, aby Wasza miłość była profanowana przez egoizm czy poszukiwanie za wszelką cenę jedynie przyjemności oraz przez zamknięcie się na życie. „Musicie od siebie wymagać", aby nie zbanalizować miłości; aby nie pomylić jej z przejściowym zauroczeniem seksualnością człowieka. Musicie w Waszej miłości wypłynąć na głębię i doświadczyć fascynacji osobą, zjednoczenia serc i dusz. Na jedność ciała jest miejsce w małżeństwie. Nie bójcie się wymagać od tych, z którymi wiążecie wspólne plany na przyszłość. Jeśli są godni waszej miłości – zechcą sprostać wymaganiom, jakie im w imię Prawdy postawicie. Współżycie przedmałżeńskie, wspólne zamieszkanie przed ślubem, pornografia i rozwiązłość, nieprzyzwoite rozmowy i filmy – to wszystko niszczy Waszą miłość w samym zarodku.

W tym miejscu należy przypomnieć o odpowiedzialności rodziców za właściwe przeżywanie narzeczeństwa przez ich dzieci. Nie da się z wiarą pogodzić przyzwolenia na grzeszne życie narzeczonych.

6. Zakończenie

Umiłowani w Chrystusie Panu! Kończąc, pragniemy zwrócić uwagę, na wydany w tym roku przez Konferencję Episkopatu Polski dokument pt. „Służyć prawdzie o małżeństwie i rodzinie". Bardzo serdecznie zachęcamy do jego lektury i rozmowy o nim w rodzinach. Mamy nadzieję, że wielu duszpasterzy zorganizuje w swoich parafiach grupy studyjne, które będą rozważały ten tekst, szukając w nim inspiracji do rozwoju i dróg nawrócenia.

Zawierzamy Was Matce Pięknej Miłości i z serca udzielamy pasterskiego błogosławieństwa.

Podpisali: Pasterze Kościoła katolickiego w Polsce
Jasna Góra, 26 listopada 2009 r.

BISKUP DIECEZJALNY

Zamość, 9 października 2009 r.
L.dz. 515/Gł/09

Dekret

w sprawie wyborów do Rad Duszpastersko – Ekonomicznych

w Diecezji Zamojsko-Lubaczowskiej

Obejmując troską wielkie dzieło nowej ewangelizacji, w *którym świeccy katolicy muszą się czuć aktywnymi i odpowiedzialnymi uczestnikami* (*Christifideles laici 64*), co zamieściłem w Statutach Rad Duszpastersko - Ekonomicznych w Diecezji Zamojsko Lubaczowskiej,

zarządzam w całej Diecezji Zamojsko-Lubaczowskiej wybory do Rad Duszpasterskich.

Wybory te należy przeprowadzić w IV niedzielę Adwentu, tj. 20 grudnia 2009 roku, zgodnie z zasadami określonymi w Regulaminie wyboru członków Rad Duszpastersko Ekonomicznych w Diecezji Zamojsko-Lubaczowskiej.

Ks. Adam K. Firosz
Kanclerz

✠ Wacław T. Depo
Biskup Zamojsko-Lubaczowski

Statut Rad *Duszpastersko –Ekonomicznych* w Diecezji Zamojsko-Lubaczowskiej

1. Kodeks Prawa Kanonicznego (kan. 536 § 2 KPK i kan. 537 KPK), mówi, iż biskup diecezjalny może ustanowić normy szczegółowe, odnoszące się do funkcjonowania rad duszpasterskich i ekonomicznych na terenie swojej diecezji. Biorąc pod uwagę powyższe, Pasterz Kościoła Zamojsko-Lubaczowskiego ustanowił odrębnym dekretem powołanie Rad Duszpastersko-Ekonomicznych, stanowiących ciało doradcze, które pod kierownictwem Proboszcza Parafii lub Rektora kościoła – przy uwzględnieniu ustawodawstwa diecezjalnego – czuwa nad organizacją życia duszpasterskiego i ekonomicznego we wspólnocie wiernych. Nie tworzy się Rad Duszpastersko – Ekonomicznych w ośrodkach sprawowania kultu nie będących parafią ani rektoratem.
2. Członkami Rady mogą być jedynie praktykujący katolicy, którzy przyjęli sakrament bierzmowania i są znani z nienagannych zasad moralnych. Zasady ich wyboru określa osobny Regulamin.
3. W realizacji swoich zadań Rada Duszpastersko – Ekonomiczna kieruje się celami zawartymi w kan. 1254 § 2 KPK uwzględniając specyfikę duszpasterską danego ośrodka. Za swój podstawowy cel Rada Duszpasterska uzna współodpowiedzialne wspieranie kapłanów w organizacji życia duszpasterskiego i ekonomicznego danej wspólnoty. Realizując ten cel opracowuje ona roczne plany duszpasterskie, animuje działalność grup duszpasterstwa specjalistycznego, inspiruje działalność charytatywną, troszczy się o podejmowanie inicjatyw duszpasterskich uwzględniających zachodzące przemiany społeczno-

kulturowe, planuje prace remontowo-budowlane przy obiektach parafialnych.

4. W skład Rady Duszpastersko – Ekonomicznej wchodzą trzy grupy członków:

   a) wybrani w wyborach powszechnych;

   b) z urzędu;

   c) z nominacji przewodniczącego Rady.

   Liczba członków Rady pochodzących z wyboru dokonanego przez wspólnotę wiernych nie może być mniejsza od liczby członków (wziętych razem) z urzędu i nominacji. *Z* urzędu należą do Rady: proboszcz lub rektor, oraz ksiądz wikariusz (starszy nominacją). Z nominacji: przedstawiciel/ka/ wspólnoty zakonnej, przedstawiciel osób świeckich zatrudniony według umowy o pracę, przedstawiciele wydelegowani przez stowarzyszenia i ruchy katolickie działające w danym ośrodku.

5. Zależnie od wielkości ośrodka i stopnia zaangażowania wiernych, liczba wybieranych członków Rady wynosi od 3 do 17 osób. Jej dokładną wielkość określa proboszcz lub rektor, uwzględniając potrzeby duszpasterskie ośrodka, w tym celu dzieli parafię na okręgi wyborcze.

6. Częstotliwość zebrań Rady zależy od aktualnych potrzeb duszpastersko – ekonomicznych. Minimum stanowią dwa zebrania w roku. Zebrania takie zwołuje Przewodniczący, przekazując zaproszenia członkom przynajmniej dwa tygodnie przed zebraniem. Zebrania nadzwyczajne mogą być również zwoływane, kiedy połowa członków Rady wyrazi takie życzenie na piśmie skierowanym do Sekretarza Rady.

7. Do ważności uchwał Rady wymagany jest udział w jej posiedzeniu 50% wszystkich członków. Wnioski wiążące wymagają akceptacji przez więcej niż połowę obecnych na posiedzeniu członków Rady. W przypadku równej liczby głosów, o przeprowadzonej uchwale decyduje głos Przewodniczącego, który może także zawetować każdą uchwałę.
8. Jeśli 2/3 członków Rady zgłosi zastrzeżenia do weta wniesionego przez Przewodniczącego, sprawę rozstrzyga Biskup Diecezjalny.
9. Kadencja Rady trwa 5 lat. Poszczególni członkowie dysponują możliwością wcześniejszej rezygnacji ze swego członkostwa w Radzie, wyrażonej na piśmie.
10. W przypadku sformułowania uzasadnionych zarzutów personalnych wobec poszczególnych członków mogą oni zostać wykluczeni z Rady, jeśli propozycja taka uzyska 2/3 głosów obecnych podczas posiedzenia członków Rady.
11. W przypadku śmierci, rezygnacji lub zmiany miejsca zamieszkania członka Rady, (poza administracyjne granice parafii lub poza okręg wyborczy), na jego miejsce wchodzi kolejna osoba, z danego okręgu wyborczego, która uzyskała drugie miejsce w wyborach.
12. W przypadku śmierci lub zmiany miejsca zamieszkania członka Rady, pochodzącego z nominacji, na jego miejsce Przewodniczący Rady mianuje nowego członka.
13. W przypadku nastąpienia zmiany urzędowych członków Rady, kadencja pozostałych członków nie ulega skróceniu. Rada funkcjonuje więc niezmiennie mimo zmian na stanowiskach proboszcza, rektora czy księży wikariuszy. Decyzję o ewentualnym rozwiązaniu Rady może podjąć jedynie Biskup Diecezjalny po wnikliwym zbadaniu zaistniałej sytuacji.

14. Posiedzenia Rady nie mają z reguły charakteru publicznego. Mimo to można na nie zapraszać ekspertów i konsultantów, w charakterze doradczym, którym nie przysługuje jednak prawo głosowania.
15. Działające dotychczas Komitety Budowy Kościoła, Rady Parafialne, Rady Duszpasterskie, Rady Ekonomiczne i inne zostają rozwiązane, a ich członkowie mogą być włączeni w struktury Rady zgodnie z zasadami niniejszego Statutu i Regulaminu Wyborów.

Ks. Krzysztof A. Firosz
Kanclerz

✠ *Wacław Tomasz Depo*
Biskup Zamojsko-Lubaczowski

Zamość, 9 października 2009 roku

Regulamin wyboru członków Rad Duszpastersko – Ekonomicznych w Diecezji Zamojsko-Lubaczowskiej

1. Kandydatami na członków do Rad Duszpastersko – Ekonomicznych są pełnoletni (tzn. liczący przynajmniej 18 lat) katolicy, którzy przyjęli sakrament bierzmowania, czynnie uczestniczą w życiu wspólnoty wiernych i są znani z zasad życia zgodnego z etyką katolicką.

2. Czynne prawo wyborcze (w obszarze okręgu wyborczego) przysługuje wszystkim pełnoletnim członkom danej wspólnoty parafialnej lub wspólnoty działającej przy kościele rektoralnym.

3. Wybór członków Rady dokonuje się jednocześnie w całej diecezji w terminie określonym przez Biskupa Diecezjalnego.

4. Pięć tygodni przed wyborami proboszcz do publicznej wiadomości podaje nazwy i liczbę okręgów wyborczych.

5. Cztery tygodnie przed wyborami rozpoczyna się proces zgłaszania kandydatów na członków Rady. Nazwiska kandydatów są przekazywane w formie pisemnej proboszczowi lub rektorowi kościoła. Lista kandydatów zostaje zamknięta tydzień przed wyborami.

6. Liczba zgłoszonych kandydatów w okręgach nie powinna przekraczać dziesięciu osób i być mniejsza niż trzech kandydatów. Jeśli ogół wiernych nie zgłosi należytej liczby kandydatur, listę kandydatów należy uzupełnić w wyniku konsultacji przeprowadzonej przez osoby należące do Rady z urzędu.

7. Tydzień przed wyborami proboszcz lub rektor kościoła informuje wszystkich wiernych o nazwiskach zgłoszonych kandydatów w poszczególnych okręgach. Listy zawierające te nazwiska zostają udostępnione wszystkim wiernym aż do dnia wyborów włącznie. Każda lista zawiera następujące informacje

o kandydacie: imię, nazwisko, data urodzenia, zawód, aktualne miejsce zamieszkania.

8. W przypadku powstania konfliktu lub uzasadnionych wątpliwości, czy dana osoba może kandydować do Rady, sprawę rozstrzyga kuria diecezjalna zaś same wybory odbywają się w późniejszym terminie po wyjaśnieniu wszystkich kontrowersji, ale nie później niż 14 dni.

9. W dniu wyborów karty wyborcze z nazwiskiem kandydata składa się na tacę bezpośrednio po Mszy Świętej, bądź też składa się do urn wyborczych, we wskazanym przez miejscowego proboszcza lub rektora pomieszczeniu parafii lub rektoratu. Podliczenia głosów dokonuje specjalna komisja wyborcza złożona z 5 osób wyznaczonych przez miejscowego proboszcza, z listy zgłoszonych kandydatów.

10. Każdy z głosujących ma obowiązek podania jednego nazwiska na swojej karcie wyborczej. Jeśli na kartach tych znajduje się więcej niż jedno nazwisko, tylko pierwsze uwzględnia się przy podsumowywaniu wyników wyborów. Jeśli na karcie wymienione jest dwukrotnie nazwisko tej samej osoby, głos jest ważny, ale liczy się tylko jako jeden głos oddany na danego kandydata.

11. Głosy oddane na kandydatów, którzy wcześniej nie znaleźli się na liście osób zgłoszonych do kandydowania w danym okręgu wyborczym, są uznane za nieważne.

12. Ogłoszenie wyników wyborów oraz pełnego składu Rady następuje po upływie tygodnia od dnia wyborów.

13. W przypadkach uzasadnionych zastrzeżeń co do formalnej poprawności przeprowadzonych wyborów można składać odwołania (na piśmie) w ciągu dwóch tygodni (od daty wyborów) w Kurii Diecezjalnej w Zamościu.

14. Po ogłoszeniu wyników wyborów nowo wybrane Rady podejmują swe funkcje na okres 5 lat i automatycznie przestają funkcjonować Rady wybrane we wcześniejszym okresie.

15. Przewodniczącym nowo wybranej Rady, zgodnie z normami kan. 536 § 1 KPK jest proboszcz lub rektor danej wspólnoty wiernych.

16. Na pierwszym posiedzeniu Rady zostaje wybrany zwykłą większością głosów Zastępca Przewodniczącego Rady. Może nim być jedynie osoba świecka. Podczas pierwszego posiedzenia zostaje również desygnowany sekretarz Rady, którego obowiązkiem jest sporządzanie protokołów ze wszystkich zebrań Rady. Protokoły z zebrań mają być przechowywane w archiwum parafialnym.

17. Nowo wybrana Rada powinna złożyć uroczyste ślubowanie wobec wspólnoty parafialnej lub na pierwszym posiedzeniu rady.

18. Protokół z przeprowadzonych wyborów należy złożyć w Kurii Diecezjalnej w Zamościu ciągu tygodnia od ogłoszenia wyników wyborów.

Zamość, 9 października 2009 roku

Ks. Krzysztof A. Firosz
Kanclerz

✠ *Wacław Tomasz Depo*
Biskup Zamojsko-Lubaczowski

Rozważania podczas Apelu – Jasna Góra, 24 października 2009 r.
XVIII Diecezjalna Pielgrzymka Młodzieży Maturalnej

Maryjo, Matko Chrystusa –
Jasnogórska Matko Kościoła,
Matko naszego zawierzenia!
Ty jesteś Pierwsza w porządku łaski
i w pielgrzymce wiary Chrystusowego Kościoła.
Jest łaską dnia i tego wieczoru,
że znów jesteśmy tutaj razem
w godzinie Apelu Jasnogórskiego.
Wśród wielu doświadczeń i niepokojów,
które przeżywa Kościół
posłany z misją Chrystusa aż po krańce świata,
potwierdzamy dzisiaj, za Ojcami Synodu Biskupów dla Afryki,
zgromadzonych pod przewodnictwem Benedykta XVI,
że „bez Chrystusowej Ewangelii –
Ewangelii sprawiedliwości, pokoju i miłości miłosiernej –
nie da się uleczyć chorób
i neopogańskiej kolonizacji ducha i wartości...
Wiele bowiem humanitarnych organizacji świata –
wraz z pomocą – promuje neopogańską etykę:
aborcji, sterylizacji itp. sposobów przeciwko życiu...

Maryjo, Matko Życia!
Ten milenijny apel
nie przestaje być dla nas niepokojącym programem,
aby na Twój wzór uwierzyć w łaskę Boga,
która została nam przygotowana i dana,
aby szukać dróg nadziei i wyjścia z zagrożeń ekonomicznych,
społecznych czy politycznych,
które ogarniają naszą Ojczyznę.
Ale wszyscy rozumiemy,
że właściwe wyjście z zagrożeń,

zakłada przede wszystkim poszukiwanie prawdy...
i prawdziwego dobra.
„Innymi słowy – uczył nas Ojciec Święty,
Benedykt XVI w czasie pielgrzymki do Czech –
prawda jest normą wolności,
a dobroć jest doskonałością wolności...
Dla chrześcijan prawda ma na imię BÓG...
A dobro ma swoje oblicze Jezusa Chrystusa”...
Czyż nie tego ducha potrzebuje
współczesna Europa i dzisiejsza Polska!?
To jest przecież nasz dom,
gdzie mamy prawo do życia,
prawo do prawdy i wolności,
dojrzałości ludzkiej i chrześcijańskiej –
poprzez rodzinne domy,
systemy i miejsca edukacji, i wychowania,
służące dobru i zbawieniu każdego człowieka...

Takim miejscem spotkań i wychowania człowieka
w historii pokoleń jest również to miejsce –
określane „Twoją – polską Kaną”...
Niekiedy szukamy tutaj cudów dostrzegalnych ludzkim okiem.
Ale przecież nie jesteśmy tutaj tylko po to,
aby wypraszać takie „cudowne znaki”.
Jesteśmy wezwani do wiary w Tego,
Którego nam ukazujesz mówiąc:
„Uczyńcie wszystko, cokolwiek mój Syn wam powie”...
To w Nim dostrzegamy sens naszego życia i naszych zmagań;
kiedy przychodzimy tutaj,
jako wspólnoty rodzinne, czy zakonne,
wychowawcy i nauczyciele,
uczniowie szkół i klas maturalnych,
dzisiaj, zwłaszcza z diecezji zamojsko-lubaczowskiej.
Gdy przychodzimy tutaj,

jako świat ciężkiej pracy fizycznej i zmagań intelektualnych;
ludzi, którzy tracą pracę.
To ON, jest Panem historii i naszego życia!
To w Sercu Jezusa i Jego dłoniach
jest dostrzegalny i doświadczalny cud przemiany ludzkich serc,
życia ludzkiego i zamierzeń planowanych
przez wrogie umysły i systemy.
Ten cud dokonuje się za Twoją przyczyną,
dlatego jesteśmy tutaj.

Stajemy przed Tobą, o Maryjo!
Która jesteś obdarzona przez Boga i wobec Niego,
charyzmatem wstawiennictwa i pośrednictwa...
Czynimy to zwłaszcza w tym miesiącu,
poświęconym stacjom modlitwy różańcowej i prosimy:
naucz nas, odczytywać tajemnice obecności i działanie Twego Syna
oraz Jego łaski w naszej codzienności...
aby każdy z nas, uświadamiał sobie na miarę naszych zadań –
słowa, które usłyszał św. Paweł Apostoł:
„Wystarczy ci mojej łaski".
Nie pozwól, abyśmy w nią zwątpili i ulegli słabościom...
Obroń nas przed lękiem naszych przewidywań
i formą jakiejkolwiek beznadziei.
Uproś nam łaskę jasnogórskiego światła nadziei,
która za sprawą Ducha Świętego –
niech promieniuje na naszych drogach zawierzenia Bogu,
które stanowi konieczny warunek przezwyciężenia pesymizmu
i rozczarowań tylko na miarę ludzkich obietnic...
Niech rozbłyśnie w ciemności naszych spraw osobistych,
kościelnych i narodowych,
i niech stanie się znów naszą siłą,
budującą trudną jedność na polskiej ziemi,
i poza jej granicami...

Maryjo!
Pozwól, powtórzyć słowa modlitwy,
lubelskiego poety, Stanisława Hermaszewskiego:
Niech wzrasta we mnie moc Twojej dobroci...
Niech nikt mi Ciebie nie przysłania...
i abym ja, nikomu nie przysłaniał Ciebie.
Trzymaj mnie za rękę na krawędzi lęku
i chwyć mnie w ramiona, gdy oślepnę
patrząc Ci prosto w oczy...

Amen.

Homilia wygłoszona podczas XVIII Diecezjalnej Pielgrzymki Maturzystów

Jasna Góra, 24 października 2009 r.

Niech będzie pochwalony Jezus Chrystus!

Z wielką radością spotykam się z Wami, aby w tajemnicy Eucharystii wyrazić wobec Boga – za wstawiennictwem Najświętszej Maryi Panny – to wszystko, co składa się na nasze życie: radość i nadzieję, ale zarazem: niepokoje i lęk o przyszłość, która jest nieznana...

* * *

Drodzy Młodzi Przyjaciele, którzy przychodzicie na to miejsce zawierzenia wraz z kapłanami, własnymi rodzicami, osobami życia konsekrowanego, nauczycielami i wychowawcami – swoimi najbliższymi, aby potwierdzić tkwiące w Was dążenia do szczęścia i odkrywanie sensu życia. Obecne wokół nas społeczeństwo konsumpcyjne często zakłamuje właściwy sens życia i wykorzystuje ludzi młodych w sposób fałszywy i wprost wyobcowujący już w młodości na margines życia. A przecież inaczej żyje się wobec Boga, który JEST i który, gdy nadeszła pełnia czasów, dał nam swojego Syna, za sprawą wiary i zawierzenia Bogu, czyli własną, wolną odpowiedzią Maryi na Jego miłość...

Z pewnością znane jest Wam już doświadczenie poszukiwań św. Augustyna, który w młodym wieku bardzo dużo błądził, ale szukał. Który mówił, że serce każdej osoby – czy to w młodości, czy w wieku dojrzałym – jest i pozostaje niespokojne, dopóki nie znajdzie tego, czego naprawdę szuka, i co jedynie może spełnić pragnienia każdego człowieka. Św. Augustyn odkrył, że tylko Bóg, Który jest Ojcem i Który posłał swojego Syna w Duchu Świętym jest taką Odpowiedzią. ON, Który nas stworzył i ukierunkował ku sobie, i który przemówił do nas przez swojego Syna, Jezusa i przez Jego Ewangelią, przez Jego Twarz i przebite Serce – zwieńczone ofiarą z własnego Ciała i Krwi, które przyjął z Maryi Dziewicy.

I dopiero ta Ofiara miłości, dała człowiekowi zwycięstwo nad grzechem i śmiercią, poprzez Jego Zmartwychwstanie. Nie ma innego Odkupiciela. Dlatego tylko CHRYSTUS był, jest i będzie pełną Odpowiedzią na pragnienie każdego człowieka, na pragnienie życia pełnego sensu i wartości.

W naszym pielgrzymowaniu na to miejsce musi stale powracać to zasadnicze pytanie. Dlaczego Bóg stał się człowiekiem zrodzonym z Maryi Dziewicy? Dlaczego tak głęboko wszedł – nie tylko w nasze nadzieje i radość – jak w Kanie Galilejskiej wraz ze swoją Matką, ale również wszedł w ból i osamotnienie, odrzucenie, cierpienie i śmierć? Czy nie poszedł za daleko – stawiam to pytanie za Janem Pawłem II – przekraczając wszelkie granice rozumowania i przeżywania na sposób ludzki? W pierwszym i najważniejszym wymiarze odpowiedzi na to pytanie, ale już z obietnicą sensu życia jest prawda, że Syn Boży stał się człowiekiem, nie tylko dla zwykłej solidarności z nami, ale żeby nas zbawić ofiarą z siebie samego. I wybawić nas od bezsensu życia poza Bogiem... Pierwszy człowiek Adam i jego żona Ewa – obdarowani życiem – byli nie tylko podobni do Boga, ale byli Jego odbiciem, IKONĄ piękna i miłości... Ale przez grzech, nadużycie wolności i życie wbrew Bogu, nastąpiło wewnętrzne rozdarcie; nastąpiła rana „bycia, jako bogowie" i wtedy nastąpiło zeszpecenie ludzkiej twarzy i godności, i zakłócenie sensu życia poza Bogiem. Dlatego Chrystus ukazuje na nowo, co znaczy być człowiekiem? W proroczych słowach Piłat określa ten fakt mówiąc: „Oto człowiek".

Możemy więc powiedzieć, że im bliżej Boga, tym piękniejszy jest człowiek... Czyż tego nie doświadczyła Maryja, która poczęła z wiary Słowo miłości Boga? Ona pierwsza wpatrywała się w ludzkie Oblicze Syna – Dzieciątko z Niej zrodzone. Była świadkiem Jego wzrastania w latach, w mądrości i łasce w Nazarecie, gdzie wszystko wydawało się takie zwyczajne, ludzkie, aż było znakiem sprzeciwu wobec tych, którzy mówili: kim On jest? Skąd u Niego ta mądrość? I takie czyny dzieją się przez

Jego ręce! Czyż nie jest to syn cieśli? Czy nie znamy Jego Matki? A przecież tam w Nazarecie, przez trzydzieści lat, Jego Oblicze stawało się coraz wyraźniejsze... A cóż dopiero powiedzieć o Jego bolesnym Obliczu z krzyża na Golgocie, jak również w blasku i radości Zmartwychwstania? Ona była świadkiem tych wszystkich Jego tajemnic. Dlatego jesteśmy tutaj – również po to, aby nasze życie rozjaśniało się nadzieją i miłością, ale właśnie poprzez wpatrywanie się w Oblicze Matki i Jej Syna. I dzisiaj dajemy taką odpowiedź: Maryjo, jestem przy Tobie, pamiętam, czuwam! Dlatego jestem, bo wierzę w miłość i wierzę w Twoją rolę Pośredniczki i Matki.

Drugim wymiarem odpowiedzi na pytanie: dlaczego Bóg stał się człowiekiem? – jest nasze codzienne doświadczenie, że jeśli człowiek odrzuca Boga i Jego prawa miłości i życia, wówczas wchodzi na drogę bałwochwalstwa, które w różnych postaciach: rasy, klasy, władzy, pieniędzy czy seksu – niszczą człowieka. Człowiek odchodząc od Boga staje się bałwochwalcą. Chrystus stał się dla nas człowiekiem, Zbawicielem, po to, by nas przeprowadzić przez chybotliwą i cienką granicę pomiędzy zezwierzęceniem a człowieczeństwem. W każdym z nas jest bowiem owa słynna granica: dobra i zła, prawdy i kłamstwa, piękna, poniżej której staczamy się, a powyżej której jesteśmy sobą. I dziękuję O. Karolowi za to przywołanie tak bardzo ważnych i istotnych słów Jana Pawła II do młodzieży. Jesteśmy sobą przez dar Boga. Każdy z nas jest ważny, każdy z nas jest niepowtarzalny i za każdego z nas – bez wyjątku, choćby nie zdawał sobie z tego sprawy – Chrystus oddał siebie samego.

Prawda o Wcieleniu Syna Bożego mówi nam jeszcze coś bardzo ważnego na temat naszego życia. Mianowicie to, że Bóg jest Bogiem życia, mojego życia i Twojego życia, które nie jest przypadkiem, czy wynikiem ślepych sił natury, chemii czy zaspokojeniem zmysłów... Ono jest darem Jego miłości. On nas chciał i dlatego jesteśmy tutaj na tym świecie. Dlatego mam prawo i obowiązek szukać Boga, aby Go znaleźć, w obrębie własnego,

osobistego życia; nie gdzie indziej, nie gdzieś na marginesach. Dlatego chcę podkreślić z całą mocą, że żadna ucieczka od siebie, od swojego wzrostu czy wagi, swoich genów, od swojego pochodzenia, domu, kształtu losu nie jest i nie będzie nigdy dobrym rozwiązaniem. A niestety niektórzy ludzie młodzi wybierają tę ucieczkę, nie widząc już sensu.

Bóg przychodzi do mnie i do Ciebie – z konkretną – przygotowaną nam łaską, z propozycją zbawienia mnie, nie przeze mnie samego, ale przez swojego Syna. Znajdujemy się w Jego Sercu przebitym i miłosiernym ze wszystkim, co składa się na moją i Twoją biografię... Ucieczka od własnego życia nie jest rozwiązaniem. Przeciwnie: trzeba głębiej zakorzenić się w swoim własnym życiu; na wzór Maryi, która uwierzyła Bogu. Uwierzyła w Jego miłość i dlatego od tej prostoty Nazaretu stała się Matką Syna Bożego, kiedy zgodziła się, żeby to Bóg rozporządzał Jej życiem.

Drodzy Przyjaciele! Niestety doświadczamy, że są w naszym świecie – i to najbliższym, wprost na wyciągnięcie ręki – systemy, które ośmieszają ową maryjną tajemnicę życia, maryjną tajemnicę miłości i atakują miejsca najbardziej wrażliwe i czułe w człowieku, jakim jest pragnienie prawdziwej miłości, Bożego daru i ludzkiej współpracy. Dlatego odzierają Maryję ze wszystkiego, co jest czyste, przejrzyste i piękne, chociaż trudne i bolesne. Dlatego odzierają i nas w propozycjach dla umysłu i serca, i oczu, i każdej pożądliwości, żeby nie było związku miłości z Bogiem, z czystością serca, wyrzeczeniem, czy nawet Krzyżem, i wtedy zakłamują prawdę o niej, co musi prowadzić do pozbawienia sensu i szczęścia człowieka.

Drodzy Młodzi Przyjaciele!

Niech to nasze dzisiejsze pielgrzymowanie, z tym pięknym, choć bardzo trudnym hasłem: Bądźmy świadkami życia! – nie pozostanie tylko wspomnieniem, ideą, którą nie da się żyć. Jak śpiewaliśmy z Papieżem: Miejmy odwagę żyć dla miłości... jak Maryja... Ona dowiodła, że warto żyć dla miłości Boga, a żyć

miłością oznacza: być spełnionym człowiekiem, być spełnionym poprzez trud miłości. Wpatrujcie się w Jej Oblicze, które przenika od wewnątrz życie każdego i każdej z Was, kto uwierzył w Jej Syna... Niech ta Twarz Jasnogórskiej Matki, która jest niespokojnym wołaniem o dojrzałość waszego życia i waszej miłości – uczy Was, wędrować bez strachu na drogi egzaminów dojrzałości i tego najbliższego, i każdego. Niech daje odwagę, nadzieję i radość życia.

Dlatego prosimy: MARYJO, Matko Życia, Matko naszej niezawodnej nadziei, którą pokładamy w Chrystusie, za Twoim wzorem, Matko, która nas znasz, do Syna Twego nas prowadź! Na drogach nam nadzieją świeć...! Z Synem Twoim, z nami idź, przez całe życie!

Amen.

„Miłość mi wszystko wyjaśniła”

List pasterski na Adwent

Czcigodni Bracia Kapłani,
Drodzy Bracia i Siostry w Chrystusie, Jedynym Odkupicielu człowieka!

1. Drogi wspólnej troski Kościoła

Rozpoczynamy już dziś kolejny czas naszego adwentowego oczekiwania na przyjście Zbawiciela, a tym samym nowy rok liturgiczny i duszpasterski. Od 2006 roku działania pastoralne Kościoła w Polsce skoncentrowane były na myśli przewodniej: „Kościół niosący Ewangelię nadziei”. W minionym roku przeżywaliśmy szczególny czas odpowiedzialnej troski o życie. Tegoroczny zaś program duszpasterski, który podejmujemy, wyznacza nam kolejne trudne zadania: „Bądźmy świadkami Miłości”. Trzeba mocno zaznaczyć, że czekające nas wezwania będziemy realizować w czasie kryzysu ekonomiczno-gospodarczego, który panuje nie tylko w świecie, ale dotyka też wielu ludzi w naszej Ojczyźnie. Należy więc z całą ostrością wskazywać na moralne przyczyny tego stanu, nie tylko w wymiarach „politycznych struktur zła”, ale również osobistej odpowiedzialności za nasz sposób myślenia, mówienia i za konkretne czyny.

Ojciec Święty Benedykt XVI w swojej pierwszej encyklice *Bóg jest Miłością*, pouczył nas, że: „U początku bycia chrześcijaninem nie ma decyzji etycznej, czy jakiejś wielkiej idei, jest natomiast spotkanie z wydarzeniem, z Osobą Jezusa Chrystusa, która nadaje życiu nową perspektywę, a tym samym decydujące ukierunkowanie” (nr 1). Wierzymy, że Chrystus – Syn Boży, który stał się człowiekiem i ofiarował Samego Siebie, aby podnieść człowieka i go zbawić – jest doskonałym obrazem Miłości Boga. A my, którzy jesteśmy Jego wyznawcami, przyjmujemy ją jako miarę i przewodnią zasadę naszego życia. Dlatego też głównym celem programu

duszpasterskiego 2009/2010 w naszej diecezji, będą następujące zadania:
– otworzyć się na Miłość Boga,
– rozbudzić w sobie dynamizm ewangelizacyjny,
– budować solidarność wobec potrzebujących i odpowiedzialność za wspólnotę wiary Kościoła.

Pragnąłbym zwrócić uwagę, że w realizacji naszego programu nie chodzi o każdy rodzaj miłości, ale o tę, która bierze początek ze źródła, jakim jest osobowy Bóg w Trójcy Świętej Jedyny. Święty Jan Ewangelista daje nam zwięzłą zasadę chrześcijańskiej drogi życia: „Myśmy poznali i uwierzyli miłości, jaką Bóg ma ku nam" (1 J 4, 16). Dlatego też, podobnie jak w poprzednim roku, chciałbym uszczegółowić nasze diecezjalne hasło, które będzie naszym zadaniem, a pochodzi ono z poezji Karola Wojtyły: „Miłość mi wszystko wyjaśniła". Albowiem w owym otwarciu na miłość chodzi nam o to, aby na nowo odczytać skarb wiary, jako przylgnięcie do Boga objawionego w Jezusie Chrystusie i umocnienie własnej tożsamości chrześcijańskiej. To zadanie staje się tym bardziej naglące, im bardziej Europa zapomina o swoim chrześcijańskim dziedzictwie i robi niemal wszystko, aby „być post-chrześcijańską". Należy to sobie i innym uświadomić, że zgoda na takie nowe „europejskie pseudo-prawa i obyczaje", jest jednocześnie tworzeniem kultury i cywilizacji nie tylko antychrześcijańskiej, ale również antyludzkiej.

W drugim zadaniu rozbudzenia dynamizmu Ewangelii chodzi o ukazanie, że dzieło „Nowej Ewangelizacji" jest nie tylko misją kapłanów i osób życia konsekrowanego, ale również całego Ludu Bożego. Jest to zadanie dzielenia się łaską i świadectwem odważnej wiary – nie tylko wobec niewierzących i szukających prawdy, ale również wobec wierzących, którzy zagubili się wśród różnych ideologii i propozycji świata. Gdy zaś idzie o budowanie solidarności wobec potrzebujących, na pierwszym miejscu musimy ufnie prosić Boga, abyśmy ożywili w sobie wrażliwość na miłość miłosierną. Byśmy odpowiadali „wyobraźnią miłosierdzia" wobec

ludzi ubogich, skrzywdzonych, bezrobotnych, i mieli na uwadze głębokie potrzeby ludzi młodych i dzieci. A tym samym, abyśmy zaangażowali się na drogach umocnienia miłości i wierności powołaniu do życia małżeńskiego i rodzinnego. Dopiero wówczas wypełnimy życiem te słowa, które Karol Wojtyła zapisał w kolejnych strofach wiersza: „Patrz w siebie – Miłość mi wszystko wyjaśniła. Miłość mi wszystko rozwiązała, dlatego uwielbiam tę Miłość gdziekolwiek by przebywała".

2. Światła biblijne

Dar czasu pomiędzy „wejściem" Syna Bożego w nasz świat a Sądem Ostatecznym to nic innego, jak czas dany nam na podjęcie odpowiedzialnych decyzji na życie. Dlatego tak ważnymi drogowskazami dla nas są dzisiejsze adwentowe czytania. Prorok Jeremiasz na przekór niewierności Narodu Izraela zapowiada przyszłe działanie Boga, który jest wierny swemu Przymierzu: „Oto nadchodzą dni, kiedy wypełnię pomyślną zapowiedź (…). W tym czasie wzbudzę Dawidowi potomka sprawiedliwego" (Jr 33, 14-15). Trzeba jednak przypomnieć, że już Stare Przymierze nie wyklucza sprawiedliwej odpłaty, jaką Bóg wymierzy człowiekowi czy narodowi za jego odstępstwa.

W drugim czytaniu, św. Paweł Apostoł wskazując na drugie przyjście Jezusa przypomina konieczne warunki podobania się Bogu: „stawania się coraz doskonalszymi, postępującymi w świętości nienagannej i miłości wzajemnej ponad miarę" (por. 1 Tes 3, 12 – 4. 1). Odczytując fragment Ewangelii św. Łukasza, zapowiadający nam znaki końca świata, otrzymujemy od Chrystusa kilka nakazów nadziei. Są nimi następujące polecenia: „Nabierzcie ducha i podnieście głowy, bo zbliża się wasze odkupienie"; „Nie obciążajcie waszych serc przez wasze troski doczesne"; „Czuwajcie i módlcie się w każdym czasie, abyście mogli stanąć przed Synem Człowieczym" (por. Łk 21, 25-28. 34-36). Wsłuchując się w te adwentowe przesłania, nie możemy narażać się na ryzyko zapamiętania tylko katastroficznych i pełnych lęku obrazów, lecz

trzeba nam to Boże orędzie odczytywać w całości. Dopiero wówczas znów z radością i nadzieją będziemy mogli wołać: „Miłość mi wszystko wyjaśniła (…), dlatego uwielbiam tę Miłość gdziekolwiek by przebywała".

3. Znaki świadectwa

Doświadczamy tego na co dzień, że przemiany społeczne zmierzają do powstania nowego typu społeczeństwa, które przyjmuje zasady życia: „tak jakby Bóg nie istniał". Świat zdaje się już nie zadziwiać – a cóż dopiero sprzeciwiać – relatywizmem, chaosem norm i wartości, kryzysem więzi rodzinnej oraz wielu innymi przejawami anarchizacji życia społecznego i kulturowego. A taka propozycja świata to przeciwieństwo chrześcijańskiej wspólnoty życia ludzi z Bogiem w Chrystusie i pomiędzy sobą. Musimy to zaznaczyć, że Kościół zawsze uczył, że nie będzie jedności Europy i świata bez więzi z Bogiem: rodziny, miasta, narodu, kultury i cywilizacji. Nic nie straciły ze swej aktualności słowa Jana Pawła II, wypowiedziane w Gnieźnie w 1997 r.: „Nie będzie jedności Europy, dopóki nie będzie ona wspólnotą ducha. Ten najgłębszy fundament jedności przyniosło Europie i przez wieki go umacniało chrześcijaństwo, ze swoją Ewangelią i swoim rozumieniem człowieka. Nie jest to zawłaszczanie historii (…), a obecny brak jej duchowej jedności wynika głównie z kryzysu tej chrześcijańskiej samoświadomości".

Któż z nas tego nie wie, że jedynie osobiste doświadczenie spotkania z Jezusem we wspólnocie Kościoła umożliwia dzielenie się Jego prawdą i Jego miłością z innymi ludźmi. Znaki chrześcijańskiej nadziei i związanego z nią świadectwa, ujawniają się w różnorakich wspólnotach i grupach modlitewno-apostolskich, takich jak: Akcja Katolicka, Apostolstwo Dobrej Śmierci, Droga Neokatechumenalna, Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży, Kościół Domowy, Kółka Różańcowe, Legion Maryi, Ruch Światło Życie, i wiele innych.

Bracia i Siostry!

W Roku Kapłańskim, który przeżywamy, pragnę podkreślić, że tożsamość kapłana, jak również każdego chrześcijanina, realizuje się nieustannie poprzez misję – posłanie, aby być dyspozycyjnym wobec Chrystusa i Jego łaski. Tylko wtedy będziemy w świecie prawdziwymi znakami Jego miłości. Dlatego, proszę Was, aby nie ustawała nasza wzajemna modlitwa o wierność Chrystusowi, która będzie „miłością wzrastającą". Warto w tym miejscu przypomnieć radę, którą pozostawiła nam św. Edyta Stein – szczególny świadek nadziei pokładanej w Chrystusie: „Nie przyjmujcie niczego za prawdę, co byłoby pozbawione miłości, ani nie przyjmujcie niczego za miłość, co byłoby pozbawione prawdy; jedno pozbawione drugiego staje się niszczącym kłamstwem". Niezależnie więc od warunków i miejsca pracy, czy zasłużonej emerytury, każdy kapłan nie traci niczego ze swojej tożsamości, i jest pośrednikiem łaski Zbawiciela. Dlatego w imię miłości pasterskiej, pragnę zwrócić uwagę na kapłanów w podeszłym wieku, którzy przez wiele lat pracowali w naszych parafiach, a dzisiaj potrzebują naszej modlitwy, pomocy medycznej, czy ludzkiej akceptacji. Otoczmy ich swoją troską i wsparciem.

Niech wyrazem naszej nadziei w realizacji zadań Kościoła diecezjalnego będą czekające nas wybory godnych i zaufanych ludzi do nowo tworzonych Rad Duszpastersko-Ekonomicznych. Odbędą się one w każdej parafii pod przewodnictwem Księdza Proboszcza. Rady te wiążą się ściśle z dziełem odnowy i współodpowiedzialności za Kościół, służąc pomocą w rozeznawaniu potrzeb i przyczyniając się do umocnienia wspólnoty całego Ludu Bożego. Wtedy pełniej będziemy potrafili ukazać wszystkim ludziom poszukującym prawdy, że Kościół jest „domem i szkołą jedności ludzi z Bogiem i pomiędzy sobą". Bądźmy więc „świadkami Miłości", która nam wszystko wyjaśni i będzie najlepszym rozwiązaniem oczekujących nas zadań.

Matce Odkupiciela wszystkich Was zawierzam i błogosławię: W Imię Ojca, i Syna, i Ducha Świętego.
Amen.

✠ *Wacław Tomasz Depo*
Biskup Zamojsko-Lubaczowski

Odezwa w sprawie obrony i godności życia ludzkiego

Bracia w kapłaństwie Chrystusa, Kustosze Sanktuariów Diecezjalnych, Osoby życia konsekrowanego, a zwłaszcza Siostry Klaryski i Kamedułki, Bracia i Siostry w Chrystusie !

Przeżywając Święto Narodzenia Najświętszej Maryi Panny, odczuwam potrzebę zwrócenia się do Was z gorącym apelem o wzmożoną i ufną modlitwę:
- o poszanowanie sakramentalnej świętości związku mężczyzny i kobiety oraz form godnego przekazywania daru nowego życia. Opatrzność Boża postawiła nas w tym roku duszpasterskiej „troski o życie i zdumienie się dzieckiem" przed ważnym zadaniem urzeczywistnienia się jej planu: „by wszyscy ludzie byli zbawieni i doszli do poznania prawdy"(1 Tm 2,4). Dlatego, w tym niezwykle ważnym momencie dziejów naszej Ojczyzny, proszę Was z głębi serca , abyście podejmowali ów dar modlitwy i wyrzeczeń według własnego harmonogramu i możliwości. Błagajmy Boga, Miłosiernego Ojca, aby – przede wszystkim – polscy Parlamentarzyści i dziennikarze, kształtujący opinię społeczną, potwierdzali prawdę, że już w fazie embrionalnej – od momentu poczęcia – dziecko jest człowiekiem. Prośmy, aby na ziemi polskiej „prawo stanowione" nigdy nie przeciwstawiano prawom Bożym. Albowiem przekazywanie życia przez rodziców jest „czasowym i przestrzennym współuczestnictwem w jedynym akcie stwórczym Boga stwarzającym od razu całego człowieka wraz z duszą i osobą"(por. KKK 2270-2275; EV 61). Chodzi więc o naszą wspólną odpowiedzialność za losy Kościoła i Ojczyzny.

Przyjmijcie, Drodzy Bracia i Siostry, dar mojej modlitwy i pasterskie błogosławieństwo: w Imię Ojca i Syna i Ducha Świętego. Amen.

✠ Wacław Tomasz Depo
Biskup Zamojsko-Lubaczowski

Bracia i Siostry w Chrystusie Jedynym Odkupicielu człowieka!

Życzenia na Święta Bożego Narodzenia 2009

Za świętym Janem Apostołem – który był bezpośrednim świadkiem miłości Boga objawionej w Synu Jezusie Chrystusie – możemy powtórzyć: „uwierzyliśmy miłości, jaką Bóg ma ku nam". To jest również najbardziej zwięzła zasada chrześcijańskiego życia i naszego świadectwa. U początku bycia chrześcijaninem – poucza nas Ojciec Święty Benedykt XVI – „nie ma decyzji etycznej, czy jakiejś wielkiej idei, ale jest natomiast spotkanie z osobą Jezusa Chrystusa, który nadaje naszemu życiu nową perspektywę i decydujące ukierunkowanie" (*DC* nr 1). Skoro uwierzyliśmy miłości Boga, która w Chrystusie „wszystko nam wyjaśniła", ona nie jest już tylko przykazaniem, ale odpowiedzią na dar Emmanuela – „Boga z nami". Życzymy Wam wszystkim, aby nasza miłość była „artyzmem wiary" w Chrystusa, potwierdzanej w codziennej służbie potrzebującym. Aby każdy, kto was spotyka, mógł zaświadczyć na przykładzie św. Jana Vianney`a, czy Jana Pawła II – że „spotkał Boga w człowieku".

I jeszcze jedno życzenie – abyśmy z pomocą łaski Bożej – czynili Kościół „domem i szkołą komunii Boga z ludźmi". Nie lękajmy się więc, być autentycznymi świadkami miłości Chrystusa w świecie".

Z darem modlitwy i pasterskiego błogosławieństwa.

✠ Mariusz Leszczyński
Biskup Pomocniczy

✠ Wacław Tomasz Depo
Biskup Zamojsko-Lubaczowski

Decyzje personalne

ks. mgr Robert Czwartkowski – mianowany Kierownikiem Duchowym Kurii Legionu Maryi pw. Matki Bożej Królowej Pokoju w Tomaszowie Lubelskim (3. 12. 2009)

ks. mgr Jacek Kania – mianowany duszpasterzem akademickim w Zamościu. (3. 12. 2009)

ks. Roman Kulczycki – skierowany na zamieszkanie w plebani parafii Św. Mikołaja w Hrubieszowie. (3. 12. 2009)

ks. mgr Andrzej Chilewicz – mianowany Asystentem Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży – Rejon Biłgoraj. (21. 12. 2009)

ks. mgr Maciej Lewandowski – zwolniony z funkcji Asystenta Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży – Rejon Biłgoraj. (21. 12. 2009)

p. Daniel Koper – mianowany Prezesem Zarządu Diecezjalnego Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży Diecezji Zamojsko-Lubaczowskiej. (21. 12. 2009)

KURIA DIECEZJALNA

Komunikaty

1. Na mocy indultu Kongregacji Obrzędów z dn. 18 XII 1963 r., we wszystkich kościołach i kaplicach może być sprawowana jedna Msza wotywna o NMP, zwana Roratnią (kolor biały, Msza własna: MR 9" lub ze Zbioru Mszy o NMP «tzw. Mszał Maryjny, zwłaszcza: NMP wybrana Córka Izraela, NMP w tajemnicy Zwiastowania Pańskiego oraz Nawiedzenia NMP», Chwała, Pref. o NMP nr 58 albo adwentowa nr 2). Mszy tej jednakże nie wolno celebrować w niedziele Adwentu i uroczystości. Roraty celebruje się wcześnie rano, albo wieczorem. W czasie tej Mszy św. zapala się dodatkową świecę w prezbiterium.
2. Apelujemy do Księży Proboszczów, aby prośby w sprawie renowacji Kościołów zabytkowych, obiektów ruchomych, instalacji tablic, itp. składać do Komisji Artystyczno-Budowlanej przy Kurii Diecezjalnej i u Kierownika Delegatury ds. Zabytków w Zamościu. Ekipa Konserwatorka nie powinna rozpocząć zaplanowanych prac bez opinii tych instytucji. Inaczej Komisja kurialna nie ponosi odpowiedzialności za podejmowane inwestycje w parafii w tym zakresie.
3. Przypominam, ze zgodnie z art. 64 ust. 2 Prawa Budowlanego, zarządcy obiektów sakralnych muszą prowadzić Księgę Obiektu Budowlanego. W związku z tym warto zapoznać się z pozycją książkową wydawnictwa Forum omawiającą zakres danej problematyki. www. e-forum.pl
4. W związku z migracją katolików polskich i problemami powstającymi w krajach goszczących polskich emigrantów, w zakresie korzystania z posług religijnych, Sekretariat Konferencji Episkopatu Polski przypomina:

- Katolicy pochodzący z Polski oraz katolicy obcokrajowcy przybywający do Polski są zobowiązani do zachowania przepisów

miejscowego prawa, zarówno kościelnego, jak i cywilnego. Wynika to z zasady terytorialnego obowiązywania przepisów partykularnych. Dlatego też, np. narzeczeni pragnący zawrzeć małżeństwo za granicą mogą spotkać się z dodatkowymi wymaganiami, wynikającymi z lokalnych przepisów prawa.

- W związku z pkt. 16 *Zasad postępowania w sprawie formalnego aktu wystąpienia z Kościoła*, wydanych przez Konferencję Episkopatu Polski, przypomina się, że zawiadomienia nadesłane z zagranicy o wystąpieniu z Kościoła dokonanym wobec urzędnika cywilnego, kuria diecezjalna przekazuje do parafii chrztu. Należy je zachować w archiwum parafialnym. Pożądane jest, aby w kancelarii parafialnej znajdował się rejestr tego rodzaju zawiadomień. Informacje o wystąpieniu z Kościoła, które nie zostały formalnie zweryfikowane i których nie odnotowano w księdze chrztów, powinny być przekazywane w formie oddzielnego dokumentu, ilekroć wymagane jest zaświadczenie dotyczące stanu religijności danej osoby (np. przy wydawaniu świadectwa chrztu, zaświadczenia dla chrzestnych). W takim przypadku należy na metryce chrztu lub zaświadczeniu umieścić informację o wystawieniu dodatkowego dokumentu, jako załącznika.
- Należy przyjąć jako zasadę, że dokumentacja przedślubna (protokół rozmów kanoniczno-duszpasterskich z narzeczonymi lub licencja wraz z załącznikami) winna być przekazywana drogą urzędową, tj. za pośrednictwem kurii diecezjalnej (lub Rektoratu Polskiej Misji Katolickiej), która weryfikuje dokumenty pod kątem zgodności z miejscowym prawem partykularnym.

5. W bieżącym roku szkolnym 2009/2010 Wydział Nauki Chrześcijańskiej już po raz 17 organizuje wraz z Lubelskim Kuratorium Oświaty Diecezjalny Konkurs Wiedzy o Biblii i Historii Kościoła dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjów. Udział w konkursie zgłosiły 134 szkoły podstawowe i 97 gimnazjalne. Etap szkolny już się odbył 24 listopada br. Obecnie czekamy jeszcze na protokoły z poszczególnych szkół, aby ustalić miejsca i Komisje do przeprowadzenia eliminacji powiatowych.
6. XX Ogólnopolska Olimpiada Teologii Katolickiej pod hasłem: „Bądźmy świadkami miłości i sprawiedliwości społecznej" w bieżącym roku szkolnym 2009/2010 jest organizowana przez diecezję katowicką. Informacje dla komisji szkolnych oraz testy na pierwszy etap zostały już przekazane do szkół. Eliminacje szkolne przeprowadzone zostały (wczoraj) 1 grudnia 2009 roku; diecezjalne zaś odbędą się 11 marca 2010 roku. Finał ogólnopolski rozegrany zostanie w Katowicach w dniach od 8-11 kwietnia 2010. W Olimpiadzie biorą udział 33 szkoły ponadgimnazjalne z naszej Diecezji.
7. W ostatnim czasie odbyły się następujące warsztaty dla katechetów: „Pomoce katechetyczne w katechezie" – p. mgr Longina Cywińska, „Metody aktywizujące w katechezie – Msza św. – p. mgr Zbigniew Barciński, „Jak przygotować z dziećmi i młodzieżą liturgię Mszy św." w Biłgoraju i Hrubieszowie i dzisiaj w Tomaszowie Lubelskim. Warsztaty o liturgii prowadzi – ks. kan. mgr Marek Dobosz.
Wizytacje katechetyczne przeprowadzone zostały w następujących parafiach:

- Krowica Sama,
- Biłgoraj św. Jerzego,
- Stary Zamość

- Grabowiec
- Komarów

8. Katechezy przedślubne w formie *„Rekolekcje dla narzeczonych”* w *Roku Pańskim 2010.*
Terminy rekolekcji:

a) 23-24 stycznia- Łabuńki
b) 27-28 lutego - Tomaszów Lub.
c) 20-21 marca - Grabowiec
d) 24-25 kwietnia- Trzęsiny
e) 22-23 maja - Łabuńki
f) 26-27 czerwca- Tomaszów Lub.
g) 24-25 lipca - Łabuńki
h) 21-22 sierpnia- Tomaszów Lub.
i) 18-19 września- Werchrata
j) 23-24 października Łabuńki
k) 27-28 listopada- Tomaszów Lub.

Podział terenowy (gdzie i jaki dekanat!):

Łabuńki *(Dom Rekolekcyjny Misjonarzy Krwi Chrystusa)*
- Sitaniec
- Zamość
- Krasnobród
- Szczebrzeszyn

Tomaszów *(Dom Pielgrzyma przy Sanktuarium)*
- Tomaszów Północ
- Tomaszów Południe
- Łaszczów
- Tarnoszyn

Grabowiec

- Grabowiec
- Hrubieszów Północ
- Hrubieszów Południe
- Tyszowce

Trzęsiny *(Dom Rekolekcyjny)*

- Biłgoraj Północ
- Biłgoraj Południe
- Józefów
- Tarnogród

Werchrata *(Dom Rekolekcyjny)*

- Narol
- Lubaczów
- Cieszanów

9. W pierwszą niedzielę Adwentu rozpoczęło się Ogólnopolskie Wigilijne Dzieło Pomocy Dzieciom. W tym roku hasłem tej akcji są słowa: *Bądźmy świadkami Miłości"*, chcemy poruszyć problem sieroctwa naturalnego i społecznego. W roku 2008 istniało 277 Domów Dziecka, w których znajdowało się 10 700 dzieci. Oprócz Domów Dziecka istniało również 141 placówek wielofunkcyjnych, 248 rodzinnych Domów Dziecka, i 36955 Rodzin Zastępczych. Według danych Ministerstwa Pracy i polityki Socjalnej 30 % przebywa tam tylko z powodu ubóstwa, braku odpowiednich warunków mieszkaniowych i bezrobocia rodziców. Caritas stawia sobie za cel, objęcie akcją pomocową zarówno duchową jak i materialną potrzebujące dzieci. Temu mają służyć rozprowadzane świece *Caritas*.

10. Zakończyła się akcja rozdawnictwa żywności PEAD na 2009 r. Łącznie rozdaliśmy 800 ton żywności. W sumie było 60 dostaw. Serdecznie dziękuję księżom dziekanom, proboszczom za rozdawnictwo tych darów. Bardzo prosimy księży dziekanów o przekazanie do Caritas sprawozdania przydziału żywności na każdą parafię za 2009 r. Przypominam, że dokumentację przetrzymujemy przez 5 lat. Ostatnio mieliśmy kontrolę Agencji Rynku Rolnego w Caritas oraz w dwóch placówkach odbierających od nas żywność: WSD i Wspólnota Polska.

11. 19 września 2009 r. odbyła się XIII Pielgrzymka pracowników, czytelników i przyjaciół Tygodnika Katolickiego *Niedziela* na Jasną Górę pod hasłem: „Wierność Chrystusa – Wierność Kapłana". Mszy św. przewodniczył i homilię wygłosi Ksiądz Kardynał Józef Glemp Prymas Polski, który został uhonorowany specjalna nagrodą *Sursum Corda*. Podczas Pielgrzymki, były rozdawane zasłużonym ludziom medale *Mater Verbi.* Z naszej diecezji takie wyróżnienie otrzymał Pan Piotr Zawadzki, organista z Horodła, jako podziękowanie za kolportaż *Niedzieli* w tejże Parafii.

12. Dziękujemy ks. Proboszczom za przyjęcie Katolickiego Radia Zamość do swoich parafii z loterią fantową KRZ. W najbliższym czasie planujemy rozszerzyć tę formę pozyskiwania funduszy na KRZ, min. przez:

- organizowanie „niedzieli radiowej" w parafii. Wcześniej przyjeżdżałby pracownik z Radia, który rozmawiałby z ks. Proboszczem i wskazanymi przez niego osobami na temat życia parafialnego, a to byłoby emitowane w niedzielę

- moglibyśmy też tego dnia zbierać ofiary do puszek zamiast tej z 29. XI br.

Opracował: Ks. Adam Firosz
Kanclerz

Dane statystyczne Dominicantes i Comunicantes w Diecezji – 11 X 2009 r.

DEKANAT BIŁGORAJ PŁD.	**Liczba mieszkańców**	**Liczba wiernych**	**Liczba obecnych na Mszy św.**	**Liczba Komunii św.**
Biłgoraj – par. Św. Marii Magd.	9200	8800	3793	1843
Biłgoraj – par. Św. Jerzego	5293	5000	3513	1140
Bystre	1740	1640	389	188
Harasiuki	1434	1226	516	272
Hucisko	1489	1473	656	228
Huta Krzeszowska	2300	2250	807	308
Krzeszów	3350	3200	763	285
Lipiny	1899	1897	901	316
Majdan Stary	2720	2698	1026	488
Sól	3288	3080	1475	515
Podlicz.	**32713**	**31264**	**13839**	**5583**

DEKANAT BIŁGORAJ PŁN.	**Liczba mieszkańców**	**Liczba wiernych**	**Liczba obecnych na Mszy św.**	**Liczba Komunii św.**
Biłgoraj – Trójcy Świętej	12030	11000	3888	1410
Biłgoraj – Chrystusa Króla	2720	2700	1293	388
Bukowa	600	600	377	187
Dąbrowica	1240	1240	528	202
Frampol	3150	3145	1365	611
Goraj	3000	2945	1526	593
Gromada	1300	1294	499	287
Hedwiżyn	1017	980	385	171
Korytków Duży	1712	1700	862	649
Radzięcin	1198	1198	593	414
Trzęsiny	3421	3397	1632	808
Podlicz.	**31388**	**30199**	**12948**	**5720**

DEKANAT CIESZANÓW	**Liczba mieszkańców**	**Liczba wiernych**	**Liczba obecnych na Mszy św.**	**Liczba Komunii św.**
Cewków	1520	1520	820	195
Cieszanów	3800	3750	1428	673
Dachnów	1296	1280	652	214
Niemstów	1003	1000	498	199
Nowe Sioło	600	599	325	75
Oleszyce	5208	5183	2399	768
Stare Oleszyce	810	795	427	158
Stary Dzików	2524	2450	996	417
Stary Lubliniec	1116	1113	312	105
Podlicz.	**17877**	**17690**	**7857**	**2804**
DEKANAT GRABOWIEC	**Liczba mieszkańców**	**Liczba wiernych**	**Liczba obecnych na Mszy św.**	**Liczba Komunii św.**
Gdeszyn	691	683	299	102
Grabowiec	3808	3800	717	451
Horyszów R.	517	517	247	87
Miączyn	1450	1450	684	447
Skierbieszów	3500	3400	804	418
Świdniki	1005	1000	201	104
Trzeszczany	2890	2870	691	299
Tuczępy	602	602	179	77
Uchanie	3421	3401	1541	700
Zawałów	1420	1420	385	189
Podlicz.	**19304**	**19143**	**5748**	**2874**

DEKANAT HRUBIESZÓW PŁD.	**Liczba mieszkańców**	**Liczba wiernych**	**Liczba obecnych na Mszy św.**	**Liczba Komunii św.**
Cichobórz	898	891	174	93
Czerniczyn	2110	2100	330	174
Gozdów	1060	1040	404	180
Hostynne	1520	1500	255	102
Hrubieszów – Ducha Św.	5100	5000	1340	673
Hrubieszów – Św. Mikołaja	8100	7800	2558	1316
Hrubieszów – Św. Stanisława	1737	1720	684	414
Kryłów	2400	2300	557	344
Mircze	3180	3160	369	196
Terebiń	740	740	308	104
Werbkowice	3960	3500	1093	544
Podlicz.	**30805**	**29751**	**8072**	**3649**

DEKANAT HRUBIESZÓW PŁN.	**Liczba mieszkańców**	**Liczba wiernych**	**Liczba obecnych na Mszy św.**	**Liczba Komunii św.**
Białopole	1670	1546	764	415
Buśno	1120	1105	242	141
Dubienka	2660	2610	620	293
Horodło	3852	3600	887	480
Hrubieszów – NMP Nieust. P.	6500	6300	3800	2048
Moniatycze	3000	3000	753	441
Nieledew	2136	1987	507	198
Strzyżów	2460	2452	515	230
Szpikołosy	1300	1300	383	185
Teratyn	1600	1600	510	241
Podlicz.	**26298**	**25500**	**8981**	**4672**

DEKANAT JÓZEFÓW	**Liczba mieszkańców**	**Liczba wiernych**	**Liczba obecnych na Mszy św.**	**Liczba Komunii św.**
Aleksandrów	2400	2400	709	444
Bondyrz	1768	1750	699	209
Górecko Kościelne	1800	1800	834	378
Józefów Biłg.	6249	5000	1453	600
Majdan Sopocki	2780	2765	1181	494
Susiec	2080	2065	815	267
Tereszpol	3505	3450	1251	413
Podlicz.	**20582**	**19230**	**6942**	**2805**

DEKANAT KRASNOBRÓD	**Liczba mieszkańców**	**Liczba wiernych**	**Liczba obecnych na Mszy św.**	**Liczba Komunii św.**
Cześniki	1356	1355	469	248
Jarosławiec	2180	2000	712	249
Kosobudy	2280	2280	617	365
Krasnobród – Ducha Świętego	2200	2200	810	413
Krasnobród – Sanktuarium	6004	6000	2710	1489
Lipsko k. Zamościa	2153	2150	710	372
Łabunie	5520	5500	1635	735
Suchowola	2175	2170	631	293
Żdanów	2048	2021	423	196
Podlicz.	**25910**	**25676**	**8725**	**4315**

DEKANAT LUBACZÓW	**Liczba mieszkańców**	**Liczba wiernych**	**Liczba obecnych na Mszy św.**	**Liczba Komunii św.**
Basznia Dolna	2253	2253	929	354
Bihale	661	661	323	139
Krowica	1550	1530	679	250
Lisie Jamy	1500	1500	756	268
Lubaczów – Św. Karola	6655	6605	2693	792
Lubaczów – Św. Stanisława	7700	7500	2864	1141
Łukawiec	1950	1950	993	360
Młodów	1103	1103	387	139
Potok Jaworowski	642	642	382	173
Załuże	730	730	305	133
Podlicz.	**24744**	**24474**	**10311**	**3749**

DEKANAT ŁASZCZÓW	**Liczba mieszkańców**	**Liczba wiernych**	**Liczba obecnych na Mszy św.**	**Liczba Komunii św.**
Dołhobyczów	2260	2251	655	285
Grodysławice	1330	1328	443	176
Gródek	3000	2998	768	309
Łaszczów	4100	4095	902	455
Nabróż	2784	2770	513	301
Nowosiółki	1650	1650	353	190
Oszczów	1014	1014	259	145
Wiszniów	847	847	277	111
Żulice	1600	1599	529	321
Podlicz.	**18585**	**18552**	**4699**	**2293**
DEKANAT NAROL	**Liczba mieszkańców**	**Liczba wiernych**	**Liczba obecnych na Mszy św.**	**Liczba Komunii św.**
Horyniec	3520	3520	1774	527
Huta Różaniecka	1050	1040	443	273
Lipsko k. Narola	1550	1540	751	240
Łukawica	1249	1248	659	189
Narol	2750	2750	1321	368
Nowe Brusno	600	600	400	83
Płazów	970	970	426	165
Ruda Różaniecka	1100	1100	567	155
Werchrata	550	500	247	88
Podlicz.	**13339**	**13268**	**6588**	**2088**
DEKANAT SITANIEC	**Liczba mieszkańców**	**Liczba wiernych**	**Liczba obecnych na Mszy św.**	**Liczba Komunii św.**
Czołki	1570	1550	664	393
Horyszów Polski	3030	2980	1039	519
Kalinówka	840	840	325	81
Łaziska	1180	1150	383	242
Płoskie	2390	2310	689	440
Sitaniec	4800	4750	1259	498
Stary Zamość	6000	5900	1157	645
Udrycze	1120	1100	390	180
Wielącza	4493	4480	1319	713
Złojec	2000	1970	749	471
Podlicz.	**27423**	**27030**	**7974**	**4182**

DEKANAT SZCZEBRZESZYN	**Liczba mieszkańców**	**Liczba wiernych**	**Liczba obecnych na Mszy św.**	**Liczba Komunii św.**
Deszkowice	1125	1120	298	133
Gorajec	1450	1450	694	333
Klemensów	3881	3801	1426	832
Mokrelipie	1607	1601	471	277
Nielisz	1600	1600	418	241
Radecznica	2700	2639	1283	637
Staw Noakowski	1397	1324	233	118
Szczebrzeszyn – św. Katarzyny	3247	3242	869	503
Szczebrzeszyn – św. Mikołaja	5100	3990	1800	789
Topólcza	1200	1123	305	129
Tworyczów	1720	1720	535	283
Zwierzyniec	4320	4300	1421	548
Podlicz.	**29347**	**27910**	**9753**	**4823**
DEKANAT TARNOGRÓD	**Liczba mieszkańców**	**Liczba wiernych**	**Liczba obecnych na Mszy św.**	**Liczba Komunii św.**
Biszcza	3378	3120	1190	486
Księżpol	2840	2800	699	401
Luchów Górny	1400	1398	620	173
Łukowa	5422	5281	2012	981
Obsza	2150	2130	712	254
Potok Górny	4135	4125	2720	860
Różaniec	1490	1463	793	236
Tarnogród	5700	5629	2709	1366
Zamch	1500	1500	527	245
Podlicz.	**28060**	**27446**	**11982**	**5002**
DEKANAT TARNOSZYN	**Liczba mieszkańców**	**Liczba wiernych**	**Liczba obecnych na Mszy św.**	**Liczba Komunii św.**
Chodywańce	940	930	426	280
Dyniska Stare	860	860	319	197
Hulcze	900	900	294	106
Machnówek	647	641	236	65
Przewodów	1161	943	203	68
Rzeplin	980	968	347	133
Tarnoszyn	960	930	363	120
Ulhówek	1752	1738	797	545
Wasylów Wielki	451	451	169	60
Żniatyn	640	640	183	69
Podlicz.	**9291**	**9001**	**3337**	**1643**

DEKANAT TOMASZÓW PŁD.	**Liczba mieszkańców**	**Liczba wiernych**	**Liczba obecnych na Mszy św.**	**Liczba Komunii św.**
Bełżec	3254	3200	1696	510
Jarczów	1220	1210	434	224
Jeziernia	1020	952	364	145
Lubycza Królewska	3350	3300	1003	327
Łaszczówka	1840	1840	421	285
Łosiniec	2000	1900	542	216
Machnów Nowy	1310	1310	401	166
Siedliska	728	680	229	105
Tomaszów – NSPJ	11000	10800	5809	1653
Tomaszów – Św. Józefa	7517	7100	2379	666
Żurawce	550	515	136	56
Podlicz.	**33789**	**32807**	**13414**	**4353**
Dekanat Tomaszów Płn.	**Liczba mieszkańców**	**Liczba wiernych**	**Liczba obecnych na Mszy św.**	**Liczba Komunii św.**
Dzierążnia	1700	1700	583	290
Krynice	1434	1374	497	318
Podhorce	1150	1150	360	165
Rachanie	2300	2300	938	392
Szarowola	994	994	401	143
Tarnawatka	2832	2821	712	425
Tomaszów – Zwiastowania NMP	7575	6864	2607	1200
Wożuczyn	3780	3772	987	512
Podlicz.	**21765**	**20975**	**9864**	**3445**
DEKANAT TYSZOWCE	**Liczba mieszkańców**	**Liczba wiernych**	**Liczba obecnych na Mszy św.**	**Liczba Komunii św.**
Czartowiec	602	602	325	82
Dub	2500	2500	1305	654
Honiatycze	600	600	213	121
Komarów	3550	3541	1166	600
Perespa	1200	1150	552	286
Sahryń	1058	920	260	205
Turkowice	1112	1100	245	141
Tyszowce	3800	3794	1131	514
Zubowice	480	480	294	149
Podlicz.	**14902**	**14687**	**5491**	**2752**

DEKANAT ZAMOŚĆ	Liczba mieszkańców	Liczba wiernych	Liczba obecnych na Mszy św.	Liczba Komunii św.
Zamość – MB Królowej Polski	11200	11030	3884	1482
Zamość – Miłosierdzia Bożego	4668	4450	1458	651
Zamość – Św. Brata Alberta	5678	5142	2618	720
Zamość – Świętego Krzyża	13250	11750	3577	1316
Zamość – Św. Michała	10269	9332	4288	1542
Zamość – Świętej Bożej Opatrzności	3000	2960	1110	530
Zamość – Katedra	13100	9800	3883	1316
Zamość – Zwiastowania NMP	4600	4500	2397	1188
Podlicz.	**65765**	**58964**	**23215**	**8745**

	Liczba mieszkańców	Liczba wiernych	Liczba obecnych na Mszy św.	Liczba Komunii św.
DEKANAT BIŁGORAJ PŁD.	32713	31264	13839	5583
DEKANAT BIŁGORAJ PŁN.	31388	30199	12948	5720
DEKANAT CIESZANÓW	17877	17690	7857	2804
DEKANAT GRABOWIEC	19304	19143	5748	2874
DEKANAT HRUBIESZÓW PŁD.	30805	29751	8072	3649
DEKANAT HRUBIESZÓW PŁN.	26298	25500	8981	4672
DEKANAT JÓZEFÓW	20582	19230	6942	2805
DEKANAT KRASNOBRÓD	25910	25676	8725	4315
DEKANAT LUBACZÓW	24744	24474	10311	3749
DEKANAT ŁASZCZÓW	18585	18552	4699	2293
DEKANAT NAROL	13339	13268	6588	2088
DEKANAT SITANIEC	27423	27030	7974	4182
DEKANAT SZCZEBRZESZYN	29347	27910	9753	4823
DEKANAT TARNOGRÓD	28060	27446	11982	5002
DEKANAT TARNOSZYN	9291	9001	3337	1643
DEKANAT TOMASZÓW PŁD.	33789	32807	13414	4353
DEKANAT TOMASZÓW PŁN.	21765	20975	9864	3445
DEKANAT TYSZOWCE	14902	14687	5491	2752
DEKANAT ZAMOŚĆ	65765	58964	23215	8745
Ogółem	**491887**	**473567**	**179740**	**75497**

Frekwencja – 37,95 %
Komunia św. – 42,00 **%**

Opracował: ks. Zygmunt Jagiełło
Notariusz Kurii Diecezjalnej

Regulamin XVII Konkursu Wiedzy o Biblii i Historii Kościoła

„Bądźmy świadkami życia i miłości"
organizowanego dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjów
w roku szkolnym 2009/2010

1. Skład Komisji Konkursu Wiedzy o Biblii i Historii Kościoła:

Przewodniczący - Zofia Kowalczyk (Kuria Diecezjalna LSCDN)
wiceprzewodniczący - Weronika Kołtun (OKK i PKK Zamość)
członkowie - Ks. dr Robert Strus (Kuria Diecezjalna)
- Beata Żukowska (PKK Tomaszów Lub.)
- Dorota Cybula (PKK Hrubieszów)
- Teresa Bogdanowicz (PKK Biłgoraj)
- Monika Żur (KO Lublin)

2. Konkurs przeprowadzany jest w trzech etapach:
I etap - eliminacje szkolne - 24 listopada 2009 r. godz. 10^{00}
II etap - eliminacje powiatowe- 28 stycznia 2010 r. godz. 10^{00}
III etap- eliminacje diecezjalne- 15 kwietnia 2010 r. godz. 10^{00}

3. Osobą odpowiedzialną za przeprowadzenie konkursu jest Pani Zofia Kowalczyk – konsultant ds. katechezy w Wydziale Nauki Chrześcijańskiej Kurii Diecezjalnej w Zamościu i w Lubelskim Samorządowym Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Lublinie.

Eliminacje szkolne:

1. Szkoła jest obowiązana przekazać wszystkim uczniom informacje o organizacji, terminie i zasadach udziału w konkursie, a także ściśle stosować przepisy regulaminu konkursu w części odnoszącej się do jej właściwości.

2. Nauczyciele religii do dnia 16 października 2009 r. zgłaszają dyrektorowi szkoły uczestników eliminacji szkolnych.

3. Do dnia 30 października 2009 r. dyrektor szkoły przesyła pocztą elektroniczną do Kuratorium Oświaty w Lublinie Delegatura w Zamościu zgłoszenie szkoły do konkursu (wzór pisma – załącznik nr 1) na adres: monika.zur@kuratorium.lublin.pl

4. Zadania na eliminacje szkolne konkursu odbierają dyrektorzy szkół podstawowych i gimnazjów lub osoby przez nich upoważnione w dniu 20 listopada 2009 r. z Kuratorium Oświaty w Lublinie Delegatura w Zamościu w pokoju nr 7.

5. Eliminacje szkolne konkursu przeprowadza komisja powołana przez dyrektora szkoły, który odpowiada za organizację i przebieg konkursu.

Protokół z przebiegu eliminacji szkolnych wraz z pracami uczniów zakwalifikowanych do etapu powiatowego przewodniczący komisji szkolnej przekazuje do przewodniczącego właściwej Powiatowej Komisji Konkursowej do dnia 27 listopada 2009 r.

6. Do eliminacji II stopnia kwalifikuje się uczniów, którzy uzyskali co najmniej 85% punktów możliwych do zdobycia.

Ostateczne wyniki I etapu zatwierdza dyrektor szkoły.

7. Rodzice uczniów, którzy zakwalifikowali się do etapu powiatowego składają do nauczycieli religii oświadczenie wyrażające zgodę na umieszczenie nazwisk i wyników dzieci na stronie internetowej Kurii (Załącznik nr 2).

Uwaga: Dyrektorzy szkół z powiatu lubaczowskiego odbierają pytania oraz przekazują wszelkie informacje Przewodniczącej Komisji Konkursowej Pani Beacie Żukowskiej w Tomaszowie Lubelskim

Uwaga: Dyrektorzy szkół z gminy Dubienka i Białopole odbierają pytania oraz przekazują wszelkie informacje Przewodniczącej Komisji Konkursowej Pani Dorocie Cybula w Hrubieszowie

Eliminacje powiatowe:

1. Eliminacje powiatowe przeprowadzane są w miejscach i grupach ustalonych przez Przewodniczącego Komisji Konkursu Wiedzy o Biblii i Historii Kościoła.
2. Skład komisji powiatowych ustala Przewodniczący Komisji Konkursu Wiedzy o Biblii i Historii Kościoła. Za organizację i przeprowadzenie eliminacji rejonowych odpowiada przewodniczący komisji powiatowej.
3. Zestawy zadań przewodniczący komisji powiatowych odbierają podczas odprawy przewodniczących w dniu 27 stycznia 2010 r. w Kurii Diecezjalnej w Zamościu.
4. Kwalifikacji uczestników do etapu diecezjalnego dokonuje Komisja Konkursu Wiedzy o Biblii i Historii Kościoła po weryfikacji prac konkursowych z eliminacji powiatowych.
5. Protokół z przebiegu eliminacji powiatowych wraz z pracami uczniów przewodniczący komisji powiatowych przekazują Przewodniczącemu Komisji Konkursu po dokonaniu weryfikacji prac w dniu 28 stycznia 2010 r. w Kurii Diecezjalnej w Zamościu.
6. Do etapu diecezjalnego awansują uczniowie, którzy uzyskali co najmniej 85 % punktów możliwych do zdobycia.

Ostateczne wyniki II etapu zatwierdza Przewodniczący Konkursu.

Eliminacje diecezjalne:

1. Eliminacje diecezjalne przeprowadza komisja powołana przez Przewodniczącego Komisji Konkursu Wiedzy o Biblii i Historii Kościoła.

2. Zestawy zadań konkursowych przewodniczący komisji diecezjalnej odbiera w Wydziale Nauki Chrześcijańskiej Kurii Diecezjalnej pokój nr 1 w dniu 15 kwietnia 2010 r.

3. Tytuł finalisty Konkursu Wiedzy o Biblii i Historii Kościoła przyznaje się wszystkim uczestnikom eliminacji diecezjalnych.
Laureatem Konkursu zostaje uczestnik, który uzyskał co najmniej 85% łącznej punktacji.
5. Wszystkie osoby powołane do organizacji i przeprowadzenia Konkursu zobowiązane są do zachowania tajemnicy służbowej.
6. Sprawy nieuregulowane w niniejszym regulaminie rozstrzyga Przewodnicząca Konkursu Wiedzy o Biblii i Historii Kościoła.
W załączeniu programy merytoryczne Konkursu Wiedzy o Biblii i Historii Kościoła dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjów (Załącznik nr 3).

Komisja Konkursu Wiedzy o Biblii i Historii Kościoła:

Zofia Kowalczyk Przewodnicząca Komisji Konkursowej
Konsultant ds. katechezy
tel. Szkoła (0-84) 638 33 13
tel. Kuria (0-84) 627 95 21 w. 22: kom. 606 789 680

Ksiądz dr Robert Strus
Wizytator nauki religii Wydziału Nauki Chrześcijańskiej Kurii Diecezjalnej w Zamościu
tel. (0-84) 627 95 21 w. 22

Monika Żur
Starszy wizytator KO w Lublinie
tel. (0-84) 638-69-36 lub (0-84) 639-24-97

Weronika Kołtun
SP nr 6 w Zamościu
ul. Orla 5; 22-400 Zamość
(0-84) 639-25-77

Dorota Cybula
Szkoła Podstawowa nr 1 w Hrubieszowie
ul. Listopadowa 12
22-500 Hrubieszów
tel. (0-84) 696-20-74

Beata Żukowska
Gimnazjum nr 2 w Tomaszowie Lubelskim
ul. Kościuszki 86
22-600 Tomaszów Lubelski
tel. (0-84) 664-26-90

Teresa Bogdanowicz
SP nr 5 w Biłgoraju
ul. Nadstawna 2a
23-400 Biłgoraj
tel. (0-84) 688-04-82 lub 81

Opracowała: Zofia Kowalczyk
Diecezjalny Konsultant WNCH

XVII Konkurs Wiedzy o Biblii i Historii Kościoła
„Bądźmy świadkami życia i miłości"
rok szkolny 2009/2010

Celem konkursu jest:
- zainteresowanie uczniów problematyką i treścią Biblii, dziejami Kościoła Katolickiego, a zwłaszcza historią Kościoła w Polsce,
- aktywne włączenie w życie Diecezji Zamojsko-Lubaczowskiej i szeroko pojmowaną kulturę chrześcijańską,
- podnoszenie poziomu wiedzy religijnej,
- rozwijanie indywidualnych uzdolnień,
- kształtowanie postawy poszanowania życia i godności osoby ludzkiej,
- ukazanie młodym pozytywnych wzorców osobowych.

Tematyka konkursu obejmuje treści religijne poszczególnych etapów nauczania, nawiązuje do programu duszpasterskiego na bieżący rok katechetyczny oraz dotyczy aktualnych wydarzeń z życia Ojca Świętego, Kościoła w Polsce i naszej Diecezji.

Konkurs jest adresowany do uczniów szkół podstawowych i gimnazjów, przeprowadzony zostanie równolegle na dwóch poziomach:
- klasy IV - VI szkoły podstawowej,
- klasy I – III gimnazjum.

Szkoła Podstawowa

Uczniowie biorący udział w konkursie winni wykazać się wszechstronną wiedzą religijną i umiejętnościami zdobytymi podczas katechizacji, a zwłaszcza w klasach IV - VI szkoły podstawowej. Treści zawarte w programie nauczania religii

zatwierdzonym przez Komisję ds. Wychowania Katolickiego Konferencji Episkopatu Polski.

Zakres wiedzy i umiejętności:

- rozumienie sensu podstawowych pojęć biblijnych i teologicznych,
- znajomość podstawowych prawd wiary,
- znajomość istoty sakramentów świętych,
- znajomość okresów liturgicznych, ich odczytywanie w kontekście biblijnym i życiu chrześcijańskim,
- umiejętność dostrzegania działania Boga w świecie,
- rozumienie przesłania Dekalogu i poznanych tekstów biblijnych,
- umiejętność dokonania hierarchizacji poznanych wartości moralnych,
- umiejętność odkrywania sensu tekstów ewangelicznych i wyciągania wniosków z nich dla swojego życia,
- umiejętność łączenia poznanych treści z historii biblijnej z aktualnymi wyzwaniami,
- umiejętność uzasadniania obrzędowości świąt Ewangelią,
- umiejętność samodzielnego formułowania modlitw.

Treści:

Eliminacje szkolne:

Zadania konkursowe obejmują wiedzę i umiejętności zdobyte podczas katechizacji w szkole podstawowej, szczególnie w klasach IV – VI.
Treści dotyczące istoty Kościoła, jego powstania oraz początki Kościoła w Polsce.
Znajomość historii zbawienia zawartej w Starym i Nowym Testamencie.
Konkurs realizowany w formie pisemnej.

Eliminacje powiatowe:

Zakres treści obowiązujących w eliminacjach szkolnych.
Znajomość istotnych wydarzeń z życia Kościoła w Polsce i naszej Diecezji w ostatnich latach.
Ogólna znajomość życia i działalności Sługi Bożego Ojca Świętego Jana Pawła II.
Konkurs realizowany w formie pisemnej.

Eliminacje diecezjalne:

Pełny zakres treści nauczania w szkole podstawowej.
Zakres treści obowiązujących w eliminacjach powiatowych poszerzony o znajomość kultu Matki Bożej, znajomość polskich świętych i błogosławionych oraz wielkich Polaków. Znajomość nabożeństw, modlitw, świąt i objawień Maryjnych. Pielgrzymki do Ojczyzny oraz dokumenty wydane przez Ojca Świętego Jana Pawła II. Ogólna znajomość pontyfikatu Benedykta XVI.
Znajomość zagadnień związanych z życiem i działalnością Świętego Pawła Apostoła.
Konkurs realizowany w formie pisemnej.

Literatura:

1. Podręczniki nauczania religii w klasach IV – VI ucznia i nauczyciela opracowane pod redakcją:
- Ks. Stanisława Łabendowicza – Radom Sandomierz,
- Ks. J. Charytańskiego i Ks. W. Kubika - Wydawnictwo WAM.
- Ks. T. Śmiecha – Kielce „Jedność".
2. Biblia Tysiąclecia. Wydawnictwo Pallottinum. Szczególnie: Ewangelie synoptyczne.
3. Katechizm Kościoła Katolickiego, Poznań 1994r.

4. Dokumenty Soboru Watykańskiego II; Konstytucja dogmatyczna o Kościele, Konstytucja duszpasterska o Kościele w świecie współczesnym.
5. Święci na każdy dzień. Ks. Wincenty Zaleski, Warszawa 1997r.
6. Katolicki Tygodnik „Niedziela" z dodatkiem zamojskim.
7. Kompendium Katechizmu Kościoła Katolickiego. Kielce 2005 r.
8. Jan Paweł II, Encyklika *Redemptor Hominis.*
9. Jan Paweł II, *„Dar i tajemnica",* Kraków 1996 r.
10. Jan Paweł II „Evangelium vitae, Kraków 1995 r.

Gimnazjum

Uczniowie biorący udział w konkursie winni wykazać się wszechstronną wiedzą religijną i umiejętnościami zdobytymi podczas katechizacji w szkole podstawowej oraz w klasach I – III gimnazjum. Treści określone w programie nauczania religii zatwierdzonym przez Komisję ds. Wychowania Katolickiego Konferencji Episkopatu Polski.

Zakres wiedzy i umiejętności:

- znajomość podstawowych faktów z historii zbawienia,
- znajomość postaci biblijnych, ze zwróceniem uwagi na Świętego Pawła Apostoła,
- znajomość sensu okresów liturgicznych i ważniejszych świąt kościelnych,
- umiejętność analizowania tekstów biblijnych i wyciągania wniosków,
- właściwe rozumienie wydarzeń życia, nauczania i zbawczego dzieła Jezusa Chrystusa,
- rozumienie sakramentów jako znaków działania Boga w życiu Kościoła,

- rozumienie znaczenia Mszy świętej oraz gestów i postaw w liturgii,
- dostrzeganie Bożego Miłosierdzia w sakramencie pokuty i pojednania,
- znajomość podstawowych pojęć i zasad etycznych,
- rozumienie treści i przesłania Dekalogu i błogosławieństw ewangelicznych,
- rozumienie prawdziwej miłości w różnych aspektach życia ludzkiego,
- znajomość podstawowych faktów z historii Kościoła powszechnego,
- znajomość faktów z historii Kościoła w Polsce i z życia Diecezji,
- znajomość głównych religii świata i wyznań chrześcijańskich,
- znajomość podstawowych zasad katolickiej nauki społecznej,
- umiejętność oceny postaw ludzkich i wydarzeń w świetle nauki Kościoła.

Treści:

Eliminacje szkolne:

Zadania konkursowe obejmują wiedzę i umiejętności ze wszystkich działów programu nauczania religii w klasach I - III gimnazjum. Podstawowe wiadomości religijne z zakresu szkoły podstawowej.
Aktualne wydarzenia z życia Ojca Świętego, Kościoła w Polsce i naszej Diecezji.
Konkurs realizowany w formie pisemnej.

Eliminacje powiatowe:

Zakres treści i umiejętności obowiązujący w eliminacjach szkolnych.
Ogólna znajomość pontyfikatu Sługi Bożego Jana Pawła II, jego Pielgrzymki do Ojczyzny.
Dokumenty wydawane przez ostatnich Papieży.
Ogólna znajomość życia i pontyfikatu Ojca Świętego Benedykta XVI,
Kult Matki Bożej – nabożeństwa, modlitwy, sanktuaria, objawienia.
Znajomość zagadnień związanych z życiem i działalnością Świętego Pawła Apostoła.
Konkurs realizowany w formie pisemnej.

Eliminacje diecezjalne:

Pełny zakres treści nauczania w szkole podstawowej i w klasach I – III gimnazjum.
Zakres treści obowiązujących w eliminacjach powiatowych poszerzony o znajomość postaci polskich świętych i błogosławionych. Znajomość nabożeństw, modlitw, świąt, objawień i sanktuariów Maryjnych. Postać Kardynała Stefana Wyszyńskiego i jego rola w Kościele Polskim.
Znaczenie Soboru Watykańskiego II.
Konkurs realizowany w formie pisemnej.

Literatura:

1. Podręczniki nauczania religii w klasach I – III gimnazjum opracowane pod red.:
   - Ks. Stanisława Łabendowicza, Diecezja Radomska.
   - Ks. Z. Marka, Wydawnictwo WAM w Krakowie,
   - Ks. P. Tomasika, Diecezja Warszawsko – Praska,
   - Ks. T. Śmiecha, Wydawnictwo „Jedność".
2. Biblia Tysiąclecia. Wydawnictwo Pallottinum. Szczególnie: Ewangelie

3. Katechizm Kościoła Katolickiego, Poznań 1994r.
4. Kompendium Katechizmu Kościoła Katolickiego, Kielce 2005 r.
5. Dokumenty Soboru Watykańskiego II,: - Konstytucja dogmatyczna o Kościele,
   - Konstytucja duszpasterska o Kościele w świecie współczesnym.
6. Święci na każdy dzień. Ks. Wincenty Zaleski, Warszawa 19997r.
7. Katolicyzm od A do Z. Red. Z. Pawlak, Poznań 1986 r.
8. Katolicki Tygodnik „Niedziela" z dodatkiem zamojskim.
9. Jan Paweł II, Encyklika *Redemptor Hominis***.**
10. Benedykt XVI, Encyklika *Deus Caritas est.*
11. Jan Paweł II, Encyklika Evangelium vitae, Kraków 1995 r.
12. I Pielgrzymka Ojca Świętego Benedykta XVI do Polski – Homilie i przemówienia.

NAGRODY:

- dla wszystkich finalistów dyplomy i upominki książkowe,
- dla wszystkich laureatów trzydniowa pielgrzymka, np. szlakiem Ojca Świętego Jana Pawła II,
- dla trzech najlepszych laureatów dodatkowo nagrody rzeczowe.

Opracowała: Zofia Kowalczyk
Diecezjalny Konsultant WNCH

Księża zmarli od 25 III 1992

1992

1. Ks. Jan Harbuziński + 24. VII
2. Ks. Antoni Krawiec + 26. X

1993

3. Ks. Jan Miciuła +15. IV
4. Ks. Franciszek Lewandowski + 9. VII

1994

5. Ks. Franciszek Szczerbik + 9. I
6. Ks. Władysław Poplatek + 15. II
7. Ks. Bogdan Niedopytalski + 25. II
8. Ks. Andrzej Jabłoński + 1. III
9. Ks. Franciszek Klingier +16. III
10. Ks. Stanisław Orłowski + 17. III
11. Ks. Tadeusz Łomnicki + 8. IX
12. Ks. Józef Grzanka + 7. X
13. Ks. Antoni Mulawa + 10. XII

1995

14. Ks. Jan Masłowski + 21. III
15. Ks. Jerzy Gliszczyński + 25. IV
16. Ks. Stanisław Knap + 11. XI
17. Ks. Jan Mróz + 6. XII

1996

18. Ks.Leonard Ligęza + 27. VII
19. Ks. Stefan Sawecki + 29. IX

1997

20. Ks. Czesław Tworko + 9. VI
21. Ks. Józef Bulak + 1. VII

1998

22. Ks. Jan Cimek + 20. I
23. Ks. Kazimierz Truchel + 12. IV
24. Ks. Edward Proc + 11. V
25. Ks. Tadeusz Lewanderski + 1. XI
26. Ks. Stanisław Węglowski + 7. XII

1999

27. Ks. Robert Cencora + 7. VI
28. Ks. Jan Łazarowicz + 28. VI
29. Ks. Eugeniusz Szpyra + 11. XI

2000

30. Ks. Jan Krupiński + 14. VII

2001

31. Ks. Franciszek Anyszkiewicz + 1. I
32. Ks. Józef Głaz + 15. IV
33. Ks. Jan Dudek + 12. VI
34. Ks. Zygmunt Zuchowski + 23. VIII
35. Ks. Stanisław Pawlina + 7. X
36. Ks. Bolesław Małek + 11. XII

2002

37. Ks. Franciszek Woronowski + 12. XII

2003

38. Ks. Stanisław Dudziński + 21.I

2004

39. Ks. Józef Woronowski + 9. II
40. Ks. Krzysztof Parnicki + 6. VII

2005

41. Ks. Bronisław Gwóźdź + 19. I
42. Ks. Karol Dąbrowski + 18. III
43. Ks. Wacław Daruk + 12. IV
44. Ks. Hermenegild Frąkała + 25. VI

2006

45. Ks. Jakub Solilak + 5. IX
46. Ks. Janusz Nagórny + 17. X

2007

47. Ks. Jacek Żurawski + 21. II
48. Ks. Jacek Mazik + 30. IV
49. Ks. Franciszek Nucia + 9. VII
50. Ks. Zbigniew Antosz + 20. VII

2008

51. Ks. Stanisław Dec + 5. II
52. Ks. Jan Flak + 16. II
53. Ks. Edward Mierzwa + 15. III
54. Ks. Michał Opaliński + 11. IV
55. Ks. Kazimierz Staniak + 14. VII
56. Ks. Józef Mołodyński + 5. XI
57. Ks. Edward Kłopotek + 19. XI

2009

58. Ks. Aleksander Bizior + 19. VI
59. Ks. Waldemar Kowalik + 7. XI
60. Ks. Jan Jędrzejowski + 6. XII

Opracował: ks. Adam K. Firosz
Kanclerz

INNE

ks. Mariusz R. Trojanowski
Zamość

Konferencja Towarzystwa Teologów Dogmatyków, Zamość – Krasnobród, 22-24 września 2009.

Sprawozdanie z przebiegu

W dniach od 22 do 24 września ziemia zamojska stała się miejscem dorocznego spotkania członków Towarzystwa Teologów Dogmatyków. Na zaproszenie Pasterza Diecezji Księdza Biskupa Wacława Depo, przybyli do Krasnobrodu i Zamościa Dogmatycy Polscy. W czasie trzydniowej Konferencji, poświeconej problematyce: *Dogmatyka w perspektywie Bożego Miłosierdzia*, ponad stu uczestników zjazdu wysłuchało 12 referatów przygotowanych przez Teologów z różnych ośrodków uniwersyteckich w Polsce. Uczestnicy zjazdu dokonali w tym czasie nie tylko wymiany myśli w obranym temacie, ale również zapoznali się z prowadzonymi badaniami w innych ośrodkach akademickich w Polsce. Założeniem organizatorów było dokonanie analizy Teologii Dogmatycznej w świetle Bożego Miłosierdzia – tematu bardzo ważkiego dla życia każdego człowieka. Wprawdzie zakres obranej tematyki przekraczał możliwości przeanalizowania tematu w czasie dwudniowego spotkania, to jednak w czasie konferencji podjęto próbę przedstawienia syntezy poszczególnych zagadnień. Spotkanie zostało zorganizowane tak, by uczestnicy Konferencji nie tylko skorzystali z wymiany myśli, ale również doświadczyli piękna malowniczego roztocza oraz zabytków tego regionu. Podczas spotkania zwiedzili zabytki Zamościa: Katedrę Zamojską, Stare Miasto, Akademię Zamoyską, Ratusz miasta, zaś w Krasnobrodzie podominikański kompleks sakralny z Kościołem pw. Nawiedzenia Najświętszej Marii Panny – główne sanktuarium diecezjalne.

W pierwszym dniu krasnobrodzkiego spotkania, po przywitaniu uczestników przez Ks. Profesora Krzysztofa Góździa –

Prezesa Stowarzyszenia oraz Ks. Profesora Krzysztofa Guzowskiego - Dyrektora Instytutu Teologii Dogmatycznej KUL, współorganizatora i pomysłodawcy spotkania - miały miejsce dwie prezentacje. Pierwszą przedstawił Ks. Profesor Józef Warzeszak z Warszawy. Tematem Jego wystąpienia był pierwszy z traktatów teologicznych O *Bogu Jedynym*. Teolog skoncentrował uwagę słuchaczy na prawdzie, że źródło i szczyt Bożego Miłosierdzia wynika z Miłości, którą jest sam Bóg. Drugim tematem był traktat O *Bogu w Trójcy Osób*, przygotowany przez ojca Profesora Benedykta Jacka Huculaka z Kalwarii Zebrzydowskiej. W przedstawionej analizie, ojciec profesor przybliżył teologię Mikołaja z Kuzy, a w szczególności jego rozumienia niezgłębionej tajemnicy Trójcy Świętej. Przedmiotem i osnową myśli stało się rozumowe wnikniecie w „wewnątrz-trynitarne" życie miłosiernego Boga.

Drugi dzień Konferencji rozpoczął się w Zamościu. W Katedrze Zamojskiej, pod przewodnictwem Księdza Biskupa Wacława Depo, Pasterza Diecezji Zamojsko-Lubaczowskiej, dogmatycy modlili się w czasie Eucharystii za zmarłych profesorów i wykładowców, którzy kładli podwaliny teologicznej nauki w Polsce. Honorowym gościem tego dnia był Ksiądz Profesor Czesław Bartnik z Lublina, nestor polskiej teologii, twórca systemu personalizmu uniwersalistycznego, profesor Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, jeden z najwybitniejszych polskich teologów urodzony na ziemi zamojskiej w Źrebcach koło Szczebrzeszyna. W 80. rocznicę urodzin profesora, Ksiądz Biskup uhonorował Nestora polskiej teologii tytułem kościelnym podnosząc go do godności Kanonika Kapituły przy Katedrze Zamojskiej.

Następnie uczestnicy Konferencji udali się do Ratusza, gdzie odbyły się dalsze wykłady. Przybyłych gości przywitał Prezydent Miasta Zamościa p. Marcin Zamoyski. Nawiązując do historii Akademii Zamoyskiej – ówczesnej trzeciej uczelni w Polsce po Uniwersytecie Krakowskim i Wileńskim, pan prezydent wyraził

wdzięczność organizatorom konferencji za obranie tego historycznego miejsca na czas przebiegu Zjazdu. Wyraził również nadzieję na utworzenie w Zamościu wyższej uczelni na miarę Akademii Zamoyskiej, która stanowiła by jeden silny ośrodek kształtowania myśli.

Do południa odbyły się cztery wykłady. Ks. Marek Pyc z Gniezna, prof. Uniwersytetu Adama Mickiewicza przedstawił *Traktat chrystologiczny w perspektywie Bożego Miłosierdzia*. W swoim wystąpieniu zatytułowanym *Tajemnica Jezusa Chrystusa w perspektywie Bożego Miłosierdzia*, zwrócił uwagę na obecność miłosierdzia w całej historii zbawienia, począwszy od Starego Testamentu po Dobrą Nowinę. We wprowadzeniu do głównego wystąpienia zasygnalizował, że Lud Starego Przymierza wielokrotnie i na różne sposoby doświadczał miłosierdzia Boga. Na tej podstawie można powiedzieć, że miłosierdzie Boga jawi się jako delikatna, bezinteresowna i pełna miłości troska o Lud Wybrany, jak również wielkodusznie okazana łaska, przychylność, współczucie i litość, życzliwość, miłość, dobroć, tkliwość, cierpliwość, wyrozumiałość i konkretna pomoc. Jednak tej starotestamentalnej tradycji, pełny sens rozumienia nadaje dopiero oczekiwany Mesjasz. Dalszą część swojego wystąpienia gnieźnieński Profesor zawarł w następujących szczegółowych tematach: *Tajemnica Jezusa Chrystusa, który jest wcieleniem i epifania Bożego Miłosierdzia, Miłosierdzie stanowiące konstytutywną siłę zbawczego posłannictwa, Kulminacyjne dzieło Miłosierdzia Bożego w misterium Paschalnym oraz sakramentalna obecność miłosiernego Pana w Kościele.* Wystąpienie zwieńczyło wskazanie znaczenia perspektywy miłosierdzia dla chrystologicznego Traktatu.

Drugi wykład poświęcony został soteriologii. Ksiądz Profesor Roman Karwacki wskazał, że odkupienie, usprawiedliwienie i zbawienie jest darem Miłosierdzia Bożego udzielonym przez Jezusa Chrystusa. Jako jedyny Odkupiciel człowieka jest On ośrodkiem świata i historii.

Trzeci wykład przygotowany przez Ks. Profesora Grzegorza Bartosika poświęcony został traktatowi z Pneumatologii. Profesor wskazał w nim na ścisłość powiązania pneumatologii z tajemnicą Miłosierdzia Bożego czego wyrazem jest tajemnica odpuszczania grzechów mocą Ducha Świętego. Jest to zatem najwyższy przejaw miłosierdzia Bożego jaki doświadcza człowiek mocą trzeciej Osoby Boskiej. Ponadto, odwołując się do słów siostry Faustyny, zapisanych w *Dzienniczku*, zwrócił uwagę, że Duch Święty nazwany jest nie tylko Duchem Miłości, ale również i Duchem Miłosierdzia, które sam objawia. Równie istotnym jest to, na co zwrócił uwagę prelegent, że Duch Święty kontynuuje dzieło Osoby Jezusa Chrystusa – miłosiernego zbawiciela - pośrednika między Bogiem a ludźmi. Stąd Boże Miłosierdzie w życiu Kościoła objawia się za sprawą Ducha Świętego, jako kontynuatora misji Zbawiciela. Trzeba podkreślić, że już samo działanie Chrystusa dokonuje się w Mocy Ducha Świętego. Ksiądz Profesor wskazał także na biblijne fragmenty, zarówno Starego jak i Nowego Testamentu, ukazujące ścisły związek i zależność Wydarzenia Jezusa Chrystusa w powiązaniu z działaniem Ducha Świętego. Nawiązał też do tzw. trynitarnej inwersji Balthazara, wskazującej, na rozumienie w aksjomacie Trójcy immanentnej i ekonomicznej, „bierności" i „czynności" Ducha Świętego. Puentą wystąpienia była analiza stanu ujęć pneumatologii w polskich podręcznikach.

Ostatnie wystąpienie, zamykające przedpołudniową sesję naukową, poświęcone Charytologii, przygotowane zostało przez Księdza profesora Włodzimierza Wołyńca z Wrocławia. Posługując się prezentacją multimedialną, ks. profesor już na początku zasygnalizował przyjęte w teologii rozumienie łaski: odgórne - Bóg przychodzący do człowieka i oddolne - dar, którego Bóg udziela człowiekowi. Ponadto, prelegent podkreślił, że pomimo funkcjonowania wielości podziałów łaski, trzeba pamiętać o tym, że łaska jest jedna. Można ją najogólniej rozumieć jako wydarzenie spotkania. Wydarzenie, które dokonuje się pomiędzy przychodzącym Bogiem a człowiekiem. U podstaw zaś tej jednej

rzeczywistości, obejmującej zarówno Boga jak i człowieka znajduje się, jako zasada i motyw, Tajemnica Miłości. W wydarzeniu tym dokonuje się nieustanny dialog miłości, o czym przypomniał Jan Paweł II w Encyklice *Dives et misericordia*.

Popołudniowa sesja, rozpoczęła się po zwiedzeniu Akademii Zamojskiej oraz zabytków starego miasta. Ta część sympozjum skoncentrowana była na trzech Traktatach: Mariologii, Eklezjologii i Antropologii. Pierwszy referat mariologiczny wygłosił ksiądz Profesor Wojciech Życiński z Krakowa. W swoim wystąpieniu nawiązał do hymnu *Magnificat*, który stał się dla niego niejako wyznacznikiem metodologicznym przygotowanego wystąpienia, w którym ukazał między innymi: Obraz Boga jako Ojca Miłosiernego; Maryi obraz ukazujący Ojca Miłosierdzia oraz perspektywę znaczenia słów: „wielkie rzeczy uczynił mi wszechmocny". Przytoczony w prologu hymn, który stał się niejako wyznacznikiem ujęcia tematu, jest przede wszystkim dziękczynieniem za okazane miłosierdzie Boga. Trzeba również zauważyć, co podkreślił prelegent, że Maryja jest Matka Miłosierdzia przy uwzględnieniu zasady jej macierzyńskiej roli względem Syna, w którym stało się widzialne miłosierdzie Ojca.

W kolejnym referacie, przygotowanym przez Księdza profesora Leona Siwickiego z Sandomierza, uczestnicy zapoznali się z tajemnicą Kościoła postrzeganego jako *locus* Miłosierdzia Bożego. Autor prelekcji wskazał, że sam Kościół jest zrodzony z Miłości miłosiernej a zwłaszcza z Osoby Jezusa Chrystusa, który uosabia i naucza miłosierdzia. Stąd Kościół zrodzony z Osoby Jezusa Chrystusa jest naznaczony Miłosierdziem Boga, jest sakramentem Miłosierdzia Bożego. Przejawem zaś tego miłosierdzia Kościoła, staje się niesiona przez niego misja przebaczenia, głoszenia Słowa i modlitwy. Według autora, współczesny człowiek potrzebuje wyraźnego miejsca aktualizowania się Miłości Miłosiernej, a zwłaszcza konkretnego znaku Miłości.

Ostatni już zaprezentowany tego dnia referat poświęcony został antropologii. Ojciec Profesor Jarosław Kupczak OP zwrócił

uwagę słuchaczy na problematykę godności człowieka. Nawiązując do encykliki *Dives et misericordia* wskazał, że Boże miłosierdzie odsłania tajemnicę człowieka. Sugeruje to biblijny obraz miłosiernego Ojca i marnotrawnego Syna. W poczuciu braku godności wobec swojej egzystencji, utraconej godności, utraconego synostwa, można dostrzec miłosierdzie Ojca. Autor wskazał również, że teologiczna antropologia papieża Jana Pawła II proponuje miłość, jako sposób odzyskania godności. Można zauważyć dziś kryzys rozumienia człowieka. Przezwyciężeniem tego stanu, może stać się posługa miłosierdzia, która ma moc ewangelizacyjną, w tym zaś, posługa ludziom, którym jakby odebrano godność we współczesności.

W godzinach wieczornych, uczestników Konferencji podjął na uroczystej kolacji w swoim domu ks. bp Wacław Depo. Dostojni goście mogli w tym czasie nie tylko wzmocnić siły, ale również dokonać wymiany myśli przyszłych swoich badań. Zwieńczeniem dnia był koncert przygotowany przez młodych artystów z Zamościa. Zaprezentowali oni wybrane utwory muzyki poważnej oraz pieśni sakralne.

Trzeciego dnia uczestnicy Konferencji, udali się do Sanktuarium Matki Bożej Krasnobrodzkiej, gdzie pod przewodnictwem Księdza Biskupa Mieczysława Cisło, odprawili Mszę Świętą. Na dalszą część spotkania przewidziano trzy referaty, w których skupiono się na protologii, eschatologii oraz sakramentologii.

W pierwszym wystąpieniu przygotowanym przez ks. profesora Janusza Królikowskiego z Tarnowa można było usłyszeć przede wszystkim o zakorzenieniu tajemnicy stworzenia w niezgłębionym Miłosierdziu Boga. Autor zwrócił uwagę na elementy protologii występujące w patrystyce i średniowieczu, koncentrujące się miedzy innymi na rozumieniu świata i Boga w perspektywie kategorii otwartości. Tym samym wskazał na rozumienie relacyjności Boga i człowieka. Podkreślił również, że Miłosierdzia Bożego nie można zawężać tylko do przebaczenia

grzechów. Bóg jest miłosierny oznacza, że również udziela człowiekowi łaskawie odpuszczenia win, a jest to odnowienie relacji zachodzącej pomiędzy Bogiem a człowiekiem. Odpuszczenie win – miłosierdzie – wpisuje się w relacyjność pomiędzy Bogiem a człowiekiem. Innym jeszcze elementem miłosierdzia jest również to, że Bóg uzdalnia człowieka do czynienia dobra. Tym samym człowiek, jako otwarty na udoskonalenie jest elementem Bożego miłosierdzia. Paradoksalnie, elementem miłosierdzia jest nie tylko dobro, ale także dopuszczenie doświadczenie zła. Człowiek poprzez zło, którego doświadcza jest nieustannym wołaniem o miłosierdzie.

Podczas drugiego referatu, wygłoszonego przez Ks. Profesora Szmulewicza z Tarnowa, uczestnicy konferencji poszukiwali odpowiedzi na pytanie o związek i zasadność ujęcia traktatu eschatologii w perspektywie miłosierdzia Boga. Profesor wskazał również w przedmiocie, że ujęcie traktatu w świetle personalizmu pozwala wyzwolić eschatologię z reistycznego ujęcia, a tym samym przybliżyć człowiekowi całą problematykę spełnienia. Podkreślił, że tematyka miłosierdzia przenika całą eschatologię. Przymierze Boga z człowiekiem jest oparte na Bożym Miłosierdziu a ma szczególnie wymiar eschatologiczny, zarówno to starotestamentalne jak i nowotestamentalne. Autor wskazał również na to, że śmierć jest narzędziem miłosierdzia Bożego, gdyż to co było „przekleństwem", Bóg uczynił narzędziem zbawienia. Jest to nowy sen chrześcijańskiej śmierci. Następnie dokonał analizy trzech stanów: czyśćca, piekła i nieba oraz podstawowych eschatologicznych zagadnień takich jak: paruzja, zmartwychwstanie, sąd oraz odnowienie świata w perspektywie Bożego miłosierdzia.

Ostatni z wykładów był poświęcony sakramentologii. Ks. profesor Marian Kowalczyk SAC z Ożarowa Mazowieckiego wskazał na rodzącą się często pokusę niedowartościowywania Miłosierdzia Bożego w sakramentologii. Zwrócił też uwagę słuchaczy na więź Słowa i Miłości miłosiernej, która szczyt osiąga w Eucharystii. W sakramencie chrztu, sakramencie miłości, Bóg

wkracza w obszar ludzkiego życia obdarzając darem Ducha Świętego, włączając tym samym w życie Chrystusa i Kościoła. Bierzmowanie zaś owocuje dziełami miłosierdzia a zwłaszcza zaangażowaniem apostolskim w Kościele. Nawiązał również do treści *Dzienniczka* siostry Faustyny, wskazując na pokutę, jako sakrament miłosierdzia.

Konferencji towarzyszyła ożywiona dyskusja wokół podjętej problematyki, w kwestiach takich jak powszechna wola zbawienia oraz zbawienie potępionych. Jedna z dyskusji wytworzyła się wokół rozumienia modlitwy Koronki do Bożego Miłosierdzia oraz słów: *…ofiaruję Ci ciało i Krew, Duszę i bóstwo Najmilszego Syna Twojego a Pana naszego Jezusa Chrystusa*. Nestor polskiej teologii Ksiądz Profesor Czesław Bartnik zwrócił uwagę na możliwość pojawienia się błędu dogmatycznego przy niewłaściwym rozumieniu wypowiadanych słów: *bóstwo Najmilszego Syna Twojego* . Profesor wskazał na prawdę dogmatyczną, że bóstwo w Bogu jest jedno. Tym samym nie można rozumieć, że Bogu Ojcu ofiarowuje się bóstwo Syna. Takie rozumienie było by sprzecznością logiczną. Ksiądz Bartnik zaproponował, aby raczej rozumieć to, że w tej modlitwie ofiarowuje się Ojcu Osobę Jezusa Chrystusa.

Konferencję zakończyło Walne Zebranie Członków Towarzystwa, w którym poruszono kwestie organizacyjne. Podsumowując, niewątpliwie Konferencja Towarzystwa Teologów Dogmatyków 2009 przechodzi do historii, jako wydarzenie niezapomniane i niepowtarzalne. Nie tylko ze względu na podjętą, ważką dla życia człowieka problematykę Miłosierdzia Bożego i jego rozumienia w perspektywie doczesności i wieczności, ale również ze względu na liczebność przybyłych teologów. Również miejsce organizacji Konferencji w Zamościu nawiązuje do tradycji funkcjonowania wydziału teologicznego Akademii Zamoyskiej. Również pierwszy i trzeci dzień obrad ze względu na urocze miejsce jakim jest Krasnobród zachęci w przyszłości uczestników nie tylko do powrotu pamięcią do roztoczańskich pagórków, ale również ponownego zagoszczenia na wypoczynku. Niewątpliwie

podjęta w tym roku przez teologów problematyka, wskazała na ważkość tematu dotykającego życia każdej osoby.

ks. Adam Firosz
Zamość

Śp. Ks. Prałat Jan Jędrzejowski

Urodził się 25 maja 1915 roku w Myślenicach. Po częściowych studiach w Wyższym Seminarium Duchownym we Lwowie (okres zawieruchy wojennej) i prywatnym studium teologii w Myślenicach, święcenia kapłańskie przyjął we Lwowie 21 czerwca 1942 roku od J.E. Ks. Biskupa Eugeniusza Baziaka. Jako wikariusz pracował w Parafii Niemirów (1942-1944), a następnie w parafiach: Stróża i Myślenice (1944-1945). Od 1945 roku do 9 lipca 1995 roku był proboszczem w Parafii Huta Różaniecka. Kiedy odszedł na emeryturę, powrócił do rodzinnych Myślenic. Związał się z Parafią Narodzenia NMP, gdzie służył jako spowiednik. Ostatnie dwa lata życia spędził w Ośrodku Caritas w Zatorze nas terenie Archidiecezji Krakowskiej. Zmarł 6 grudnia 2009 roku.

Obrzędy pogrzebowe odbyły się w kościele parafialnym pw. Narodzenia NMP w Myślenicach dnia 9 grudnia 2009 roku. Ciało zmarłego księdza zostało wniesione do świątyni o godzinie 9.00. Przy jego trumnie prowadzono czuwanie i modlitwę. Msza św. pogrzebowa rozpoczęła się o godz. 13.00, a przewodniczył jej J.E. ks. bp Jan Szkodoń, biskup pomocniczy Archidiecezji Krakowskiej. Kazanie wygłosił ks. Mateusz z Myślenic, wychowanek ks. Jędrzejowskiego. Ks. prałat Adam Firosz, kanclerz kurii w Zamościu poprowadził trzecią stację pogrzebu. We Mszy św. koncelebrowanej uczestniczyło 44 kapłanów z Archidiecezji Krakowskiej, zgromadzeń zakonnych, Diecezji Zamojsko-Lubaczowskiej i wierni z Parafii Huta Różaniecka ze swoim proboszczem ks. Mirosławem Sawką. Ciało śp. Ks. prałata Jana Jędrzejowskiego zostało złożone w grobie rodzinnym na cmentarzu w Myślenicach.

W czasie posługi kapłańskiej ks. prałat Jan Jędrzejowski został odznaczony następującymi godnościami: expositorium Canonicale (1964), rokieta i mantolet (1967), kanonik honorowy Kapituły Metropolitalnej w Lubaczowie (1975), kapelan honorowy

Ojca Świętego (1985) i kanonik gremialny Kapituły Konkatedralnej w Lubaczowie (1995).

W swoim testamencie duchowym Ksiądz Prałat napisał: *Myśląc o ostatniej chwili mego ziemskiego życia i mając na uwadze to, że w każdej chwili mogę stanąć na sądzie Bożym przed Bogiem Sprawiedliwym, dlatego pragnę przede wszystkim podziękować Panu Bogu w Trójcy Świętej Jedynemu i Matce Najświętszej, która w tak widoczny sposób mną się opiekowała przez całe moje życie. Dziękuję za dar życia, za uzdrowienie mnie z ciężkiej choroby już w pierwszych miesiącach i latach mego życia, za naukę, która z powodu choroby ciężko mi przychodziła, za dar powołania kapłańskiego i dojście do kapłaństwa, które nie było łatwe z powodu warunków wojennych. /.../ Dziękując za wszystkie otrzymane od Boga dobrodziejstwa, równocześnie przepraszam wszystkich, których w moim życiu obraziłem lub skrzywdziłem. W imię miłosierdzia chrześcijańskiego proszę o przebaczenie. Ze swej strony przebaczam wszystkim, którzy by się poczuwali do jakiejś winy względem mnie.*

Nawiązując do drugiego Listu Świętego Pawła do Tymoteusza można o Śp. Księdzu Prałacie Janie Jędrzejowskim powiedzieć: W dobrych zawodach wystąpiłeś, bieg ukończyłeś, wiary ustrzegłeś. Na ostatek odłożono dla Ciebie wieniec sprawiedliwości, który w owym dniu odda Ci Pan, sprawiedliwy Sędzia. Odda nie tylko Tobie, ale i wszystkim, którzy umiłowali Chrystusa za Twoim pośrednictwem (por. 2 Tm 4, 7-8). Odpoczywaj z Chrystusem.

Ks. Henryk Krukowski
Horodło

Pożegnanie Ks. Waldemara przez Proboszcza Parafii Horodło

Ekscelencjo, Pasterzu Diecezji, Czcigodni Kapłani, Rodzino pogrążona w smutku i wszyscy tu zebrani!

Wczoraj wieczorem (9 XI) parafianie horodelscy szczelnie wypełnili swój kościół, aby modlić się wraz z kapłanami z Dekanatu za śp. Ks. Waldemara. W oczach młodych i starszych widoczne były łzy, które dyskretnie ukrywano lub szybko wycierano. Przyszli pożegnać swego kapłana, który od święceń służył jak mógł przez 3 lata w naszej parafii. Gromadnie przyszli bo go kochali, a on to czuł i był w tym środowisku szczęśliwy. Dziś też są tu obecni, aby okazać szacunek, miłość i wdzięczność. Są poczty sztandarowe, nauczyciele, młodzież dzieci. Z tego powodu dziś szkoły w Horodle mają wolne. Są tu licznie obecni parafianie horodelscy. Chociaż Ks. Waldemar był tylko 3 lata, to jednak podbił serca starszych i młodzieży, bo był „dobry jak chleb".

Dziękujemy ci Ks. Waldku, za to, że byłeś z nami, że służyłeś Bogu i ludziom jak tylko potrafiłeś, że tak bardzo opiekowałeś się młodymi, szczególnie ministrantami i lektorami, którzy przyjechali tutaj, aby ci ostatni raz powiedzieć, że doceniają to co robiłeś. Oni muszą cię teraz zastąpić, bo Kościół potrzebuje wielu takich księży Waldków.

W gablotce parafialnej umieściliśmy fotografię Ks. Waldemara jak kroczy w stroju kapłańskim z różańcem w ręku. On już doszedł do Domu Ojca. Zadaniem każdego kapłana jest doprowadzenie tam swoich parafian. Zapamiętamy go właśnie takim - kapłanem z różańcem w ręku idącym na przedzie, my pójdziemy za nim „przez cierniste rozłogi i przez lili łan, przez jasny uśmiech szczęścia i żal gorzkiej łzy", (pieśń kapłańska)

Kiedy 3 lata temu przyjechał do Horodła z nominacją na wikariusza parafii, wiedziałem, że będzie wszystko w porządku, bo to przecież uczeń wielkiego mistrza śp. Ks. kan. Edwarda Kłopotka, którego znałem i szanowałem. Bez obawy mogłem zaraz pojechać na urlop, bo przyszedł kapłan młody, ale dobrze przygotowany i odpowiedzialny. Z miejsca zabrał się do pracy, a było jej wtedy sporo. Młodzi ludzie wyczuli w nim bratnią duszę i naprawdę do niego garnęli się. Nasze obowiązki podzieliliśmy w ten sposób, że ja otaczałem opieką część parafian przychodzących do świątyni parafialnej, natomiast Ks. Waldemar został z mego nadania „proboszczem" w trzech kościołach dojazdowych.

Drogi Księże Waldku! Dziękuję ci za piękną współpracę. Dziękuję za to, że nie było między nami żadnych konfliktów, że mimo przecież sporej różnicy wieku świetnie się dogadywaliśmy i uzupełnialiśmy się. Dziękuję za nasze wspólne wyjazdy, on zawsze prowadził samochód, bardzo to lubił. Prowadził nawet wtedy gdy już poważnie chory jechał do szpitala do Chełma i to była nasza ostatnia wspólna podróż. Dziękuję za tę dobrą atmosferę, za to, że byliśmy jak ojciec i syn (raz nazwał mnie dziadkiem).

Trzeba Bogu podziękować za to, że tak wspaniały człowiek był z nami, chociaż bardzo krótko. Dziękuję Rodzicom Ks. Waldka, że tak dobrze wychowali swoje dzieci, że dali to co najważniejsze wiarę w Boga, że zaszczepili uczciwość, pracowitość i dobroć. Dziękuję wiosce Dorbozy i całej parafii Obsza za tak wspaniałego człowieka i kapłana.

Proszono mnie abym zakomunikował, że za niego modlili się greko-katolicy z polecenia ks. Abpa. Jana Martyniaka zwierzchnika Kościoła Greckokatolickiego w Polsce, oraz dziś o tej samej porze kapłan unicki ks. Zbigniew Nikoniuk z Kostomłotów na Podlasiu wraz ze swoimi parafianami.

Dziś łzy cisną się do naszych oczu, bo będzie cię ks. Waldku brakować. Rozstajemy się, ale nie na zawsze. Idąc tak jak ty z różańcem w ręku dojdziemy do Domu Ojca i tam znowu się spotkamy. Do zobaczenia!

Ks. Grzegorz Rebizant
Przyjaciel – Oleszyce

Radość dni – Smutek nocy

To był piękny dzień 15.06.1980 roku w Rodzinie Państwa Kowalików – Marii i Krzysztofa oraz małej córeczki Ani, która chciała mieć braciszka – i dał Bóg – na świat przyszedł chłopczyk. Wybrano mu imię Waldemar. Do parafialnej rodziny dzieci Bożych został włączony przez chrzest św. którego udzielił śp. Ks. Bogdan Dudek.

Dziecię Walduś rosło i rozwijało się fizycznie, duchowo i umysłowo, podpatrując ciężką pracę rodziców, ich wiarę i miłość do Boga i ludzi. Walduś piękno świata i Jego stwórcę poznawał w Szkole Podstawowej w Olchowcu do której chodził z radością. Również od najmłodszych lat z radością biegł do Kościoła jako ministrant i lektor. Po radosnej dla niego i dla całej rodziny Pierwszej Komunii Świętej przyszła radość urodzin siostrzyczki której nadano imię Kasia.

Coraz bardziej zachwycał go Stwórca w swoich dziełach. Przyroda i oddech ziemi sprawiły, iż w roku 1995 podjął decyzję, aby jeszcze bardziej zgłębiać jej piękno w Zespole Szkół w Oleszycach. Zamieszkał w Internacie tej zacnej Szkoły, gdzie i ja się wybrałem i zostałem przydzielony do sali gdzie Waldek już się rozpakował. Przyjaźń zawiązała się bardzo szybko. Nasi wychowawcy śp. Andrzej Czajka, Kazimiera Michalska, Wiesław Baran, Maria Żaczek, Marta Kamieńska i inni zwracali baczną uwagę na nas, pełną serdeczności i uśmiechu. Wdzięczność dla nich wołała w sercach naszych. Były dni pełne słońca, były też i pochmurne. Dojrzałość serca i duszy kształtowaliśmy poprzez katechezę prowadzoną przez ks. Michała Goniaka, ks. Henryka Rząsę i ks. Czesława Gołdyna oraz poprzez częste uczestnictwo we Mszy św. i rekolekcje w pięknym Oleszyckim Kościele. Niemały wpływ wywarła na nas wychowawczyni Pani Helena Bartkowiak

i wspaniali pedagodzy a wśród Maria i Mikołaj Szymoniakowie. Gdy zbliżał się czas egzaminu dojrzałości myśleliśmy o zdaniu matury oraz gdzie to pójść dalej?

Pójdźmy służyć Panu!

Nasze Wyższe Seminarium Duchowne przy ul. Orzechowskiego w Lublinie, ogromne gmachy KUL, Seminarium Metropolitarne wypełniły po brzegi nasze serca i dusze swoim pięknem i studencką atmosferą. Nowi koledzy, nowa rzeczywistość i nasza przyjaźń jeszcze głębsza. Wspólne wyprawy, rodzinne odwiedziny, utwierdzały nas o słusznym wyborze drogi, na którą wezwał nas Pan. Niezapomniane były dla nas dni pięknej jesieni 2004 roku gdy stanęliśmy w Bazylice Św. Piotra, gdy patrzyliśmy w oczy Jego Świątobliwości Jana Pawła II, otrzymując błogosławieństwo Piotra naszych czasów. Dzień ten i cała pielgrzymka do Wiecznego Miasta uskrzydliła nas na drodze ku radości upragnionego celu. I nadszedł ten upragniony dzień święceń kapłańskich, poprzedzony tygodniowymi rekolekcjami, które wygłosił nam w Łabuniach Ks. Wiesław Oleszek. Pozwoliły nam one powiedzieć w dniu 3 czerwca 2006 w monumentalnej Zamojskiej Katedrze – TAK.

Pierwszą Uroczystą Mszę Św. Prymicyjną odprawiliśmy 4 czerwca tegoż roku w swoich parafiach. W hołdzie wdzięczności odbyliśmy pielgrzymkę do Sanktuariów Maryjnych: w Częstochowie, Licheniu i Kalwarii Zebrzydowskiej, czekając z utęsknieniem na decyzję J.E. ks. Bp Prof. Jana Śrutwy dokąd zostaniemy posłani. Ks. Waldemar otrzymał Dekret do Parafii Horodło ja zaś do Oleszyc. Często dzieliliśmy się radością kapłańskiej posługi, wspierając się modlitwą, sakramentem pojednania w chwilach prób i doświadczeń.

I przeszedł dzień 27 lipca 2009 roku, gdy otrzymałem od Rodziców Mojego Przyjaciela „Hiobową wieść", iż Ks. Waldek jest poważnie chory i lekarze rokują trzy miesiące życia. Podjęliśmy

wraz z Rodziną, Ks. Bp. Ordynariuszem Dr Wacławem Depo i Jego Współpracownikami wyścig z czasem i postępującą chorobą. Szpital w Chełmie, Klinika w Warszawie i Czcigodny zastęp Służby Zdrowia uczynił wszystko, co w ludzkiej mocy. Wyrażamy naszą wdzięczność. Dusze i serca najbliższych, którzy trwali u łoża boleści Ks. Waldemara przepełnione były i nadzieją i smutkiem. Ks. Waldemar zaś był pełen wiary i nadziei, choć miał świadomość swojej nieuleczalnej choroby.

Byliśmy razem w warszawskiej klinice, gdzie zostałem poproszony przez Przyjaciela o sakrament pokuty. Nasza przyjaźń w tym dniu przybrała jakby inny już wymiar, długa wspólna rozmowa w której pragnąłem pocieszyć, umocnić, była ostatnią ziemską chwilą przyjaźni. Powróciłem do swoich zajęć, przeżywając Uroczystość Wszystkich Świętych i Dnia Zadusznego, żarliwie modląc się, widziałem przyjaciela Waldemara przeszytego wielkim cierpieniem. Myślałem wówczas, iż wycierpiał o wiele więcej niż w stanie choroby, ale to już pozostanie Bożą tajemnicą.

Smutek nocy z 6 na 7 listopada 2009 roku był ostatnim dniem mojego przyjaciela na tym „łez padole". Z wielką troskliwością i szacunkiem przywieźliśmy obumarłe ciało śp. Ks. Waldemara Kowalika na rodzinną ziemię – gdzie w dniu 11 listopada 2009 roku pod przewodnictwem J.E. Ks. Bpa Wacława Depo, licznego grona kapłanów i wiernych – po żałobnej mszy św. złożyliśmy ciało do grobu gdzie spoczywał już śp. Ks. Edward Kłopotek – przyjaciel i proboszcz drogi do kapłaństwa i kapłańskiej służby Ks. Waldemara.

Radość dni i smutek nocy – gdy piszę to przyjacielskie wspomnienie, budzą w mym sercu głęboką wdzięczność Chrystusowi i Matce Kapłanów za daną mi Przyjaźń z śp. Ks. Waldemarem.

Omówienie publikacji

Ks. Stanisław Tymosz
Lublin

Rec. Ks. Wiesław Wenz, Kancelaria parafialna jako przestrzeń eklezjalnego posługiwania. Studium kanoniczno – pastoralne, Wrocław 2008, ss. 642.

Na Papieskim Wydziale Teologicznym we Wrocławiu w serii wydawniczej Rozprawy Naukowe i Opracowania Katedry Prawa Kanonicznego została opublikowana monografia na temat „Kancelaria parafialna jako przestrzeń eklezjalnego posługiwania w ujęciu kanonicznym i pastoralnym. Do niej dołączono drugi tom pt. „Kancelaria parafialna jako przestrzeń eklezjalnego posługiwania. Propozycje formularzy i pism urzędowych", ss. 144. Serią wydawniczą kieruje ks. prof. Wiesław Wenz jako główny redaktor.

Autor w jedenastu częściach własnej monografii przedstawił kancelarię parafialną nie tylko jako stałe miejsce administracyjnego urzędowania proboszcza i jego współpracowników, ale ukazał kancelarię jako miejsce realizacji podstawowych celów wspólnoty parafialnej, w której realizują się także cele zbawcze Kościoła. Posługujący duszpasterz powinien starać się, aby prostym czynnościom administracyjno-biurowym nadawać wymiar prawdziwie duszpasterski w posługiwaniu Ludowi Bożemu. Zastosowane w nazewnictwie terminy „część" faktycznie są rozdziałami, które dzielą się na paragrafy.

W dwóch pierwszych częściach publikacji omówiono kwestie dotyczące przygotowania do pracy w kancelarii w zakresie ogólnym, oraz wymieniono osoby i urzędy odpowiedzialne za kancelarię. W następnych częściach omówiono szczegółowo przygotowanie, prowadzenie ksiąg metrykalnych, oraz wskazano na księgi wspomagające pastoralne posługiwanie. Skrupulatnie

wyliczono w punktach wszystkie zapisy i adnotacje dokonywane we wszystkich parafialnych księgach metrykalnych, wyliczając szczegółowo także księgi pozametrykalne, towarzyszące katechezie i liturgii (np. księga tematów homilii, gości odprawiających mszę św.) oraz księgi posługiwania pastoralno-administracyjnego (np. księga działalności charytatywnej, inwentarza, ofiarodawców, kronika). W kolejnych częściach omówiono sakramentologię, szczegółowo wyliczając podstawową naukę teologiczną i wymogi prawne. Duszpasterz może się dowiedzieć na przykład o chrzcie dzieci w okresie płodowym, przysposobionych, albo urodzonych w niesakramentalnym związku. Autor szczegółowo omówił pozostałe sakramenty św., w treści można znaleźć informacje potrzebne w duszpasterstwie przy różnych wyjątkowych sytuacjach. Wydaje się, że zbędnie omówiono poszczególne przeszkody małżeńskie, całe postępowanie przy kanonicznym badaniu narzeczonych. Ciekawą część monografii stanowi tytuł o czynnościach procesowych w badaniu o stwierdzenie nieważności małżeństwa, z podaniem niektórych tytułów nieważności małżeństwa, propozycją napisania skargi powodowej, a także pytań procesowych. Autor w częściach końcowych odniósł się także do duszpasterstwa związków małżeńskich niekanonicznych. Warto zwrócić uwagę na terminologię, ponieważ w praktyce duszpasterskiej mówi się o związkach niesakramentalnych, nieformalnych, czy cywilnych i rzeczywistych, albo małżeństwo na próbę. Ostatnio na zebraniu ogólnopolskim kanonistów ustalono, że należy określać takie związki terminem „niekanoniczne", choć sam prawodawca w różnych dokumentach kościelnych podaje nieprecyzyjne określenia, używając je zamiennie. Oddzielnym zagadnieniem omawianym w tym samym miejscu jest troska pasterska o osoby homoseksualne, oraz ich zdolność do małżeństwa.

W ostatniej części pt. „Posługiwanie dla życia w nadziei" omówiono kwestie związane z pogrzebem katolickim, nie pomijając trudnych sytuacji takich jak odmowa pogrzebu kościelnego, czy też

okoliczności uczestnictwa w pogrzebie samobójcy. Przytaczane przepisy prawne w poszczególnych częściach tej monografii pokazuje na prawidłowe rozstrzyganie występujących trudności w życiu duszpasterskim. Każda część posiada wnioski, w których Autor zawiera własne przemyślenia i sugestie. Bogata bibliografia zamieszczona w monografii pozwala na dokładniejsze studiowanie poszczególnych zagadnień podjętych w tej publikacji.

Autor chciał przedstawić kancelarię parafialną w sposób pozytywny, jako miejsce budowania wspólnoty Kościoła przez indywidualne spotkanie duszpasterza z wiernymi. Autor pisze, że „w posługiwaniu kancelarii parafialnej i w sposobie komunikatywnego oraz odpowiednio przygotowanego duchownego, zwłaszcza na płaszczyźnie eklezjalnego posłannictwa, można odkryć wyjątkową szansę dla rozwoju w każdym człowieku tych obszarów, które daleko wykraczają poza rzeczywistość materialno-administracyjną. [...] w pracy pastoralnej kancelarii parafialnej integralnie powinno chodzić o budowanie przestrzeni duchowej, w której człowiek odkrywa kościelne normy prawne i codzienne relacje międzyludzkie, jako istotny i konieczny element różnorodnego zbawczego posługiwania w Kościele" (s. 17). „Posługiwanie w kancelarii parafialnej musi być bogate w te elementy i formy, które zapewnią wiernemu zachowanie obszarów jego słusznej autonomii w działaniu, przez które człowiek wchodzi w osobiste relacje z Bogiem, z innymi osobami, czy wspólnotą zorganizowaną w obszarze prawa pozytywnego świeckiego i kościelnego. W budowaniu wszystkich relacji między duszpasterzem a wiernymi zawsze powinno chodzić o okazanie rzeczywistego szacunku dla osoby ludzkiej jej godności, podmiotowości człowieka oraz uznania powszechność i nienaruszalności jego praw i obowiązków. Dlatego Kościół w posługiwaniu kancelaryjnym wskazuje na formy budowania trwałe i osobowej wspólnoty ludzkiej oraz zbawczej, zwłaszcza przez eliminację tego, co zawiera pogardę wobec człowieka, co jest wrogie wobec samego życia ludzkiego, co pogwałca integralność

osoby ludzkiej i co obraża godność człowieka. Takie postawy i działania negatywne, w ocenie Kościoła, należy zawsze postrzegać jako haniebne pełne sprzeciwu wobec Stwórcy" (s. 19).

W dodatkowym tomie pt. „Kancelaria parafialna jako przestrzeń eklezjalnego posługiwania. Propozycje formularzy i pism urzędowych" Autor zawarł zbiór różnych pism urzędowych, jako praktyczną pomoc w duszpasterstwie. Autor zastrzega się, że są to tylko propozycje, które wskazują na podstawowe elementy teologiczno-kanoniczne.

Przygotowana monografia wraz z dodatkowym tomem propozycji formularzy i pism urzędowych stanowią ważną pomoc dla duchownych i osób pracujących w kancelarii parafialnej, a także wiernych, którzy odwiedzają kancelarie parafialne i czerpią owoce duchowe z tej posługi. Publikacja porusza zagadnienia nowe, które wymagają pogłębienia i są bardzo potrzebne w duszpasterstwie. Warto więc sięgnąć po te książkę i zrewidować stan archiwum i księgozbioru parafialnego.

SPIS TREŚCI

STOLICA APOSTOLSKA

BENEDYKT XVI

Być "sąsiadem Pana Boga" – *papieska homilia podczas pasterki w Watykanie 25 XII 2009* 3

ABP ZYGMUNT ZIMOWSKI

List do chorych i cierpiących świata z okazji Roku Kapłańskiego 9

EPISKOPAT POLSKI

Jan Paweł II – Papież Wolności - *List Pasterski Episkopatu Polski na IX Dzień Papieski – 4 października 2009 r.* 13

Komunikat z 350. Zebrania Plenarnego Konferencji Episkopatu Polski 19

Komunikat Konferencji Episkopatu Polski w sprawie ujednolicenia nazw podmiotów kościelnych 21

Komunikat z 349. Zebrania Plenarnego Konferencji Episkopatu Polski 23

Święty Pasterz i Wygnaniec - *List Pasterski Episkopatu Polski na kanonizację Arcybiskupa Zygmunta Szczęsnego Felińskiego 11 października 2009 r.* 27

Komunikat z zebrania Rady Stałej Konferencji Episkopatu Polski 33

Okres Propedeutyczny w Diecezjalnych Wyższych Seminariach Duchownych w Polsce 34

Bądźmy Świadkami Miłości-*List pasterski Episkopatu Polski na Niedzielę Świętej Rodziny – 27 grudnia 2009 r.* 37

BISKUP DIECEZJALNY

Dekret w sprawie wyborów do Rad Duszpastersko – Ekonomicznych w Diecezji Zamojsko-Lubaczowskiej 44

Statut Rad *Duszpastersko –Ekonomicznych* w Diecezji Zamojsko-Lubaczowskiej 45

Regulamin wyboru członków Rad Duszpastersko – Ekonomicznych w Diecezji Zamojsko-Lubaczowskiej 49

Rozważania podczas Apelu – Jasna Góra, 24 października 2009 r. *XVIII Diecezjalna Pielgrzymka Młodzieży Maturalnej* 52

Homilia wygłoszona podczas XVIII Diecezjalnej Pielgrzymki Maturzystów - *Jasna Góra, 24 października 2009 r.* 56

„Miłość mi wszystko wyjaśniła" - *List pasterski na Adwent* 61

Odezwa w sprawie obrony i godności życia ludzkiego 67

Życzenia na Święta Bożego Narodzenia 2009..... *68*

Decyzje personalne 69

KURIA DIECEZJALNA

Komunikaty..... 70

Dane statystyczne Dominicantes i Comunicantes w Diecezji – 11 X 2009 r. . 76

Regulamin XVII Konkursu Wiedzy o Biblii i Historii Kościoła..... 84

XVII Konkurs Wiedzy o Biblii i Historii Kościoła „Bądźmy świadkami życia i miłości" 89

Księża zmarli od 25 III 1992 - zestawienie 96

INNE

KS. MARIUSZ R. TROJANOWSKI

Konferencja Towarzystwa Teologów Dogmatyków, Zamość – Krasnobród, 22-24 września 2009-*Sprawozdanie z przebiegu*..... 99

KS. ADAM FIROSZ

Śp. Ks. Prałat Jan Jędrzejowski..... 108

KS. HENRYK KRUKOWSKI

Pożegnanie Ks. Waldemara przez Proboszcza Parafii Horodło..... 110

KS. GRZEGORZ REBIZANT

Radość dni – Smutek nocy 112

Omówienie publikacji

KS. STANISŁAW TYMOSZ

Rec. Ks. Wiesław Wenz, Kancelaria parafialna jako przestrzeń eklezjalnego posługiwania. Studium kanoniczno – pastoralne, Wrocław 2008, ss. 642. 117